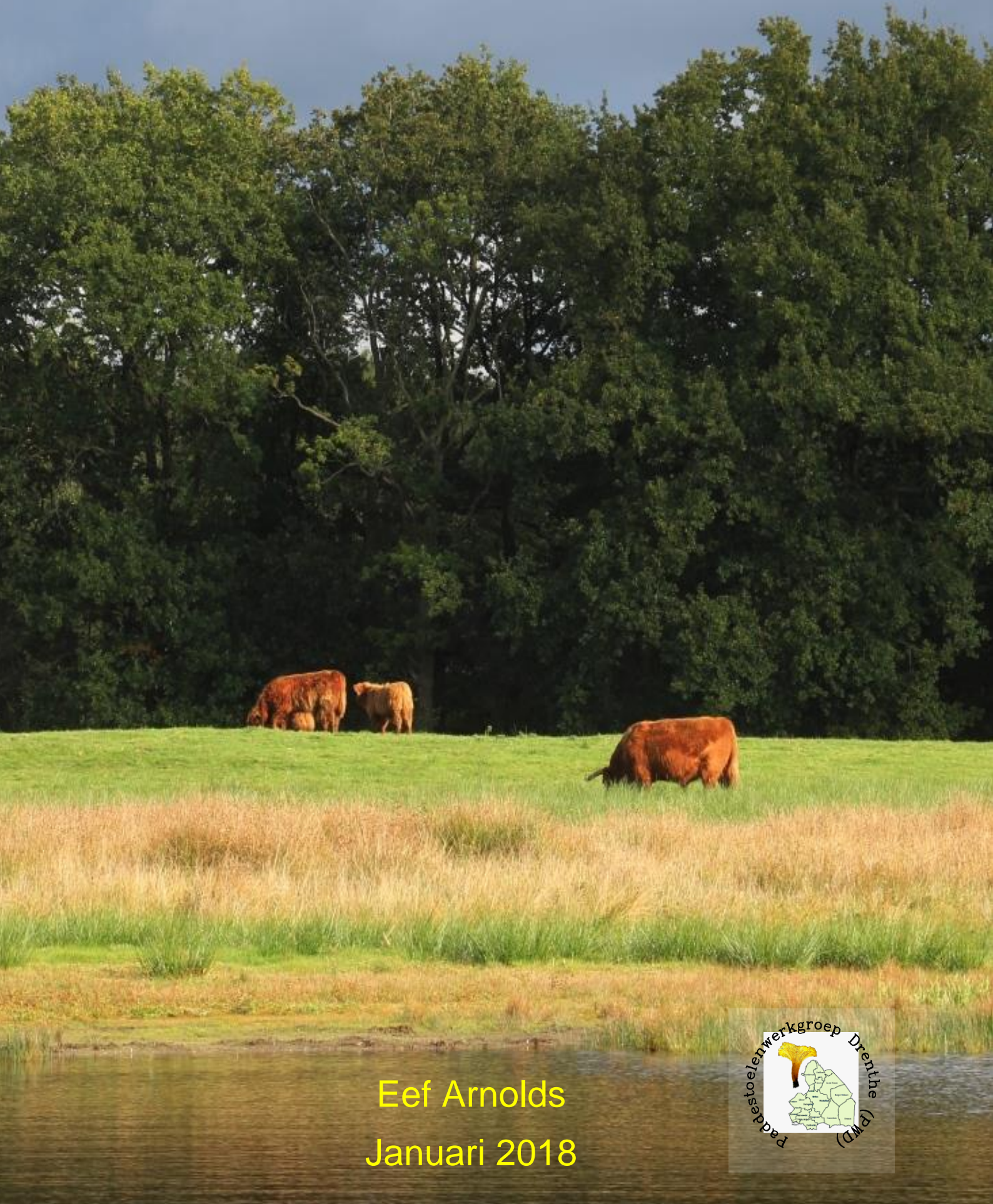

PADDENSTOELEN IN LANDGOED VOSSENBERG

Eef Arnolds
Januari 2018

Paddenstoelen in landgoed Vossenbergh

Auteur: Eef Arnolds, Holthe 21, 9411 TN Beilen
Foto's en kaarten: Eef Arnolds (m.u.v. kaart op p. 7; auteur Stichting Het Drentse Landschap)
Datum uitgave: Januari 2018
Uitgever en distributie: Stichting Paddestoelen Werkgroep Drenthe, Beilen

Deze publicatie kan geciteerd worden als:

Arnolds, E. (2018). Paddenstoelen in landgoed Vossenbergh. Rapport Paddestoelen Werkgroep Drenthe, Beilen. 72 pp.

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
1. Inleiding	6
2. Mycologisch veldwerk in 2017	8
3. Soortenaantal en Rode-lijstsoorten in landgoed Vossenbergh in 2017	9
4. De ontwikkeling van de mycoflora in landgoed Vossenbergh vanaf 1970	12
5. Karakteristiek van de onderscheiden deelgebieden	15
6. Ecologische groepen van paddenstoelen nader bekeken	23
Paddenstoelen van loofbossen op zure, voedselarme grond	23
Paddenstoelen van loofbossen op voedselrijke, ± neutrale grond	25
Paddenstoelen van naaldbossen op zure, voedselarme grond	27
Paddenstoelen op oude bomen	29
Paddenstoelen van schrale lanen en bermen met bomen op zure, voedselarme grond	31
Paddenstoelen van bermen van lanen op basenrijke grond en van schelpenpaden	33
Paddenstoelen van elzenbroekbossen	36
Paddenstoelen van wilgenbroekstruwelen	38
Paddenstoelen van moerassen	40
Paddenstoelen van heide, heischraal grasland en open zand	41
Paddenstoelen van schrale graslanden	43
Paddenstoelen van mest en rottend plantaardig materiaal	46
Paddenstoelen van brandplekken	47
7. Literatuur	49
Bijlage 1. Paddenstoelen in landgoed De Vossenbergh bij Wijster in 2017	50
Bijlage 2. Paddenstoelen in landgoed De Vossenbergh bij Wijster in 2017 vergeleken met de periodes 1970-1998 en 1999-2012.	60

Samenvatting

In 2017 is door leden van de Paddenstoelen Werkgroep Drenthe een paddenstoeleninventarisatie uitgevoerd van landgoed Vossenbergh, gelegen ten oosten van Wijster en in bezit en beheer van Stichting Het Drentse Landschap. In vijf onderscheiden deelgebieden (Fig. 2) zijn soortenlijsten gemaakt. Het gebiedsdeel Westerhaar ten westen van Wijster is niet onderzocht. Van Rode-lijstsoorten, zeldzame soorten en geselecteerde indicatorsoorten zijn de vindplaatsen op kaarten ingetekend.

In totaal zijn 500 soorten aangetroffen, waaronder 70 Rode-lijstsoorten. Dit resultaat betekent een goed ontwikkelde mycoflora, de aanwezigheid van voor paddenstoelen belangrijke habitats en een gunstig beheer.

Het aantal soorten paddenstoelen is toegenomen vergeleken met eerdere mycologische inventarisaties in de periodes 1970-1998 en 1999-2012; het aantal Rode-lijstsoorten is zelfs verdubbeld. Dit wijst op een structurele vooruitgang van de mycoflora, voornamelijk als gevolg van grootschalige natuurontwikkeling tussen 1994 en 2005 op voormalige landbouwgronden in het Hamveld, Reigerveen, Lotteveen en de Eekma. Na verwijderen van de bouwvoor zijn hier plaatselijk nieuwe, voedselarme omstandigheden ontstaan, geschikt voor de ontwikkeling van heide, schraal grasland, moeras, elzenbroekbos en wilgenstruweel en voor de vestiging van daarvoor karakteristieke paddenstoelen. Van de actuele vindplaatsen van Rode-lijstsoorten in landgoed Vossenbergh ligt 63% in de nieuwe natuurgebieden.

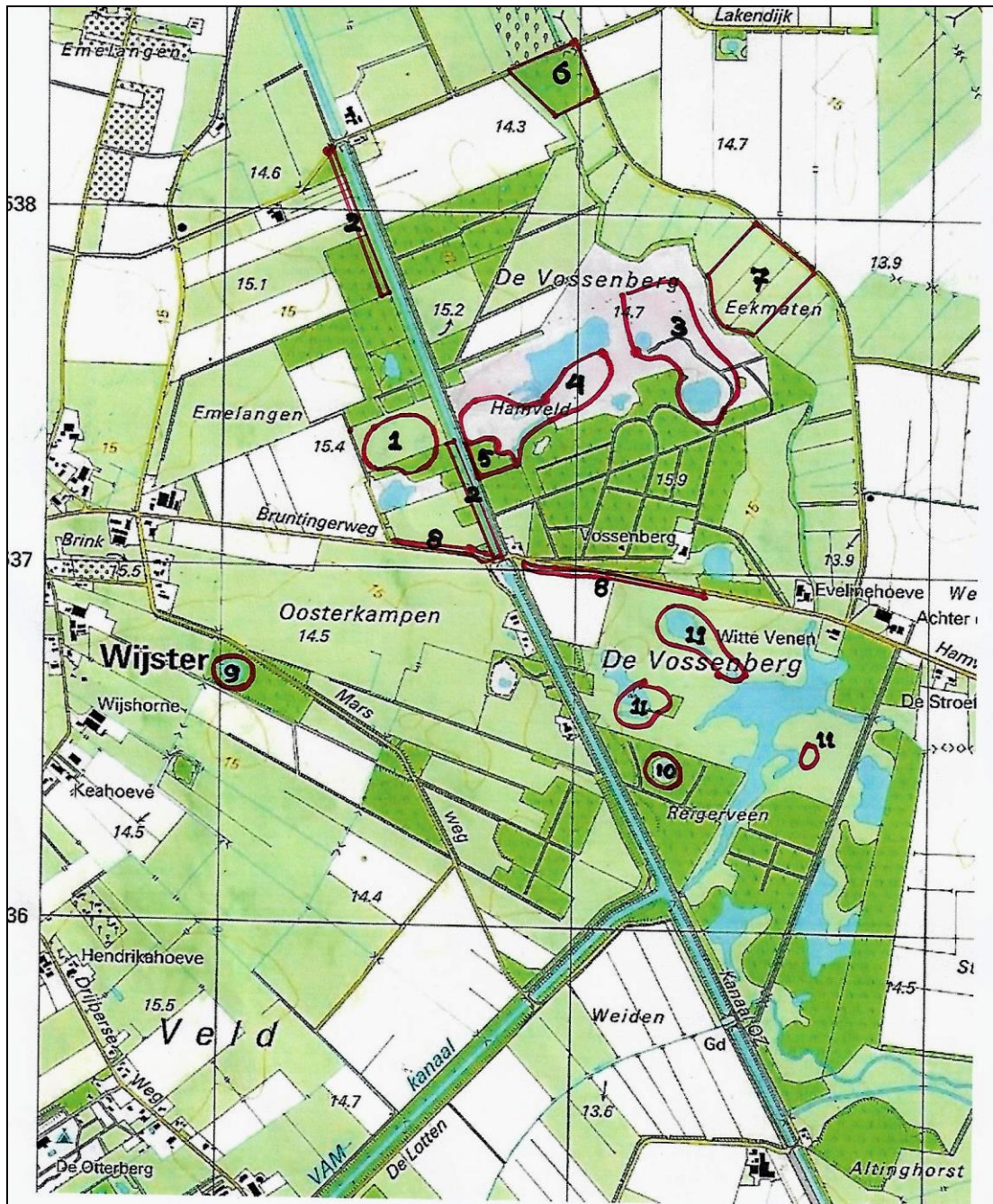
Ook in de langer bestaande loofbossen van Vossenbergh is het aantal soorten paddenstoelen toegenomen, vooral de soorten die een voedselrijke bodem indiceren. Bij de paddenstoelen van naaldbossen is echter sprake van een achteruitgang, ook van Rode-lijstsoorten. Paddenstoelen van lanen en bermen op basenrijke grond zijn sterk toegenomen als gevolg van de aanleg van een fietspad van kalkrijk materiaal langs het Linthorst-Homankanaal. Soorten van lanen op zure grond doen het goed in de beukenbermen langs de Bruntingerweg dankzij verschralend beheer.

De mycologisch belangrijkste terreingedeelten binnen Vossenbergh zijn: (1) het ontgronde en begraasde deel van het Lotteveen; (2) het westelijke talud van het Linthorst-Homankanaal (plaatselijk); (3) de oude heide met veentjes in het Hamveld; (4) het afgegraven deel van het Hamveld ten zuiden van de plas; (5) een jong gemengd bosje in de zuidoosthoek van het Hamveld; (6) het elzenbosje in het noorden van de Eekma; (7) de natte schraallanden in de Eekma; (8) de bermen van de Bruntingerweg (plaatselijk); (9) een veentje in Zwiendiek; (10) een veentje aan de westzijde van het Reigerveen; (11) het grasland van het Reigerveen (zeer plaatselijk) (Fig. 1).

De mycologische waarden in landgoed Vossenbergh worden in dit rapport verder besproken in de context van ecologische groepen van soorten die een voorkeur hebben voor een bepaald habitatype of substraat. Bij elke groep worden aanbevelingen gedaan voor het beheer. De belangrijkste aanbevelingen zijn:

- In alle bossen het vergroten van de variatie in structuur en het aandeel groot dood hout door het extensiveren of achterwege laten van bosbouwkundige ingrepen, opdat oude bomen natuurlijk kunnen afsterven en meer staande en liggende stammen in het bos achterblijven.
- Het in stand houden van de oude zuivere naaldbosopstanden in het Hamveld met beperking van dunningen en houtoogst.
- In bestaande elzenbroekbos, wilgenstruwelen en veentjes spontane ontwikkeling toestaan, dat wil zeggen een beheer van niets doen.
- In nieuwe natuurgebieden een combinatie van jaarrond begrazing door hooglanders met grootschalig maaien in de nazomer of vroege herfst en afvoeren van het maaisel om verbossing tegen te gaan, verschraling te bevorderen en om tegenwicht te bieden tegen de voortdurend veel te hoge stikstofdepositie, alsmede tegen uitspoeling van nutriënten uit hoger gelegen, voedselrijke delen van het terrein.
- Verschralend beheer in de bermen van de Bruntingerweg en van het schelpenpad langs het Linthorst-Homankanaal door in de nazomer te maaien en het maaisel af te voeren.

Figuur 1. Mycologisch meest waardevolle delen van landgoed Vossenbergh in 2017. Voor de betekenis van de nummers zie de tekst van de samenvatting.

1. Inleiding

Landgoed Vossenbergh ligt twee kilometer ten oosten van Wijster en heeft een oppervlakte van bijna 400 ha. Het is in 1915 aangelegd als beleggingsobject door de Landmaatschappij Drenthe op de destijds uitgestrekte heidevelden en bestond uit een afwisseling van bos met voornamelijk naaldhout en cultuurgrond met enkele boerderijen. Het landgoed werd in tweeën gedeeld door de aanleg van het Linthorst-Homankanaal in 1923. Vossenbergh is sinds 1974 bij verschillende aankopen verworven door Stichting Het Drentse Landschap die als hoofddoelstelling het behoud en vergroting van natuurwaarden en landschappelijke waarden nastreeft, naast handhaving van het cultuurhistorische karakter als ontginningslandgoed. Sinds 1993 zijn de meeste landbouwpercelen pachtvrij geworden en door grondwerkzaamheden en verschralend beheer veranderd in gevarieerde natuurgebieden met graslanden, heide, plassen en jong bos. Dit komt nader aan de orde bij de behandeling van de verschillende deelgebieden.

Het Drentse Landschap heeft voor Vossenbergh een nieuw beheerplan in voorbereiding waarin de hoofdlijnen voor het beheer in de komende tien jaar zullen worden vastgelegd. Dit beheersplan is onder meer gebaseerd op gegevens over de ontwikkeling van natuurwaarden in het gebied. Dit was voor de Paddenstoelen Werkgroep Drenthe (PWD) aanleiding om in 2017 speciale aandacht te schenken aan een inventarisatie van paddenstoelen in dit gebied, zodat ook mycologische gegevens bij het opstellen van het beheerplan kunnen worden betrokken. Paddenstoelen zijn gevoelige indicatororganismen die veel informatie kunnen leveren over de natuurkwaliteit van een gebied. De in Drenthe beschikbare kennis hierover is vastgelegd in de recent verschenen Ecologische Atlas van Paddenstoelen in Drenthe (Arnolds et al., 2015), gepubliceerd door de PWD.

De actuele mycologische gegevens van Vossenbergh zijn vergeleken met oudere gegevens uit de periode voor de grootschalige ingrepen ten behoeve van natuurontwikkeling. Door medewerkers van het voormalige Biologisch Station te Wijster zijn in de periode 1970-1998 veel mycologische gegevens over het landgoed verzameld. Ten behoeve van de Ecologische atlas van Paddenstoelen in Drenthe is in de periode 1999-2012 landgoed Vossenbergh opnieuw mycologisch onderzocht door vrijwilligers van de Paddenstoelen Werkgroep Drenthe.

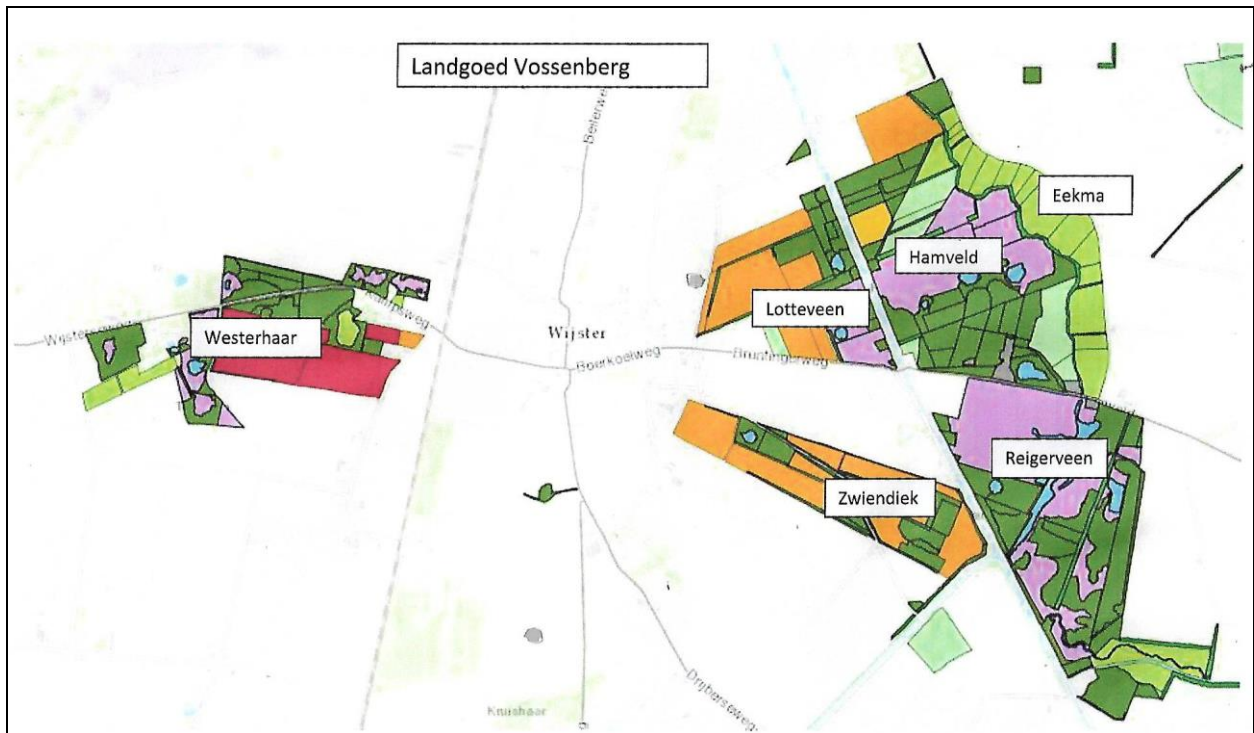
De gegevens over paddenstoelen in landgoed Vossenbergh worden in dit rapport gepresenteerd in een ecologische context door een bespreking van twaalf ecologische groepen in hoofdstuk 6. Bij iedere ecologische groep worden de kenmerkende Rode-lijstsoorten en indicatorsoorten genoemd. De actuele vindplaatsen van deze soorten zijn op een kaart van het terrein aangegeven. Bij iedere groep wordt kort ingegaan op het beheer, eventueel met aanbevelingen om de mycologische rijkdom te bevorderen.

Deelgebieden

Landgoed Vossenbergh is een groot gebied en daarom worden in dit rapport vijf deelgebieden onderscheiden. Deze indeling komt overeen met de indeling die Stichting Het Drentse Landschap hanteert (Fig. 2). Vier deelgebieden zijn gekarakteriseerd door de ligging ten opzichte van twee belangrijke infrastructuurassen die het landgoed doorsnijden: van west naar oost de Bruntingerweg tussen Wijster en Bruntinge en van noord naar zuid het Linthorst-Homankanaal. Het vijfde deelgebied wordt gevormd door de Eekma in het dal van de Niklaasbeek.

De onderscheiden deelgebieden zijn: 1. *Lotteveen* ten noorden van Bruntingerweg, ten westen van het Linthorst-Homankanaal, - 2. *Hamveld* ten noorden van Bruntingerweg, ten oosten van het Linthorst-Homankanaal. - 3. *Eekma* in het dal van de Niklaasbeek ten oosten van het Hamveld. - 4. *Zwiendiek* ten zuiden van Bruntingerweg, ten westen van het Linthorst-Homankanaal. - 5. *Reigerveen* ten oosten van het Linthorst-Homankanaal en ten zuiden van Bruntingerweg. Tot dit deelgebied wordt ook de Altinghorst gerekend.

Bij het inventariseren van paddenstoelen zijn alle soorten genoteerd per kilometerhok (ten behoeve van de landelijke paddenstoelenkartering) en per deelgebied. Bijzondere soorten zijn op veldkaarten ingetekend.

Figuur 2. Begrenzing van landgoed Vossenberg en van de deelgebieden volgens de eigenaar, Stichting Het Drentse Landschap

Door Het Drentse Landschap wordt ook een aantal bos- en heidepercelen aan weerszijden van de Kampsweg ten westen van Wijster tot het object Vossenberg gerekend onder de naam 'Westerhaar', hoewel deze daar enkele kilometers van verwijderd zijn en oorspronkelijk geen deel uitmaakten van het landgoed (Fig. 2). Ook van dit deelgebied bestaan veel oudere gegevens over de mycoflora, maar de tijd ontbrak om Westerhaar in 2017 te inventariseren. In dit rapport blijft dit terrein dus buiten beschouwing. Anderzijds zijn de bermen van de Bruntingerweg, in beheer bij de gemeente Midden-Drenthe, en de taluds van het Linthorst-Homankanaal, in beheer bij waterschap Drents Overijsselse Delta, door ons wel onderzocht. De resultaten daarvan worden in dit rapport behandeld.

2. Mycologisch veldwerk in 2017

Landgoed Vossenbergh is door de PWD bezocht tijdens twee excursies, op 28 augustus en 9 oktober. Door voorafgaande droogte was op de eerste excursie weinig te vinden, maar de tweede excursie viel in de piekperiode van de afgelopen herfst en leverde 351 soorten paddenstoelen op. Nooit eerder werden in Drenthe op één dag zoveel soorten genoteerd, hetgeen veel zegt over de mycologische rijkdom van Vossenbergh. Hoogstwaarschijnlijk is dit aantal soorten ook een Nederlands record.

Voor het verzamelen van aanvullende gegevens is het terrein bezocht door Eef Arnolds op 19 en 21 september, 13, 17 en 24 oktober en 1, 8 en 9 november, waarvan de eerste vier data samen met Anneke Palthe. Het deelgebied Zwiendiek en de zuidpunt van het Reigerveen (inclusief de Altinghorst) werden alleen bezocht onder minder gunstige omstandigheden. Daardoor zijn de gegevens minder volledig in vergelijking met de rest van het terrein.

Tijdens het veldwerk werden alle waargenomen soorten genoteerd per kilometerhok, en per deelgebied (zie inleiding). Zo nodig werd materiaal meegenomen naar huis voor microscopische controle en determinatie met specialistische literatuur. Er werd voornamelijk aandacht besteed aan grotere paddenstoelen. Daardoor is de soortenlijst voor kleine zakjeszwammen (ascmyceten) en korstzwammen zeer onvolledig.

Van een selectie van soorten werden de vindplaatsen aangegeven op veldkaarten. Dit betreft drie categorieën: (1) soorten die staan op de meest recente Rode Lijst van bedreigde paddenstoelen in Nederland (Arnolds & Veerkamp, 2008); (2) landelijk of regionaal zeldzame soorten die niet op de Rode Lijst staan; (3) indicatorsoorten voor ecologisch waardevolle omstandigheden die niet op de Rode Lijst staan; indicatorsoorten kunnen tevens zeldzaam zijn.. Deze informatie is in dit rapport gebruikt voor het bepalen van de mycologisch meest waardevolle terreingedeeltes.

De paddenstoelen van de verschillende ecologische groepen worden in hoofdstuk 6 behandeld. Daar worden per habitat ook de effecten van bepaalde beheermaatregelen besproken.

De Kleverige aardtong (*Geoglossum glutinosum*) is een goede indicatorsoort voor schrale, mosrijke graslanden (foto Eef Arnolds).

3. Soortenaantal en Rode-lijstsoorten in landgoed Vossenbergh in 2017

Alle in 2017 gevonden soorten paddenstoelen zijn opgenomen in een tabel (Bijlage 1) in alfabetische volgorde van hun wetenschappelijke naam, met daarnaast hun Nederlandse naam en hun eventuele status op de Rode Lijst, als zeldzame soort of als indicatorsoort. Per soort is aangegeven in welke deelgebieden hij is aangetroffen. Daarnaast is vermeld in welke habitat een soort in Drenthe voornamelijk voorkomt. Er is nogal wat gemengd loof- en naaldbos op het terrein aanwezig, maar dit is niet als eigen type opgevoerd omdat het geen karakteristieke soorten bevat. Soorten die in gemengde bossen vooral op of bij loofbomen groeien zijn bij loofbos aangegeven; soorten op of bij naaldbomen bij naaldbossen.

In totaal zijn in 2017 in Vossenbergh 500 soorten paddenstoelen waargenomen. Gezien de oppervlakte van het terrein en het verrichte veldonderzoek is dit een zeer hoog aantal. Het indiceert een grote variatie in landschap en vegetatie, een goede kwaliteit van sommige levensgemeenschappen en een adequaat beheer daarvan. De soortenlijst is zeker nog niet volledig. Het werkelijke aantal soorten zal minstens het dubbele bedragen als het veldonderzoek over meer jaren zou plaats vinden en er ook veel aandacht zou worden besteed aan kleine en onopvallende soorten.

De verdeling van soorten over verschillende habitattypen is aangegeven in tabel 1. Zoals in een gebied met een flinke oppervlakte bos te verwachten valt, heeft de grote meerderheid van de paddenstoelen een voorkeur voor bossen en lanen: 400 soorten ofwel 80% van het totaal. Verreweg de grootste ecologische groep wordt gevormd door paddenstoelen met een voorkeur voor voedselarme loofbossen met 196 soorten, bijna 40% van het totale aantal soorten. Tot deze groep worden hier ook de vele soorten gerekend die zowel in voedselarme als voedselrijke bossen voorkomen. De soorten van voedselrijke loofbossen komen op de tweede plaats met 47 soorten (9%), gevolgd door de soorten van naaldbossen met 42 soorten (8%). Buiten bossen zijn paddenstoelen van graslanden en heide het beste vertegenwoordigd met respectievelijk 34 (7%) en 24 soorten (5%).

In Vossenbergh zijn 70 soorten aangetroffen die opgenomen zijn in de Rode Lijst van bedreigde paddenstoelen in Nederland (Arnolds & Veerkamp, 2008), 14% van het totaal aantal soorten. Van deze Rode-lijstsoorten zijn er 19 als Gevoelig geclassificeerd, 35 als Kwetsbaar, 13 als Bedreigd, één als Ernstig bedreigd (Wit heidetrechtje) en twee als Verdwenen (Gesteeld veenknoopje en Honingbruine gordijnzwam).

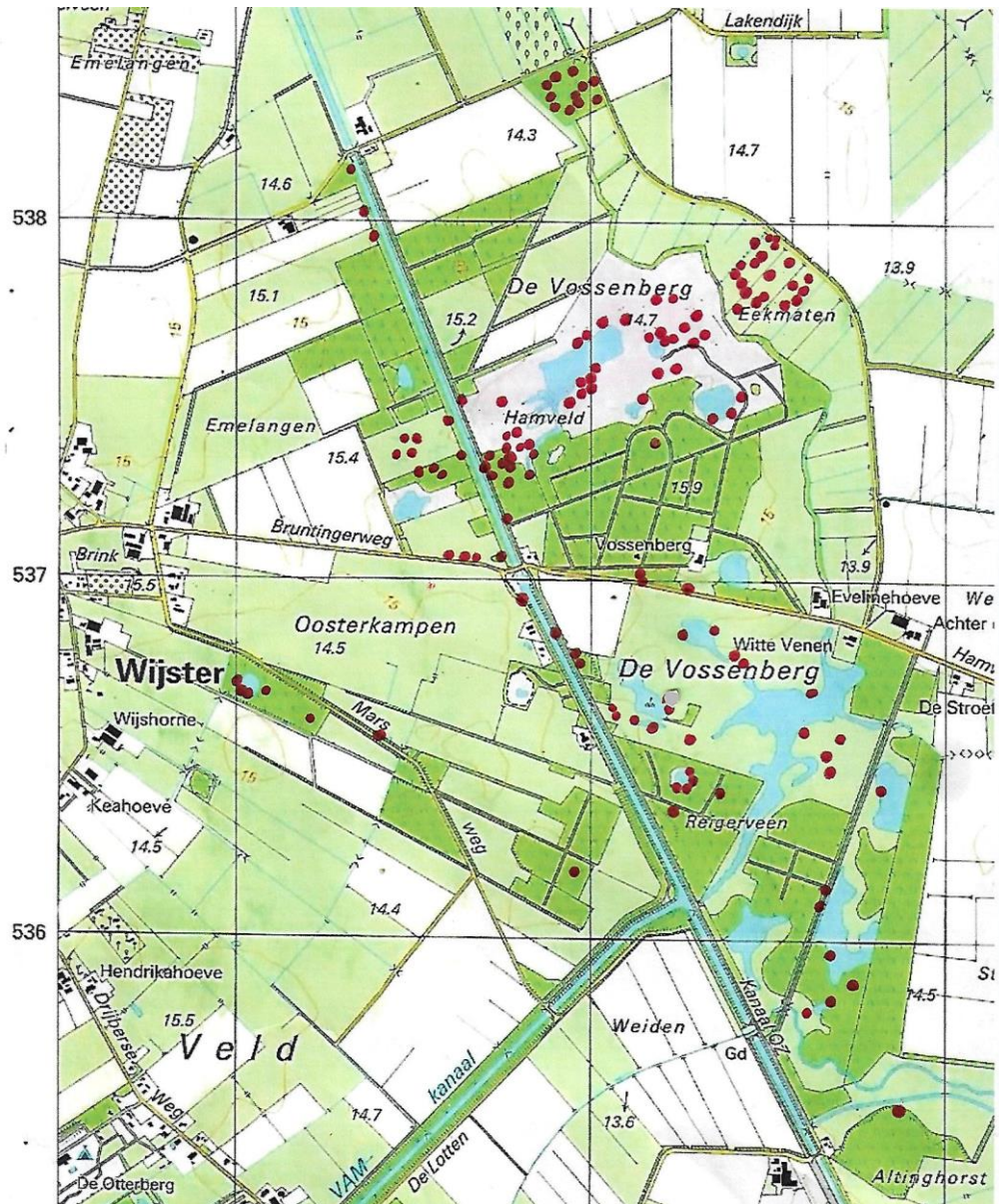
Het Gesteeld veenknoopje (*Sarcoleotia platypus*) is een minuscuul paddenstoeltje van zeer voedselarme zand- en veengrond dat landelijk als verdwenen werd beschouwd, maar het is recent op enkele plekken in Drenthe teruggevonden, in 2017 ook in Vossenbergh (Lotteveen) (foto Eef Arnolds).

Tabel 1. Het aantal soorten paddenstoelen in verschillende ecologische groepen in landgoed Vossenbergh in 2017 met daarbij het aandeel van soorten op de Rode Lijst, zeldzame soorten en indicatorsoorten.

Ecologische groep	Aantal soorten	Aantal R Lijst	% R lijst	Aantal zeldzaam	Aantal indicator
Totaal	500	71	14%	29	98
Loofbossen op voedselarme bodem	196	10	5%	4	10
Loofbossen op voedselrijke bodem	47	4	9%	4	4
Jonge, voedselrijke loofbossen	13	0	0%	3	4
Naaldbossen	42	6	14%	2	7
Lanen en bermen op basenarme bodem	34	4	12%	0	17
Lanen en bermen op basenrijke bodem	28	4	14%	4	19
Elzenbroekbossen	18	6	35%	2	7
Wilgenstruwelen	24	2	9%	4	13
Moeras	12	8	67%	0	1
Heide, heischraal grasland en open zand	24	9	37%	1	6
Graslanden	34	8	24%	2	5
Mest en organisch afval	20	7	35%	3	6
Ruigtes, akkers, kale voedselrijke grond	5	0	0%	0	0
Brandplekken	3	2	67%	1	0

Het grote aantal Rode-lijstsoorten in landgoed Vossenbergh indiceert een goede ontwikkeling en hoge kwaliteit van de mycoflora, althans in sommige habitats. Rode-lijstsoorten zijn ongelijk verdeeld over de verschillende ecologische groepen. Het hoogste aantal Rode-lijstsoorten (10 soorten, 5%) wordt aangetroffen in de omvangrijke groep van de voedselarme loofbossen, maar het aandeel van bedreigde soorten is veel groter in enkele kleinere groepen, vooral onder de karakteristieke paddenstoelen van moerassen (8 soorten, 67%), van heidevegetaties (9 soorten, 37%), op mest van grazers (7 soorten, 35%), in elzenbroekbossen (6 soorten, 33%) en in graslanden (8 soorten, 24%). Deze habitats zijn dus zeer belangrijk uit een oogpunt van natuurwaarden en natuurbehoud en verdienen speciale aandacht bij het beheer.

De verspreiding van Rode-lijstsoorten in Vossenbergh is aangegeven in figuur 3. Er zijn grote clusters van vindplaatsen in het Hamveld en de Eekma. Kleinere concentraties Rode-lijstsoorten zijn aangetroffen in het zuiden van het Lotteveen, langs de Bruntingerweg en in bosveentjes in de Zwiendiek en het Reigerveen. Opvallend is het relatief schaarse optreden van Rode-lijstsoorten in de bossen van Vossenbergh. Uitzonderingen zijn het elzenbosje in het noorden van de Eekma en jonge bosjes op vergraven grond in het zuidwesten van het Hamveld en het zuiden van het Lotteveen. Op de verspreiding van Rode-lijstsoorten wordt nader ingegaan bij de behandeling van de verschillende ecologische groepen.

Figuur 3. Vindplaatsen van paddenstoelen op de Rode Lijst in landgoed Vossenberg in 2017

Daarnaast is er in de soortenlijst een categorie onderscheiden van landelijk en/of regionaal zeldzame soorten die niet op de Rode Lijst staan. Hij omvat 29 soorten die tamelijk gelijkmatig verdeeld zijn over de ecologische groepen. Relatief veel zeldzame soorten zijn aangetroffen in jonge, voedselrijke loofbossen (3 soorten, 23%) wilgenstruwelen (4 soorten, 17%) en lanen op basenrijke bodem (4 soorten, 14%).

Naast Rode-lijstsoorten en zeldzame soorten worden indicatorsoorten onderscheiden. Een deel van de zeldzame soorten geldt tevens als indicatorsoort. Dat zijn paddenstoelen die gebonden zijn aan een specifieke, goed ontwikkelde habitat en die niet algemeen voorkomen. Ze zijn aanvullende kwaliteitsindicatoren en hun voorkomen wijst op mogelijkheden voor de ontwikkeling van een rijke mycoflora bij een optimaal beheer. Voorbeelden van indicatorsoorten zijn de Dennenvoetzwam voor oude naaldbomen, de Fraaisteelmycena voor oude eiken, het Gewoon vuurzwammetje voor heischrale graslanden en de Narcisridderzwam voor basenrijke beuken- en eikenlanen. In totaal zijn 98 indicatorsoorten onderscheiden met opvallend hoge aandelen in lanen op basenrijke bodems (19 soorten, 68% van het totaal), wilgenstruwelen (13 soorten, 54%) en lanen op basenarme bodems (17 soorten, 50%).

4. De ontwikkeling van de mycoflora in landgoed Vossenberg vanaf 1970

Landgoed Vossenberg is een van de weinige natuurgebieden in Drenthe waarvan redelijk veel oudere gegevens over de mycoflora bekend zijn, al heeft vroeger nooit een systematische inventarisatie plaatsgevonden zoals in 2017 het geval was. De oudere gegevens hebben voornamelijk betrekking op twee periodes: 1970-1998 en 1999-2012. Van de jaren daarvoor zijn slechts enkele incidentele waarnemingen uit het gebied bekend. Een lijst van alle aangetroffen soorten in de periode 1970-2017 is opgenomen als bijlage 2. Omdat in eerdere periodes soortenlijsten steeds gemaakt werden per kilometerhok, en niet per deelgebied, is in deze tabel het voorkomen aangeduid in de kilometerhokken waarin Vossenberg gelegen is. Exacte vindplaatsen van bijzondere soorten werden destijds zelden genoteerd, zodat die in het algemeen niet zijn te achterhalen.

De totaallijst voor landgoed Vossenberg telt 645 soorten. Dat wil zeggen dat 147 soorten paddenstoelen wel tussen 1970 en 2012 zijn aangetroffen, maar niet in 2017. Het betekent niet dat al deze soorten ook werkelijk verdwenen zijn. De grote meerderheid ervan komt vermoedelijk nog steeds in het gebied voor, maar ze kunnen in 2017 zijn gemist doordat (1) lang niet alle soorten ieder jaar op een bepaalde plek vruchtlichamen produceren, (2) vruchtlichamen van veel soorten slechts gedurende korte tijd te vinden zijn, (3) het grote terrein in geen van de periodes vlakdekkend is onderzocht en (4) in de periode 1970-1998 veel aandacht is besteed aan korstzwammen en kleine ascomyceten; groepen die in 2017 onderbelicht bleven.

In de jaren 1970-1998 is het gebied regelmatig bezocht vanuit het voormalige Biologisch Station van de Landbouwwuniversiteit Wageningen, dat toen in Wijster was gevestigd en dat in 1999 is opgeheven. De meeste bezoeken betroffen excursies in het kader van het practicum mycologie dat destijds werd gegeven voor studenten. Daarvan werden altijd volledige soortenlijsten opgesteld. Bovendien werd in het kader van promotieonderzoek naar paddenstoelengemeenschappen in graslanden een proefvlak bestudeerd in een schrale, grazige berm langs het Linthorst-Homankanaal (Arnolds, 1981). Hier werden in de periode 1974-1976 alle vruchtlichamen van paddenstoelen geteld.

De zeldzame Strogel knotszwam (*Clavaria straminea*) was omstreeks 1975 talrijk in een schraal, lemig talud langs het Linthorst-Homankanaal, maar is daar door het staken van maaibeheer en de daarop volgende bosopslag verdwenen (foto Eef Arnolds).

In de periode 1999-2012 werden alle kilometerhokken van Vossenbergr mycologisch geïnventreerd door de Paddenstoelen Werkgroep Drenthe in het kader van een paddenstoeleninventarisatie van de hele provincie Drenthe. De resultaten zijn gepubliceerd in de Ecologische Atlas van Paddenstoelen in Drenthe (Arnolds et al., 2015). Er is toen vooral aandacht besteed aan de bossen, minder aan heide en grasland.

De gegevens uit verschillende onderzoeksperiodes worden samengevat in Tabel 2. Hierin zijn de aantallen soorten en Rode-lijstsoorten aangegeven voor de ecologische groepen die ook in Tabel 1 worden onderscheiden. Door eerder genoemde verschillen in intensiteit en methodiek van onderzoek zijn deze aantallen niet rechtstreeks met elkaar te vergelijken, maar het is wel mogelijk om er enkele trends uit af te leiden.

In verband met de methodische verschillen zegt een toename van het totale aantal soorten met circa 50% in 2017 niet zo veel. Het is echter waarschijnlijk dat de soortdiversiteit van paddenstoelen ook reëel sterk is toegenomen omdat door natuurontwikkeling sinds 1994 habitats zijn gecreëerd die daarvoor in Vossenbergr niet of nauwelijks voorkwamen. Hierdoor is de mycologische kwaliteit van het landgoed enorm toegenomen, hetgeen vooral tot uitdrukking komt in de verdubbeling van het aantal Rode-lijstsoorten ten opzichte van de periode 1970-1998.

Tabel 2. Het aantal soorten paddenstoelen en Rode-lijstsoorten van verschillende ecologische groepen in landgoed Vossenbergr in de periodes 1970-1998, 1999-2012 en 2017.

Periode	1970-1998	1970-1998	1999-2012	1999-2012	2017	2017
Ecologische groep	Aantal soorten	Aantal R Lijst	Aantal soorten	Aantal R Lijst	Aantal soorten	Aantal R Lijst
Totaal	328	35	307	22	500	71
Loofbossen op voedselarme bodem	149	2	160	4	196	10
Loofbossen op voedselrijke bodem	18	1	19	0	47	4
Jonge, voedselrijke loofbossen	4	1	6	0	13	0
Naaldbosses	55	7	39	3	42	6
Lanen en bermen op basenarme bodem	13	2	19	0	34	4
Lanen en bermen op basenrijke bodem	12	1	6	0	28	4
Elzenbroekbosses	3	0	9	2	18	6
Wilgenstruwelen	1	0	9	1	24	2
Moeras	8	5	8	5	12	8
Heide, heischraal grasland en open zand	22	5	8	0	24	9
Graslanden	26	4	9	1	34	8
Mest en organisch afval	10	4	8	4	20	7
Ruigtes, akkers, kale voedselrijke grond	4	0	5	0	5	0
Brandplekken	3	3	2	2	3	2

Evident is de sterke toename van soorten van elzenbroekbos en wilgenstruweel. Beide habitattypen waren voor 1999 in Vossenbergh nauwelijks aanwezig. De toename van deze paddenstoelen is vooral het gevolg van natuurontwikkeling in de Eekma, waardoor een fraai broekbosje en natte graslanden met wilgenopslag zijn ontstaan (zie beschrijving van dit deelgebied). Ook in het Hamveld en het Reigerveen zijn plaatselijk elzen en wilgen opgeslagen en aangeplant, waardoor zich diverse begeleidende paddenstoelen konden vestigen.

Ook de verdubbeling van het aantal Rode-lijstsoorten van heidevegetaties, moerassen, graslanden en mest houdt verband met het tot stand komen van natuurontwikkelingsprojecten in het Hamveld, Reigerveen, Lotteveen en Eekma. Het is te verwachten dat bij voortgezet verschrallingsbeheer de betekenis van Vossenbergh voor paddenstoelen van deze habitats nog sterk zal toenemen.

Het aantal kenmerkende soorten van voedselarme loofbossen is in 2017 slechts weinig groter dan in eerdere periodes, maar het aantal soorten van loofbossen op voedselrijke bodem en van jonge loofbossen is meer dan verdubbeld ten opzichte van de periode 1999-2012. Dit heeft zeker te maken met het recente aanplanten van bos op voormalige landbouwgrond, vooral in het Reigerveen, maar vermoedelijk ook met de vermestende invloed in oudere bossen door voortdurende stikstofdepositie.

Een opvallende vooruitgang, ruim een verdubbeling van het aantal kenmerkende soorten, vertonen ook de paddenstoelen van lanen en bermen met bomen. Dat geldt zowel voor soorten op basenarme als op basenrijke grond. De meeste soorten van zure bodems worden aangetroffen in de bermen van de Bruntingerweg. Die bermen waren in eerdere periodes verruigd, maar ze zijn door het verwijderen van de toplaag ten behoeve van afwatering van het wegdek veel schraler geworden. De soorten van lanen op basische grond zijn bevorderd door de recente aanleg van het fietspad met kalkhoudend materiaal aan de oostzijde van het Linthorst-Homankanaal.

De enige groep die een netto daling laat zien van zowel het aantal soorten als het aantal Rode-lijstsoorten is die van karakteristieke paddenstoelen van naaldbossen. Dit wordt deels veroorzaakt door een vermindering van de oppervlakte ongemengd naaldbos, deels door vermesting van de bosbodem, waarvoor veel paddenstoelen van naaldbossen zeer gevoelig zijn. De meest opvallende soorten die in 2017 niet meer werden aangetroffen, en vermoedelijk echt zijn verdwenen, zijn de Schubbige franjehoed, Stinkzwavelkop en Naaldboskoraalzwam. Ze staan alle drie als bedreigd of ernstig bedreigd op de Rode Lijst.

De Schubbige franjehoed (*Psathyrella caput-medusae*) is een opvallende paddenstoel van rotte sparrenstronken die in 1989 voor het laatst in Vossenbergh is waargenomen (foto Eef Arnolds).

5. Karakteristiek van de onderscheiden deelgebieden

Lotteveen

Het deel van Lotteveen in bezit van Het Dentse Landschap bestaat voornamelijk uit oudere aangeplante naald- en loofbossen die door het graven van het Linthorst-Homankanaal rond 1925 van de rest van het landgoed zijn afgescheiden. Er komen weinig bijzondere paddenstoelen voor, behalve op de kade langs het kanaal, waar lemige grond aan de oppervlakte is gekomen. Dat is mycologisch zeer waardevol met groeiplaatsen van diverse Rode-lijstsoorten, zoals de Rosse populierboleet, Populieridderzwam (beide bij aldaar geplante Witte abeel), Fijnschubbige anijschampignon en Slijmwasplaat. Ook de zeldzame Violette gordijnzwam is de moeite waard. In het uiterste noorden is langs het kanaal zelfs een groeiplaats ontdekt van de Gebundelde stijfsteelgordijnzwam, een soort die nog niet eerder voor Nederland is gemeld.

Het Linthorst-Homankanaal doorsnijdt landgoed Vossenberg van noord naar zuid. De beboste oevers zijn rijk aan bijzondere paddenstoelen (Foto Eef Arnolds).

Het zuidelijke gedeelte van het Lotteveen wordt begraasd door hooglanders. Hier is op een perceel voormalig cultuurland in 2005 de bouwvoor verwijderd, waardoor zeer voedselarm zand aan de oppervlakte is gekomen. Daardoor wijkt het af van vergraven delen van het Hamveld en het Reigerveen, waar overwegend lemig materiaal aan de oppervlakte ligt. Het zandige perceel in het Lotteveen is nog steeds schaars begroeid en herbergt enkele zeer zeldzame paddenstoelen die karakteristiek zijn voor zulke pioniersituaties, zoals het Gesteeld veenknoopje en het Witte heidetrechttertje. Het zuidelijk aangrenzende bosje wordt eveneens begraasd en herbergt diverse bijzondere soorten.

De noordelijke berm van de Bruntingerweg is ter hoogte van het Lotteveen zeer schraal. Onder de beuken groeien hier onder andere Zeepzwam en Gewoon sneeuwzwammetje. Deze berm behoort niet tot Vossenberg, maar wordt beheerd door de gemeente Middenveld.

De Populierrederzwam (*Tricholoma populinum*) groeit gewoonlijk in populierenlanen op zware klei. Het was dan ook een verrassing dat deze in Drenthe zeer zeldzame soort in 2017 gevonden werd onder abelen aan de westzijde van het Linthorst-Homankanaal (foto Eef Arnolds).

Hamveld

Het deelgebied Hamveld vormt in feite het hart van landgoed Vossenbergh. Hier ligt het jachthuis aan het einde van een oprijlaan met statige beuken en met rijke vindplaatsen van Gewoon eekhoorntjesbrood en Gewone heksenboleet. Aan de noordzijde aan deze laan ligt het oudste en grootste aaneengesloten bosgebied in Vossenbergh met gemengde bossen en indrukwekkende sparrenopstanden. In de herfst groeien er veel paddenstoelen op de bosbodem, boomstronken en andere houtresten, waaronder gigantische vruchtlichamen van de Dennenvoetzwam. Ten noorden daarvan ligt een restant van het eigenlijke Hamveld: een klein heiderelict met een paar veentjes. Er groeien hier diverse karakteristieke paddenstoelen van heide en hoogveen, zoals de Heidekleefsteelmycena en het bedreigde Kaal veenmosklokje.

Het heiderestant is in 1994 sterk uitgebreid door natuurontwikkeling op voormalige, intensief gebruikte landbouwgrond. Daartoe is vrijwel de hele voedselrijke bouwvoor afgegraven en afgevoerd. Deze ingreep heeft een fraai resultaat opgeleverd. In het centrum is een permanent water houdende laagte ontstaan, omgeven door heischraal tot wat verruigd grasland. Aan de westkant van de plas is nieuwe heide tot ontwikkeling gekomen. Het hele open gebied wordt samen met een aangrenzende strook bos jaarrond begraasd door hooglanders. Lokaal, vooral aan de zuidzijde van de plas, hebben zich in de nieuwe natuur reeds veel paddenstoelen van schrale graslanden gevestigd, waaronder Rode-lijstsoorten als het Papegaaizwammetje, Ivoorkoraaltje, de Slanke aardtong en Verblekende knotszwam.

Het voormalige jachthuis in landgoed Vossenbergh; op de voorgrond beuken langs de Bruntingerweg (Foto Eef Arnolds).

De bossen ten noorden van de nieuwe natuur hebben een rijke paddenstoelenflora, maar bijzondere soorten ontbreken er. Die worden wel aangetroffen langs het fietspad aan de oostzijde van het Linthorst-Homankanaal. Dankzij de kalkrijke verharding van het pad groeien hier soorten die gebonden zijn aan basenrijke grond en die elders in het landgoed niet te vinden zijn, waaronder drie kluifzwammen: Zwarte, Witte en Roetkluifzwam.

Nieuwe natuur in het Hamveld (Foto Eef Arnolds).

Eekma

De Eekma bestaan uit vochtige en natte graslanden in het smalle dal van de St. Niklaasbeek. De percelen worden van elkaar gescheiden door bossingels met elzen en wilgen. De St. Niklaasbeek voerde oorspronkelijk als smal, kronkelend stroompje water af uit de stroet in het Reigerveen naar het noorden. Ten behoeve van de ontwatering is de beek vervangen door een diepe bermsloot langs de Spannenweg die voedselrijk water afvoert uit de intensief gebruikte bouwlanden aan de oostzijde van de Eekma. Daardoor waren de hooilanden in de Eekma sterk verdroogd en verworden tot soortenarm agrarisch grasland

Het Drentse Landschap heeft sinds het begin van deze eeuw getracht om een deel van de natuurwaarden te herstellen door in het zuiden van het gebied een nieuw beekloopje te graven. Meer naar het noorden is in een deel van de percelen de bovengrond verwijderd, waardoor een relatief voedselarm milieu is ontstaan en er door verlaging van de bodem opnieuw kwelwater in het maaiveld kan komen. Dat heeft geleid tot een spectaculair herstel van bloemrijke graslanden en het spontaan ontstaan van een elzenbroekbosje in de noordhoek van de Eekma.

Nat, bloemrijk hooiland in de Eekma in juni met op de voorgrond Moeraskartelblad en op de achtergrond een elzensingel (Foto Eef Arnolds).

Uit de kaart met vindplaatsen van Rode-lijstsoorten blijkt dat bijzondere paddenstoelen geconcentreerd voorkomen in twee gebiedsdelen: het elzenbroekbosje in de noordhoek en de ontgronde percelen met orchideeënrijk grasland ter hoogte van het Hamveld. Hierbij moet worden opgemerkt dat het mycologische veldwerk ook overwegend heeft plaatsgevonden in deze kansrijke gebieden. De overige graslandpercelen in de Eekma zijn nog te voedselrijk of te recent ingericht om een rijke mycoflora te verwachten. Wellicht zijn hier evenwel vindplaatsen van bijzondere paddenstoelen gemist.

De schrale percelen in de Eekma herbergen een rijke, gevarieerde mycoflora met Rode-lijstsoorten van graslanden (o.a. Papegaaizwammetje, Gele knotszwam), moerassen (o.a. Moerasleemhoed) en mycorrhizapartners van wilgen, elzen en berken, zowel langs de oude

houtsingels als bij opslag in het terrein (o.a. de bedreigde Dwergvezelkop, Holsteelgordijnzwam, Fijnschubbige elzenzompzwam, Bonte berkenrussula). De meeste vindplaatsen van deze soorten bevinden zich in de wat drogere randzones van de graslanden.

Het elzenbroekbosje in het noorden van de Eekma is het gevolg van een foutief ingeschatte ontgronding die toch zeer positief is uitgepakt. Het was de bedoeling dat hier ook een schraal, nat grasland tot ontwikkeling zou komen, maar na afgraven was het perceel zo nat geworden dat maaien twee jaar onmogelijk was. Hierdoor konden elzen, berken en wilgen uit de aangrenzende singels weelderig opslaan, waardoor maaibeheer vrijwel onmogelijk werd. Het resultaat is nu een spontaan, fraai ontwikkeld elzenbroekbosje met in de natste delen wilgenstruweel; een zeldzame situatie in Drentse beekdalen (uitgezonderd de Hunze), waar vrijwel alle elzenbos is aangeplant. De mycoflora is er inmiddels zeer goed ontwikkeld met groeiplaatsen van alle belangrijke elzenbegeleiders, waaronder de Kleine en Kleinste elzengordijnzwam, Fijnschubbige elzenzompzwam en Elzenrussula. Spectaculair is het voorkomen van honderden vruchtlichamen van de zeldzame en opvallende Lila melkzwam en de vondst van de Mosklokjesgordijnzwam, en nieuwe soort voor Nederland.

De zeldzame en bedreigde Dwergvezelkop (*Inocybe squarrosa*) vormt mycorrhiza met opgeslagen jonge wilgen in de hooilanden van de Eekma (foto Eef Arnolds).

Zwiendiek (zuidwest)

In deelgebied Zwiendiek, zo genoemd naar de naam van een historische boerderij, bezit het Drentse Landschap een aantal bospercelen, afgewisseld door grasland. Het gebied wordt doorsneden door de lommerrijke Marsweg. De bossen zijn grotendeels gemengd met o.a. zomereik, zachte berk, beuk en fijnspar. De ondergroei bestaat vooral uit bramen en stekelvarens die een zure, voedselrijke bodem indiceren. De mycologische waarden daarvan zijn beperkt. Bijzondere paddenstoelen worden hoofdzakelijk aangetroffen in de verlandingszone van het matig voedselarme veentje in het uiterste westen van het gebied. Hier groeien enkele typische veenpaddenstoelen en kenmerkende mycorrhizapaddenstoelen bij els, wilg en berk, o.a. de Veenmosgordijnzwam en Kleinste elzengordijnzwam.

De graslanden in Zwiendiek zijn in agrarisch gebruik en eveneens voedselrijk. Ze herbergen geen belangrijke mycologische waarden. Hetzelfde geldt voor de bermen van de Marsweg.

De lommerrijke Marsweg in deelgebied Zwiendiek (foto Eef Arnolds).

Reigerveen en Altinghorst (zuidoost)

Het Reigerveen is een zeer gevarieerd landschap met veel bos. Er liggen verspreid oudere opstanden van Beuk en Zomereik die in het kader van de landgoedontwikkeling zijn aangelegd. Net zoals elders in Vossenbergh hebben de oudere bossen een dikke strooisellaag met een tamelijk voedselrijk en zuur karakter, vermoedelijk door een aanvangsbemesting bij aanplant en recent versterkt door zure, stikstofrijke depositie. In het oosten wordt het gebied begrensd door een langgerekte strook spontaan berken-eikenbos met dominantie van Zachte berk en een ondergroei van Pijpenstro. Dit deel stond in 1987 nog op de topografische kaart als heide met boomopslag, maar is nu geheel bos geworden met een gevarieerde natuurlijke structuur. In de zuidpunt aan de zuidzijde van het Oude Diep ligt de Altinghorst. De randzone met fraaie oude eiken en diverse karakteristieke planten van oude bossen vormt het oudste bosgedeelte van De Vossenbergh. Binnenin de Altinghorst is een voormalig heitje dichtgegroeid met berken en Adelaarsvaren. De oppervlakte bos in het Reigerveen is recent aanzienlijk uitgebreid door het aanplanten van loofbosjes op hogere delen van voormalig cultuurland, waar de zeer voedselrijke bovengrond uit de gegraven slenken is gedeponneerd. De vroegere bemesting uit zich in een ruderaal ondergroei met planten als Grote brandnetel, Kweek en Late guldenroede. Het gebied wordt doorsneden door een lange, rechte eikenlaan van de Bruntingerweg naar het Linthorst Homankanaal.

De oudere bossen in het Reigerveen hebben een tamelijk soortenrijke mycoflora, maar zeldzame of bedreigde soorten zijn er schaars. Hier en daar groeien enkele Rode-lijstsoorten op kleine, schrale, mosrijke plekjes, zoals de Stekelige hertentruffel en de daarop parasiterende Zwarte truffelknotszwam op één plaats langs de centrale eikenlaan. De bedreigde Witte duifridderzwam en Dwergvaalhoed staan op het talud van een greppel langs het karrenspoor langs het kanaal. De meeste stippen van Rode-lijstsoorten in de bossen van het Reigerveen hebben betrekking op paddenstoelen die groeien op de mest van grote grazers (Fig. 3).

Oude eiken en hulst in de Altinghorst (foto Eef Arnolds).

Verder is een kleine concentratie bedreigde moeraspaddenstoelen aanwezig in de randzone van een veentje aan de westkant van het Reigerveen. Zoals te verwachten is binnen Vossenbergh de Altinghorst het rijkst aan paddenstoelen op groot dood hout, maar daaronder zitten nauwelijks Rode-lijstsoorten (zie bespreking van die ecologische groep). Verder is dit gebied opmerkelijk arm aan paddenstoelen, zoals vaker het geval is in oude Drentse bossen met een zeer dik strooiselpakket, bijvoorbeeld in het Mantingerbos en het Norgerholt. In de recent aangeplante bossen op voedselrijke grond zijn geen Rode-lijstsoorten waargenomen.

Tussen de bossen lagen voorheen intensief als gras- en bouwland gebruikte landbouwpercelen. Vroegere paddenstoeleninventarisaties wijzen uit dat de mycoflora hier voor de eeuwwisseling slecht ontwikkeld was en geen bijzondere soorten omvatte. Na het pachtvrij worden zijn bijna alle percelen in 2005 door grootschalig grondverzet ingericht voor natuurontwikkeling. Aan de westzijde van de eikenlaan is een grote plas gegraven, de centrale slenk, met grillige uitlopers naar alle kanten. Hij ligt op de plek van een vroegere stroet, een laagte met opwellend water in de heide waar de St. Niklaasbeek ontsprong. Aan de oostzijde van de laan zijn diverse ondiepe plassen gegraven die in de zomer grotendeels droogvallen. De afgegraven, zeer voedselrijke bovengrond is in dit geval niet afgevoerd, maar binnen het terrein verwerkt tot zacht glooiende hoogtes in het grasland. De hoogste delen zijn grotendeels bebost. Behalve deze jonge bossen wordt vrijwel het hele Reigerveen jaarrond begraaasd door hooglanders. Daarnaast worden de graslanden en oeverzones grotendeels gemaaid, waarbij het maaisel wordt afgevoerd naar een stortplaats aan de westrand van het gebied.

Op de lemige, periodiek droogvallende oevers van de plassen heeft zich inmiddels een prachtige Oeverkruidgemeenschap ontwikkeld, maar daarin komen nauwelijks paddenstoelen voor. Een van de weinige kenmerkende soorten, het bedreigde Witgeringd mosklokje, is op vijf plekken in het Reigerveen aangetroffen. In de graslanden overheerst een hoogproductieve vegetatie met veel Pitrus en ruigtekruiden, maar plaatselijk is een ontwikkeling gaande in de richting van heischraal grasland. Daar hebben zich ook al de eerste schraallandpaddenstoelen gevestigd, zoals Kleverige aardtong, Gele knotszwam en Sterspoorsatijnzwam. Opmerkelijk is

de vondst van de Zwartblauwe satijnzwam aan de westkant van de centrale slenk. Deze zeer zeldzame soort geldt als kenmerkend voor oude schrale graslanden (Arnolds, 2015). De mycoflora van (heischrale) graslanden is in het Reigerveen nog niet zo goed ontwikkeld als in het Hamveld, maar het terrein is ook tien jaar later ingericht. De perspectieven voor het Reigerveen zijn minstens zo gunstig, indien langdurig ingezet wordt op een verschrallend beheer.

De centrale slenk in het Reigerveen (foto Eef Arnolds).

6. Ecologische groepen van paddenstoelen nader bekeken

In dit hoofdstuk worden achtereenvolgens de ecologische groepen van paddenstoelen besproken, zoals onderscheiden in Tabel 1 en 2. Na de loof- en naaldbossen is een groep toegevoegd van paddenstoelen die op oude bomen groeien. De paddenstoelen van ruigtes, akkers en kale voedselrijke grond worden hier niet apart behandeld.

Bij iedere ecologische groep worden de daarvoor kenmerkende Rode-lijstsoorten en indicatorsoorten genoemd. De vindplaatsen van deze soorten in landgoed Vossenberg zijn op een kaart aangegeven. In de tekst wordt de groep summier gekarakteriseerd en de belangrijkste vindplaatsen binnen het studiegebied worden genoemd. Bij elke groep wordt het uit mycologisch oogpunt wenselijke beheer kort aangegeven. Voor algemene informatie over de relatie tussen beheersingrepen en de mycoflora wordt verwezen naar Ozinga et al. (2013).

Paddenstoelen van loofbossen op zure, voedselarme grond (Fig. 4)

Rode-lijstsoorten: Behaarde roodsteelcollybia, Bruinbultige franjehoed, Geelvoetfranjehoed, Honingbruine gordijnzwam, Kleine bloedsteelmycena, Roodgrijze melkzwam, Rosse populierboleet, Stekelige hertentruffel, Valse wolvezelkop

Indicatorsoorten: Bruine fluweelboleet, Fijnblad russula, Gele berken russula, Kostgangerboleet, Kruidige melkzwam, Purpersteelgordijnzwam, Roodvezelgordijnzwam, Ruitsporig kaalkopje, Violette gordijnzwam, Zwarte truffelknotszwam.

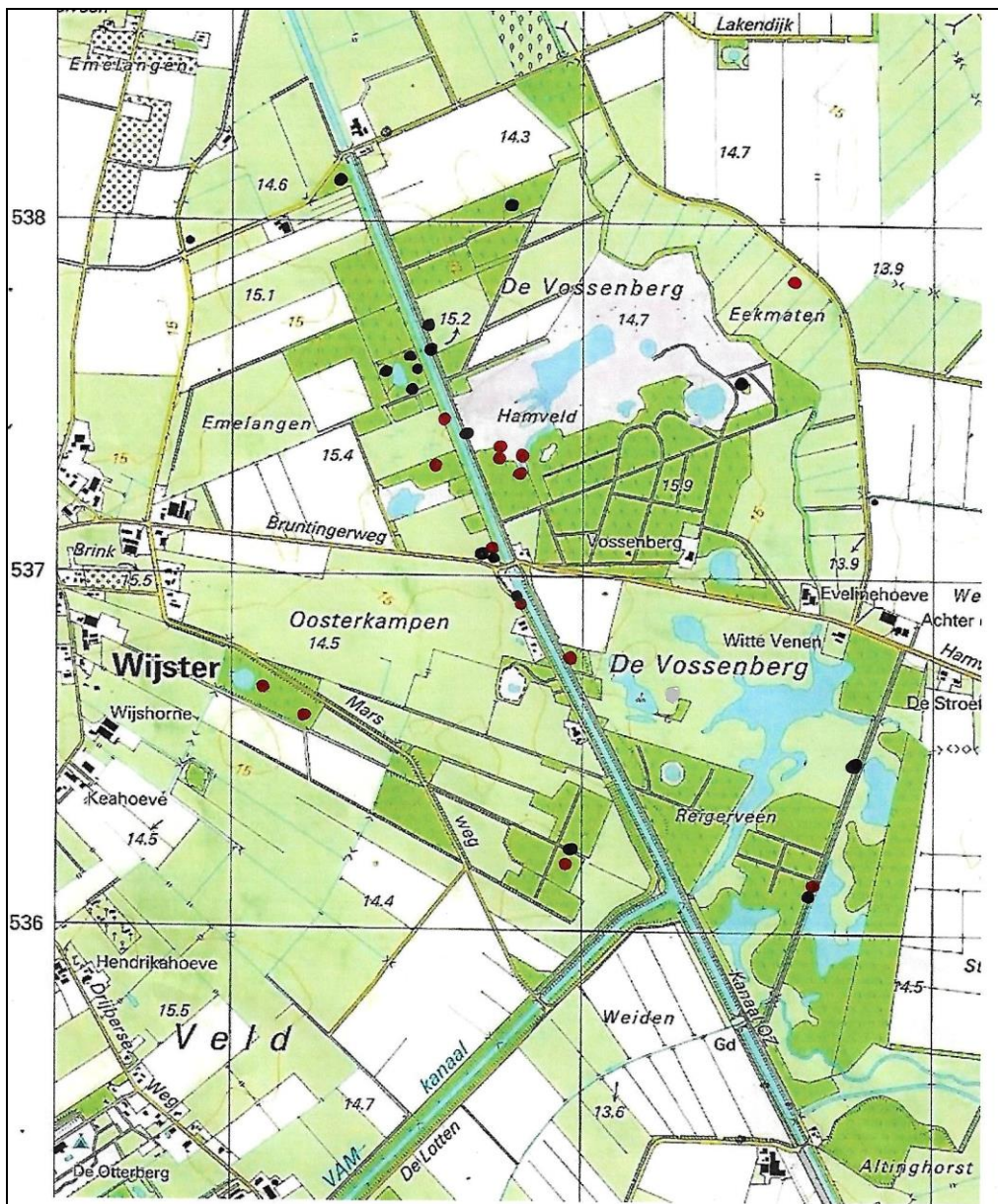
Bijna 40% van alle aangetroffen soorten paddenstoelen in Vossenberg behoort tot deze ecologische groep. Gezien de grote oppervlakte loofbos in het landgoed, oorspronkelijk aangeplant op voedselarme, zure heidebodems, is dat ook te verwachten. Een groot deel van de soorten van deze groep groeit ook in loofbossen op rijkere bodems. Het aandeel van indicatorsoorten en Rode-lijstsoorten voor loofbossen op arme bodems is in Vossenberg beperkt, veel kleiner dan bijvoorbeeld in delen van het Dwingelderveld en Drents-Friese Wold. Dit komt vermoedelijk door het toepassen van bemesting bij de aanleg van de bossen, later gevolgd door vermessing als gevolg van zure, stikstofrijke depositie.

De Rosse populierboleet (*Leccinum aurantiacum*) groeit op enkele plekken langs het Linthorst-Homankanaal onder Witte abeel. Het is de vraag of deze fraaie en kwetsbare soort de rigoureuze kapwerkzaamheden door het waterschap in de winter 2017/2018 heeft overleefd (foto Eef Arnolds).

In totaal zijn in Vossenberg uit deze ecologische groep tien Rode-lijstsoorten aangetroffen. De meest verbreide hiervan is de Kleine bloedsteelmycena, die op vier plekken in bossen is gezien en daarnaast in een nat hooiland in de Eekma. De Rosse populierboleet is bekend van drie plekken in Lotteveen. De overige Rode-lijstsoorten zijn op één of twee plaatsen aangetroffen. De meest opmerkelijke daarvan is de Honingbruine gordijnzwam, een paddenstoel die in Nederland voor het laatst is aangetroffen in 1966 en in ons land als uitgestorven werd beschouwd (Arnolds & Veerkamp, 2008). Hij is in 2017 aangetroffen bij berken op de overgang van jong, aangeplant bos naar vochtige heide in de zuidwesthoek van het Hamveld. De soort groeit daar in gezelschap van andere berkenbegeleiders van zeer voedselarme bodems, zoals de Lila gordijnzwam en Roodgrijze melkzwam, die ook op de Rode Lijst staan. Dit gebiedje is het meest waardevolle stukje loofbos in De Vossenberg. Het is in 2006 aangeplant op sterk lemige grond in de randzone van een natuurontwikkelingsgebied waar de voedselrijke bovengrond is verwijderd. Een zure strooisellaag is ter plekke afwezig.

Figuur 4. Vindplaatsen van Rode-lijstsoorten (rode stip) en indicatorsoorten (zwarte stip) van loofbossen op zure, voedselarme grond in landgoed Vossenberg in 2017.

De voor voedselarme omstandigheden zeer kenmerkende combinatie van de ondergronds groeiende Stekelige hertentruffel en de daarop parasiterende Zwarte truffelknotszwam is aangetroffen op één plaats langs de centrale eikenlaan en bij een bosstrookje nabij het parkeerterreintje langs het kanaal ten zuiden van de brug in de Bruntingerweg.

In delen van het terrein waar lemige grond aan de oppervlakte komt, heeft de bodem een grotere buffercapaciteit. Dat is vooral het geval aan weerszijden van het Linthorst-Homankanaal en daar vinden we dan ook de meeste bijzondere soorten uit deze groep.

Beheer: De mycologische waarde van zure loofbossen in Vossenberg wordt beperkt door de aanwezigheid van stikstofrijke, dikke strooisellagen. Dit komt ook tot uiting in de dominantie van stekelvarens en bramen in de ondergroei en is veroorzaakt door kennelijk toegepaste aanvangsbemesting en vervolgens zure, stikstofrijke depositie. Aan deze situatie is door intern beheer weinig te veranderen. Door het ouder worden van bossen en bomen kan de betekenis voor de mycoflora wel toenemen, althans indien het beheer zich richt op een natuurlijke ontwikkeling met minimale beheeringrepen (zie de groep van paddenstoelen op oude bomen).

Berken-eikenbos met een dikke strooisellaag, veel stekelvarens en bramen, een wijd verbreid bosbeeld in landgoed Vossenberg, hier in deelgebied Zwiendiek (foto Eef Arnolds).

Paddenstoelen van loofbossen op voedselrijke, ± neutrale grond (Fig. 5)

Rode-lijstsoorten: Dwergvaalhoed, Geringde vaalhoed, Kroontjesfranjehoed, Stekelspoorvezelkop.

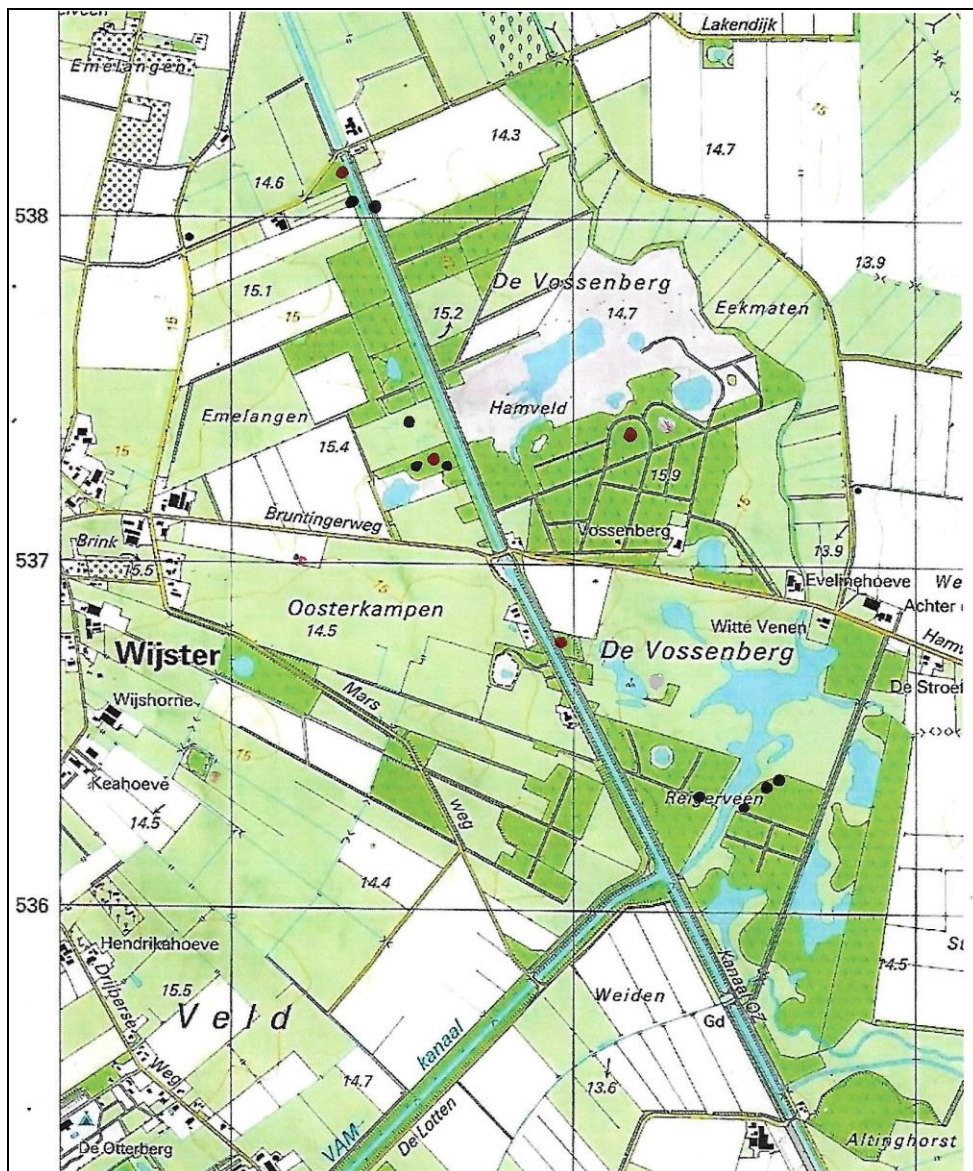
Indicatorsoorten: Dadelfranjehoed, Echte honingzwam, Fijnbeschubde anijschampignon, Gerimpeld mosoortje, Grauwe amaniet, Kleine vaalhoed, Rimpelig breeksteeltje, Sneeuw witte anijschampignon, Tweegeurtrechterszwam.

Tot de paddenstoelen van loofbossen op voedselrijke grond rekenen we in Vossenberg ook kenmerkende soorten van jonge bossen omdat deze hier geplant zijn op de zeer voedselrijke toplaag van voormalige cultuurgrond. In totaal worden 60 soorten tot deze groep gerekend, 12% van het totaal. Daarmee is het de op één na grootste groep. Paddenstoelen van deze ecologische groep waren oorspronkelijk in Drenthe zeer schaars omdat bossen schaars waren en omdat de bodem vrijwel overal voedselarm was. Door vermessing van het landschap zijn deze paddenstoelen sterk toegenomen.

In Vossenberg zijn van deze groep vier Rode-lijstsoorten en negen indicatorsoorten aangetroffen, alle slechts op één locatie. Kleine concentraties indicatorsoorten zijn gevonden in jonge aangeplante bosjes in het Lotteveen met groeiplaatsen van o.a. Kroontjesfranjehoed en de zeldzame Tweegeurtrechterswam, en aan de oostzijde van de centrale slenk in het Reigerveen met soorten als Sneeuwwitte anijschampignon en Rimpelig breeksteeltje. De meest bijzondere soort uit deze groep is de Stekelspoorvezelkop, een zeldzame en bedreigde paddenstoel die gewoonlijk in bossen en lanen op kalkhoudende leem groeit, maar in Vossenberg gevonden in een (ogenschijnlijk) triviaal gemengd bosperceel aan de zuidkant van het Hamveld. Andere bedreigde soorten uit deze groep zijn de Geringde vaalhoed en Dwergvaalhoed, beide aangetroffen op sterk lemige grond op de kades langs het Linthorst-Homankanaal. Nabij de Geringde vaalhoed in het uiterste noorden van het studiegebied groeide ook de zeer zeldzame Fijnschubbige anijschampignon.

Beheer: Het is te verwachten dat het aandeel van deze soortengroep in de mycoflora van landgoed Vossenberg verder zal toenemen als gevolg van voortdurende stikstofdepositie en het ouder worden van de aangeplante bossen op zeer voedselrijke grond in het Reigerveen. Ook in bossen op voedselrijke grond is de mycoflora gebaat bij zo min mogelijk beheersingrepen.

Figuur 5. Vindplaatsen van Rode-lijstsoorten (rode stip) en indicatorsoorten (zwarte stip) van loofbossen op zwak zure tot basische, voedselrijke grond in landgoed Vossenberg in 2017.

Paddenstoelen van naaldbossen op zure, voedselarme grond (Fig. 6)

Rode-lijstsoorten: Dennensatijnzwam, Fijnschubbig ridderzwam, Geelplaatmosklokje, Goudvinkzwam, Holsteelboleet, Pagemantel.

Indicatorsoorten: Geelplaatgordijnzwam, Goudgele bundelzwam, Honingkleurige galgordijnzwam, Oorlepelzwam, Papilrussula, Rossige melkzwam, Viltige maggizwam.

In Vossenberg liggen de meeste naaldbossen in de kern van het landgoed, tussen het heidegebied van het Hamveld en de Bruntingerweg. Het gaat hier voornamelijk om opstanden van Douglasspar en Fijnspar met bijmenging van lariks. Op veel plekken zijn dit indrukwekkende bossen met statige, tot een eeuw oude bomen. Ook in andere deelgebieden komen plaatselijk oorspronkelijk aangeplante, door naaldbomen gedomineerde bossen voor, onder meer langs het Linthorst-Homankanaal in het Lotteveen en langs de Marsweg in het westen van de Zwiendiek. Gezien de aanzienlijke oppervlakte naaldbos is het aantal karakteristieke naaldbospaddenstoelen met 42 soorten (8% van het totaal) vrij gering. Dat geldt nog sterker voor de zeven indicatorsoorten en zes Rode-lijstsoorten. Deze cijfers zijn nog geflateerd, want de Pagemantel, gewoonlijk een mycorrhizapartner van den en spar, groeit in Vossenberg bij berkenopslag in de heide van het Hamveld, een bijzondere maar niet unieke situatie. Van de indicatorsoorten is de Viltige maggizwam in het studiegebied voornamelijk bij berken langs veentjes aangetroffen, de Honingkleurige galgordijnzwam in opgaand loofbos en de Goudgele bundelzwam één maal op een dode berk langs een veenpoel in het Reigerveen. Het is de eerste keer dat deze soort in Drenthe op loofhout is gezien, maar het wordt in de literatuur wel gerapporteerd.

De relatieve armoede aan naaldbospaddenstoelen wordt toegeschreven aan de overwegend voedselrijke bodem met een dikke strooisellaag door mestgiften in het verleden en stikstofrijke depositie in het heden. De meeste soorten van deze ecologische groep hebben een uitgesproken voorkeur voor stikstofarme bodems. Een mycologisch interessant stukje dennenbos ligt in de zuidwesthoek van het Hamveld op de overgang naar de heide. Het is bij de inrichting geplant op lemige, matig voedselarme grond en vormt de groeiplaats van drie Rode-lijstsoorten van deze groep: de Fijnschubbig ridderzwam, Dennensatijnzwam en, bij spontaan opgeslagen lariks, de Holsteelboleet. Langs dezelfde bosrand groeien enkele bijzondere mycorrhizapaddenstoelen bij opgeslagen berken (zie de loofbossen op arme, zure grond).

Zie ook de groep 'paddenstoelen van oude bomen'.

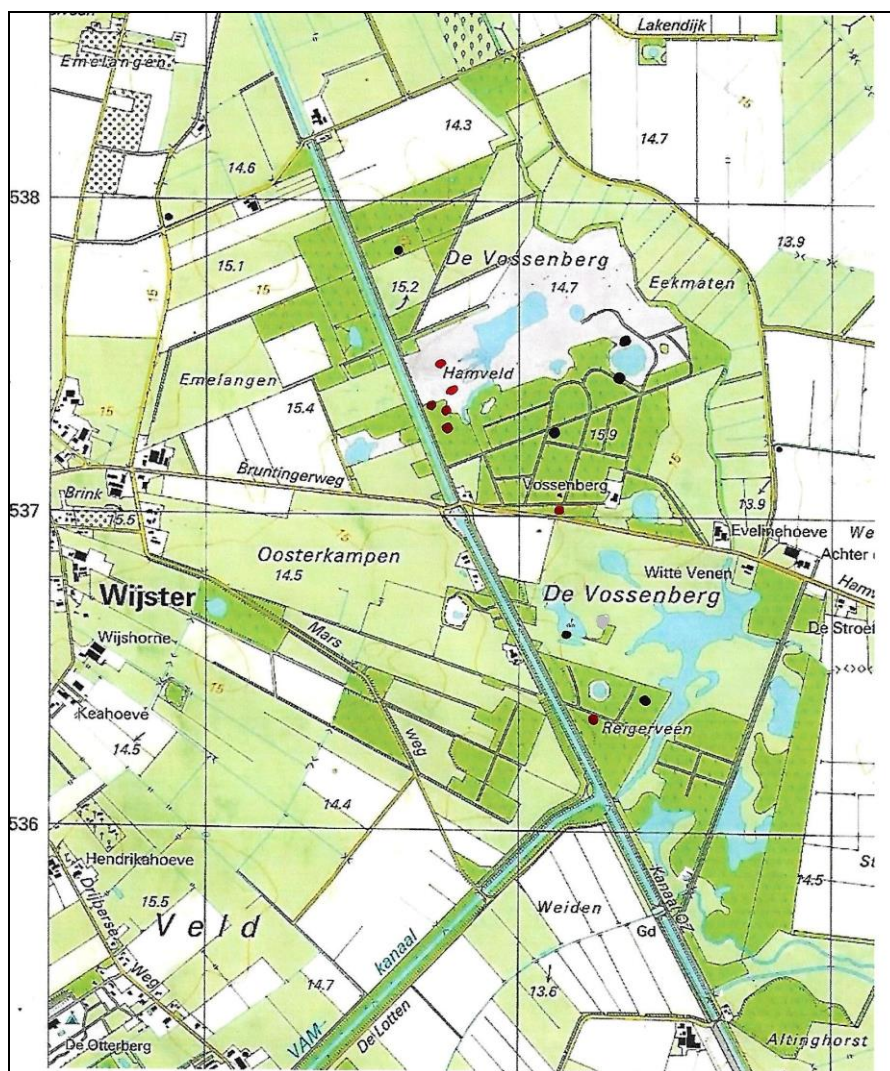

De Fijnschubbig ridderzwam (*Tricholoma imbricatum*) groeit in Vossenberg in een aangeplant dennenbosje op arme leemgrond in het Hamveld, samen met diverse andere Rode-lijstsoorten (foto Eef Arnolds).

Beheer: Aanvangsbemesting bij de aanleg van naaldbossen is vermoedelijk in landgoed Vossenberg op grote schaal toegepast. Dit heeft een langdurige negatieve invloed op de kwaliteit van de mycoflora daarvan (Arnolds et al., 2015; Brouwer et al., 2017). Depositie van stikstof zorgt voor verdere verrijking van de bodem. Zolang deze voortduurt, is er geen verbetering in de situatie te verwachten. Verschralende maatregelen, zoals het verwijderen van strooisel, zijn in bossen ingrijpend en kostbaar en worden door ons in Vossenberg niet zinvol geacht. Het bestrooien van de bodem met steenmeel of kalk zal de pH verhogen, maar tevens door versnelde omzetting van strooisel leiden tot verdere verrijking en een verdere achteruitgang van naaldbospaddenstoelen. Niets doen is al met al de beste optie voor behoud en vergroting van mycologische waarden.

Toch willen wij pleiten voor het behoud van zuivere naaldhoutopstanden in Vossenberg, vooral in de kern van het gebied. Naaldbossen staan overal in Nederland zwaar onder druk en de opstanden van Fijnspar en Douglasspar in Vossenberg zijn uitgegroeid tot indrukwekkende 'reuzen-bomen-bossen' met een grote belevingswaarde. Bovendien zijn ze cultuurhistorisch van belang in het kader van het ontstaan van Vossenberg als ontginningslandgoed. Ze vormen ook een belangrijke habitat voor tal van vogels en insecten die aan naaldbomen zijn gebonden. Voor alle soortgroepen is het van groot belang dat het aandeel van staand en liggend groot dood hout in de naaldhoutopstanden toeneemt (zie ook 'paddenstoelen van oude bomen'). Daarom bevelen wij een zo extensief mogelijk beheer aan.

Figuur 6. Vindplaatsen van Rode-lijstsoorten (rode stip) en indicatorsoorten (zwarte stip) van naaldbossen op zure, voedselarme grond in landgoed Vossenberg in 2017.

Oude sparrenopstand in het hart van landgoed Vossenberg (foto Eef Arnolds).

Paddenstoelen op oude bomen (Fig. 7)

Rode-lijstsoort: Dubbelgangerbundelzwam (loofbomen).

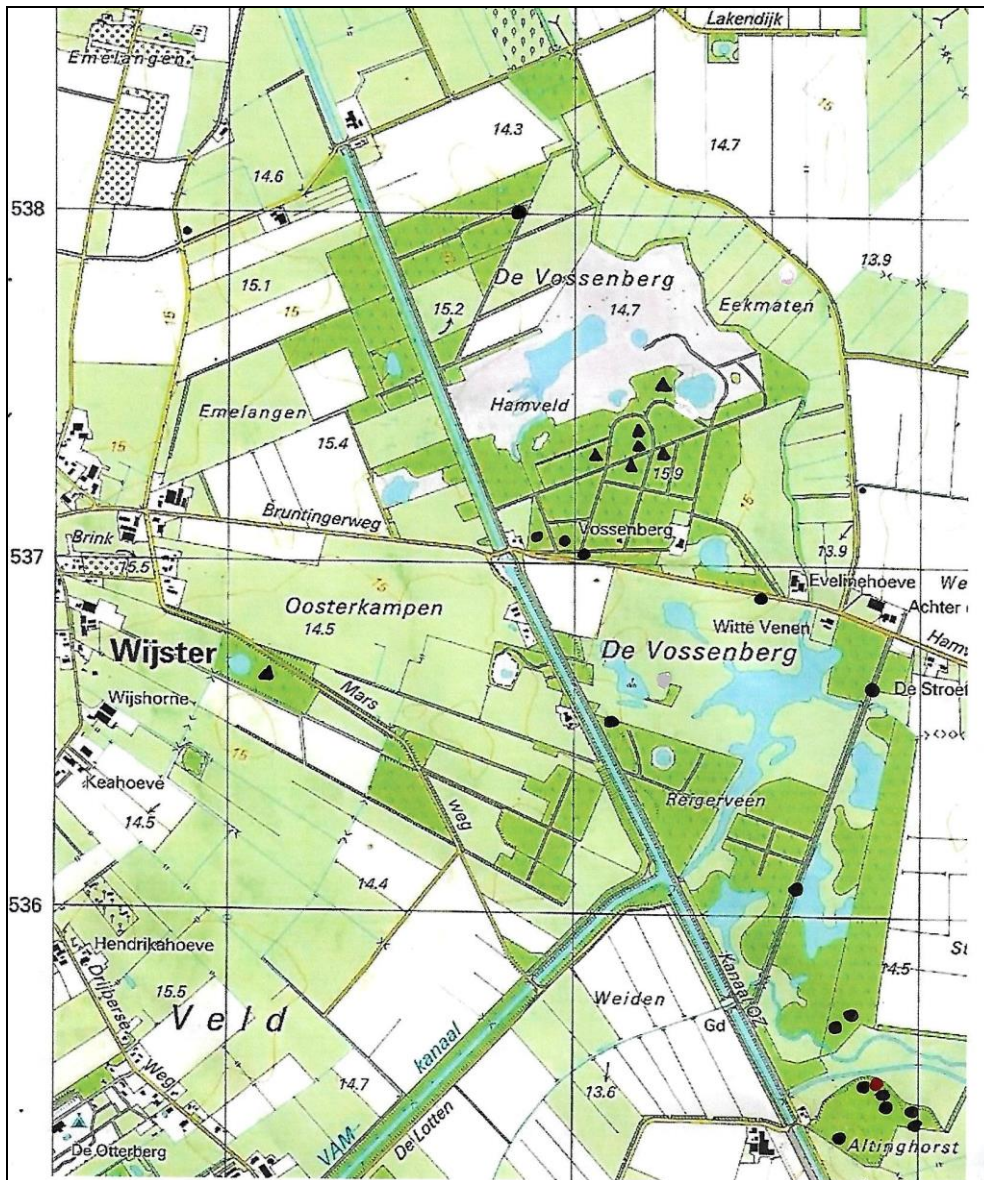
Indicatorsoorten: Berkenweerschijnzwam, Biefstukzwam, Doolhofzwam, Fraaisteelmycena, Reuzen-
zwam, Zwavelzwam (alle op loofbomen), Dennenvoetzwal, Zwetende kaaszwam (op naaldbomen).

De paddenstoelen uit deze groep leven als zwakteparasiet op oude, levende bomen of saprotroof op groot dood hout. Bij oude bomen moet men bij eiken denken aan minimaal 150 jaar, beuken en naaldbomen minstens 100 jaar en berken 50 jaar. Enkele andere soorten paddenstoelen kunnen tot deze groep gerekend worden, bijvoorbeeld de Tonderzwam en de Platte tonderzwam, doch deze zijn wijd verbreid en niet beperkt tot oude bomen. Ze worden daarom niet als indicatorsoort beschouwd.

In feite vormen de paddenstoelen van deze groep een onderdeel van de hiervoor besproken paddenstoelen van loof- en naaldbossen, maar ze worden apart behandeld omdat ze een specifiek kenmerk van bossen indiceren, namelijk de aanwezigheid van oude bomen en groot dood hout. De paddenstoelen van deze groep zijn dus indicatoren voor oud bos met extensief of geen bosbouwkundig beheer. In landgoed Vossenberg zijn ze spaarzaam vertegenwoordigd. Dat is niet verwonderlijk aangezien de meeste bossen pas een eeuw geleden of recenter zijn aangelegd en lang voor houtproductie zijn beheerd. Voor oude-boomsoorten is Vossenberg een jong gebied.

Het rijkst aan paddenstoelen op oude loofbomen is de Altinghorst, met name de eiken aan de noord- en zuidrand. Hier is ook de enige Rode-lijstsoort uit deze groep aangetroffen, namelijk de zeldzame Dubbelgangerfranjehoed op een zeer oude, omgevallen berk. De Altinghorst is het enige deel van het studiegebied waar reeds op de topografische kaart van 1899 smalle stroken bos zijn aangegeven. Het centrum van de Altinghorst was destijds nog heide en is nu een vrij jong, spontaan berken-eikenbos. Soorten van oude naaldbomen worden voornamelijk gevonden in de oude opstanden van douglas en fijnspar ten noorden van het jachthuis. Daarbij gaat het vooral om de Dennenvoetzwal, een wortelparasiet aan de voet van oude bomen. De geselecteerde paddenstoelen blijken dus inderdaad indicatief voor de historische bosontwikkeling.

Figuur 7. Vindplaatsen van Rode-lijstsoorten (rode stip) en indicatorsoorten van oude bomen (zwarte stip loofbomen, driehoekje naaldbomen) in landgoed Vossenberg in 2017.

Beheer: Deze ecologische groep is in oude, natuurlijke bossen rijk aan soorten. In Nederland zijn deze paddenstoelen in vrijwel alle bossen slecht vertegenwoordigd. Dat geldt in nog sterkere mate voor Drenthe doordat de meeste bossen hier nog geen eeuw oud zijn en intensief worden beheerd. Daardoor krijgen bomen nauwelijks de kans tot volle wasdom te komen, langs natuurlijke weg af te takelen en langzaam te vergaan. De bossen van Vossenberg bieden potentieel goede kansen voor deze bedreigde soortengroep. Het beheeradvies is gemakkelijk te geven: *zo min mogelijk ingrijpen in de bosontwikkeling ofwel: niets doen.*

Maar in de praktijk blijkt dat voor natuurbeheerders vaak een zeer moeilijke opgave en niet alleen omdat houtoogst financieel gewin oplevert. De uitgangssituatie in Vossenberg is relatief gunstig doordat de bossen en lanen al tamelijk veel oude bomen herbergen en grote delen nu al extensief worden beheerd. Bovendien is de recreatiedruk relatief laag en beperkt tot avontuurlijke wandelaars, zodat minder rekening hoeft te worden met veiligheidsrisico's en bezwaren van mooi-weerrecreanten.

Dood hout is goed voor het bos. Hier een oude berk met Tonderzwam (*Fomes fomentarius*) in het spontane berken-eikenbos aan de oostkant van het Reigerveen (foto Eef Arnolds).

Paddenstoelen van schrale lanen en bermen met bomen op zure, voedselarme grond (Fig. 8)

Rode-lijstsoorten: Hanenkam, Lila gordijnzwam, Witte duifridderzwam, Zeepzwam.

Indicatorsoorten: Beukenridderzwam, Duifrussula, Gewoon eekhoortjesbrood, Gewone heksenboleet, Grote molenaar, Kaneelboleet, Kleine bruine bekerzwam, Oranje eikengordijnzwam, Panteramaniet, Peperboleet, Poederzwamgast, Regenboogrussula, Schotelrussula, Smakelijke russula, Waterige melkzwam, Zwarte truffelknotszwam, Zwavelmelkzwam.

De paddenstoelen uit deze groep groeien van nature in loofbossen op zure, zandige bodems. De meeste soorten vormen mycorrhiza met bomen, maar ook enkele strooiselafbrekers zijn hier geplaatst. In Drenthe waren paddenstoelen uit deze groep vroeger wijd verbreid, maar door de sinds 1960 sterk toegenomen stikstofdepositie zijn veel soorten daar zeldzaam geworden of verdwenen. Ze konden zich wel handhaven in sommige beboomde wegbermen op voedselarme bodems, onder meer dankzij maaibeheer en het wegwaaien van stikstofhoudend strooisel (Keizer, 1993). Bekende voorbeelden van dergelijke paddenstoelen zijn de Hanenkam en de Zeepzwam. Meer details over de mycoflora van schrale lanen en wegbermen in Drenthe zijn te vinden in de Ecologische Atlas van Paddenstoelen in Drenthe, hoofdstuk 21 en 22 (Arnolds et al., 2015).

Binnen het studiegebied zijn de soorten uit deze groep voornamelijk te vinden in de bermen van de Bruntingerweg, langs het Linthorst-Homankanaal en langs de beukenlaan vanaf de ingang van Vossenbergring naar het voormalige jachthuis (Fig. 8). De bermen van de Bruntingerweg zijn onderzocht tussen het doodlopende zijwegje even westelijk van de brug over het Linthorst-Homankanaal en boerderij De Stroeten. Alleen de met beuken beplante delen zijn interessant voor paddenstoelen. Westelijk van het kanaal is dat vooral aan de noordzijde van de weg met als meest opmerkelijke soort de sterk afgenomen Zeepzwam; oostelijk van het kanaal vooral aan de zuidzijde met als bijzondere paddenstoelen onder andere Zonnerussula,

Duifruussula en Hanenkam. Deze bermen worden niet beheerd door Het Drentse Landschap, maar door de gemeente Midden-Drenthe.

Langs het Linthorst-Homankanaal groeien indicatorsoorten van deze groep vooral aan de oostzijde in een klein stukje berm met oude beuken ter hoogte van het Hamveld, met onder meer de Kaneelboleet en Beukenridderzwam. Deze berm wordt uitgebreider behandeld bij de volgende ecologische groep.

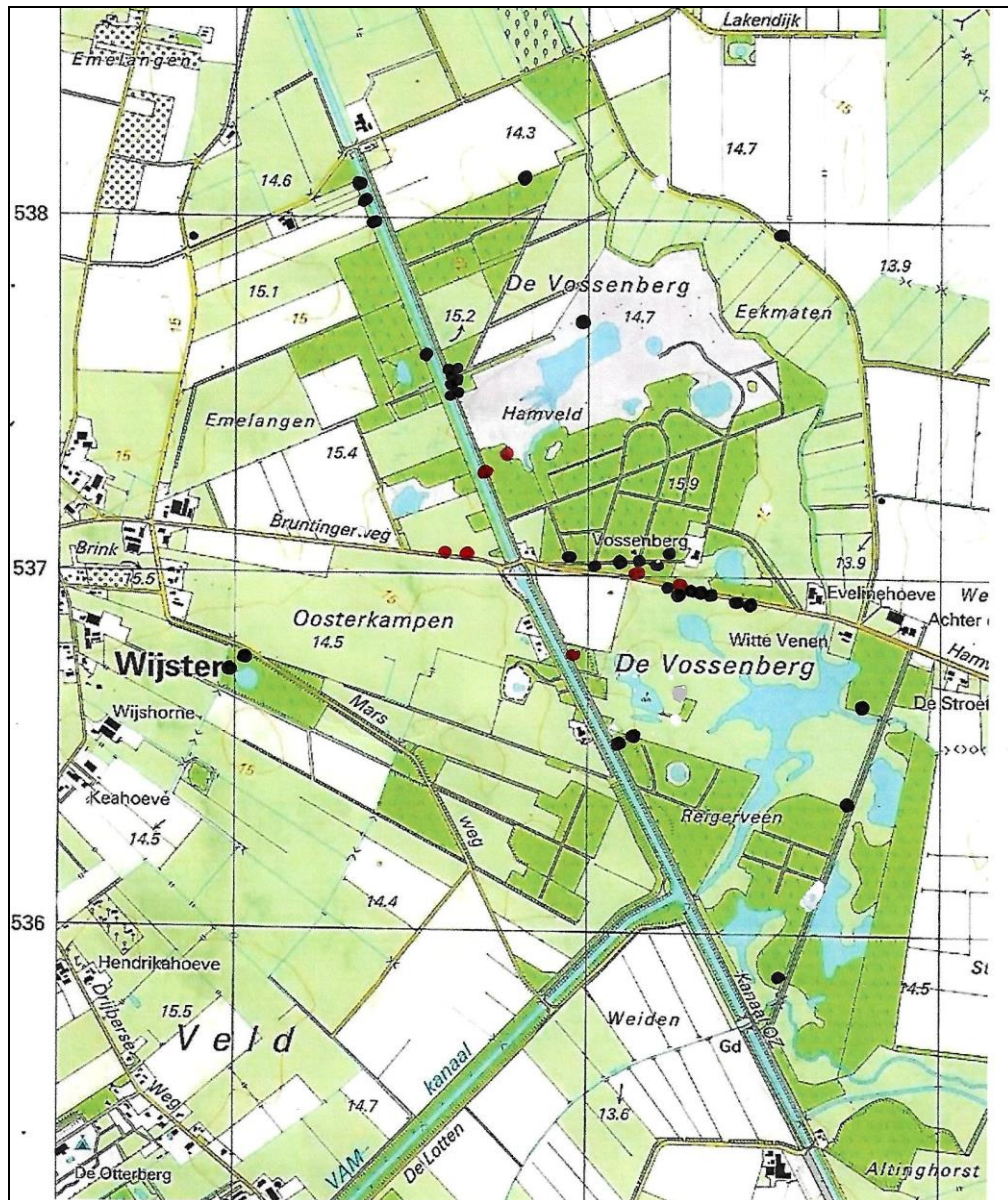
De oprijlaan van de Vossenbergrug herbergt alleen enkele indicatorsoorten, zoals de Gewone heksenboleet en Regenboogruussula. Ook langs de eikenlaan door het Reigerveen zijn enkele indicatorsoorten gesignaleerd, onder meer de Poederzwamgast. Opmerkelijk is het voorkomen van de zeldzame en bedreigde Witte duifridderzwam op een greppeltalud even ten zuidoosten van de brug in de Bruntingerweg.

Beheer: De soorten van deze groep worden in grazige bermen bevorderd door maaibeheer. In de bermen van de Bruntingerweg is enkele jaren geleden de toplaag op veel plekken verwijderd, waardoor voedselarm materiaal aan de oppervlakte is gekomen. De bermen worden jaarlijks gemaaid, hetgeen gunstig is voor paddenstoelen. Doordat de bermen grenzen aan het Reigerveen is er geen verrijkende invloed meer vanuit cultuurland. Het is voor de mycoflora van groot belang om het bomenbestand in de bermen te handhaven en het maaibeheer te continueren.

De oprijlaan van Vossenbergrug is zo schaduwrijk dat een grazige vegetatie ontbreekt en maaien niet zinvol is. Dat geldt ook voor andere lanen op het landgoed. De meest doeltreffende maatregel ten gunste van laanpaddenstoelen zou een forse reductie zijn van de stikstofdepositie met minstens 50%. Dat lijkt voorlopig een illusie.

De Witte duifridderzwam (*Tricholoma columbetta*) is een zeldzame en bedreigde paddenstoel van mosrijke plekken in voedselarme, zure bossen en beboomde bermen (foto Eef Arnolds).

Figuur 8. Vindplaatsen van Rode-lijstsoorten (rode stip) en indicatorsoorten (zwarte stip) van lanen en wegbermen met bomen op zure, voedselarme grond in landgoed Vossenbergh in 2017.

Paddenstoelen van bermen van lanen op basenrijke grond en van schelpenpaden (Fig. 9)

Rode-lijstsoorten: Bonte berkenrussula, Lila mycena, Populierridderzwam, Roetkluiszwam.

Indicatorsoorten: Amandelvezelkop, Blonde vezelkop, Gebundelde stijfsteelgordijnzwam, Geelbruine spleetvezelkop, Geurige schijnridderzwam, Gele knolvezelkop, Gevlekte vezelkop, Gewone viltkop, Gladstelige schotelkluiszwam, Groene knolamaniet, Inktviszwam, Lila satijnvezelkop, Narcisridderzwam, Violetbruine vezelkop, Witte kluiszwam, Witte satijnvezelkop, Zonnerussula, Zwarte kluiszwam, Zwavelmelkbekerzwam.

De paddenstoelen uit deze groep groeien van nature in loofbossen op basenrijke, vaak kalkrijke bodems. Deze habitat komt in Drenthe oorspronkelijk alleen voor in een paar bosjes op potklei in het noorden van de provincie. De meeste kenmerkende soorten worden in Drenthe voornamelijk aangetroffen in kunstmatige milieus. Ze groeien lokaal langs (half)verharde wegen en fietspaden met kalkhoudend substraat, waar de bermen door uitspoeling van basen een zwak zuur tot basisch karakter hebben gekregen (Arnolds et al., 2015, hoofdstuk 21, 22). De

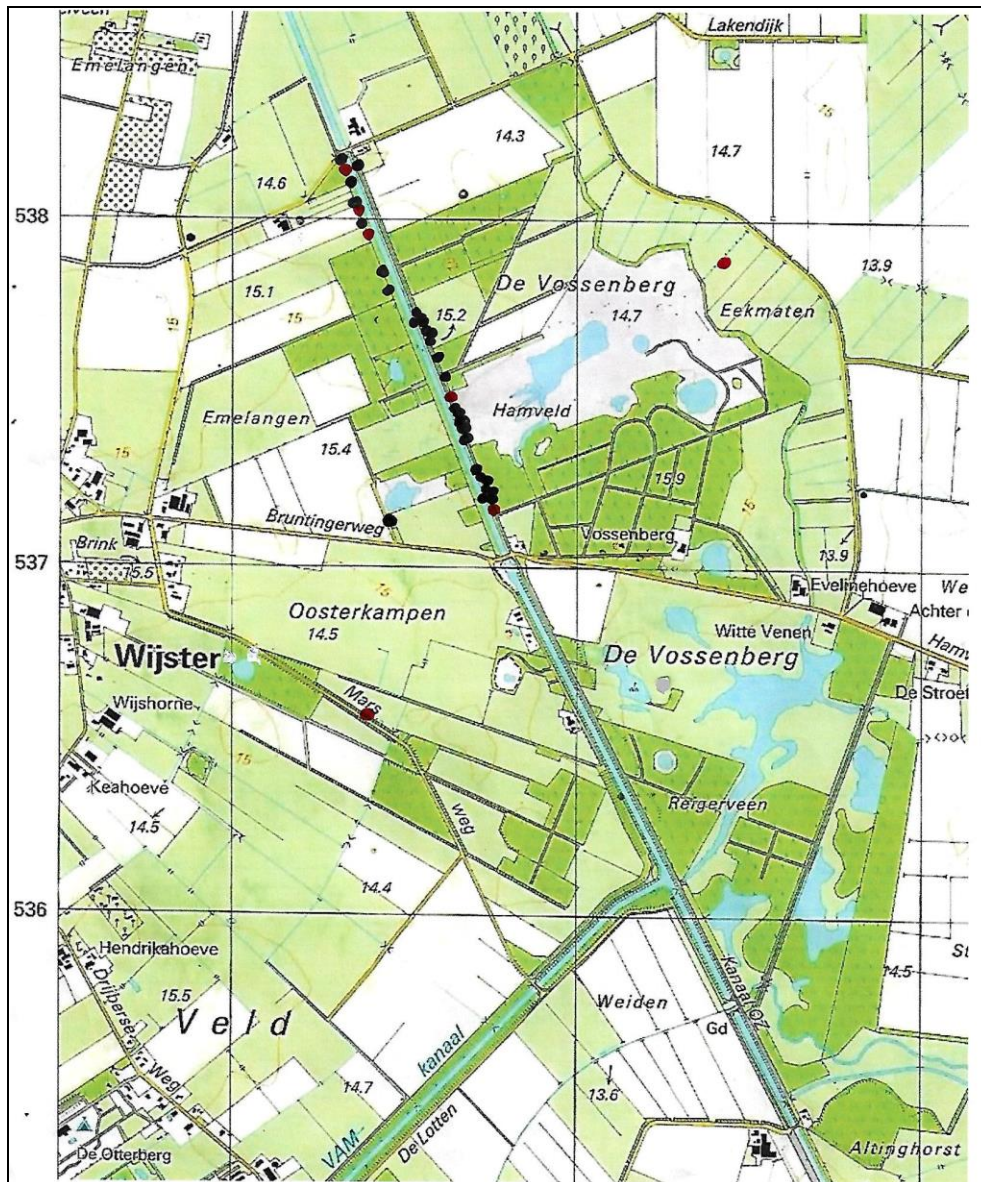
meeste soorten van deze groep vormen mycorrhiza met bomen, maar ook enkele strooiselafbrekers worden tot deze groep gerekend.

In Vossenberg vertonen de paddenstoelen van basenrijke grond een markant patroon met een grote concentratie vindplaatsen langs het recent aangelegde, met kalkhoudende koersmix (een bijproduct van de kalkzandsteenindustrie) verharde fietspad langs het Linthorst-Homankanaal. Ook hier komen ze echter lang niet overal voor, maar voornamelijk ter hoogte van het Hamveld. Daar is de berm langs het fietspad matig voedselrijk en kortgrazig. Er komen twee Rode-lijstsoorten voor, de Roetkluifzwam en Lila mycena. De meest opvallende en talrijkste indicatorsoort is hier de Witte kluifzwam, maar er liggen bijvoorbeeld ook drie groeiplaatsen van de regionaal zeldzame Geurige schijnridderzwam. Elders langs het kanaal zijn nauwelijks vertegenwoordigers van deze ecologische groep aangetroffen omdat deze strook begroeid is met ruigtevegetaties, vaak gedomineerd door Grote brandnetel, of omdat geschikte bomen en struiken ontbreken. Het is opvallend dat er helemaal geen vindplaatsen van basenminnende paddenstoelen bekend zijn langs het fietspad ten zuiden van de Bruntingerweg. Mogelijk wordt dit mede veroorzaakt doordat dit terreingedeelte pas in november is bezocht, toen veel paddenstoelen niet meer fructificeerden.

Behalve langs het fietspad zijn soorten uit deze groep in Vossenberg voornamelijk aangetroffen op het westelijke talud van het Linthorst-Homankanaal direct ten zuiden van de brug in de Lakendijk. Daaronder is één Rode-lijstsoort, de regionaal zeer zeldzame Populieridderzwam die hier samen groeit met oude abelen. Op de Rode lijst hoort ongetwijfeld ook de Gebundelde stijfsteelgordijnzwam, een vrij opvallende paddenstoel die niet eerder in Nederland is vastgesteld, maar wel uit Vlaanderen bekend was van een beukenlaan op kalkhoudende, lemige grond (De Haan et al., 2013). Het lokale optreden van deze zeldzame soorten en van een aantal andere paddenstoelen van basenrijke loofbossen (zie die groep) is waarschijnlijk te danken aan de aanwezigheid van kalkrijke keileem in de opgeworpen kade langs het kanaal.

De Witte kluifzwam (*Helvella crispa*) is een goede indicatorsoort van schelpenpaden en laanbermen op basenrijke grond. Hij groeit in Vossenberg op diverse plaatsen in de berm van het fietspad langs het Linthorst-Homankanaal (foto Eef Arnolds).

Figuur 9. Vindplaatsen van Rode-lijstsoorten (rode stip) en indicatorsoorten (zwarte stip) van bermen van lanen en schelpenpaden op min of meer neutrale grond in landgoed Vossenbergh in 2017.

Beheer: De soorten van deze groep zouden langs het fietspad aan de oostkant van het kanaal kunnen worden bevorderd door een verschalend maaibeheer (dus met afvoeren van maaisel) van de berm. Dan zou de soortenrijkdom aanmerkelijk kunnen toenemen. Op de kade aan de westzijde van het Linthorst-Homankanaal is niets doen de beste optie. Helaas is hier door het verantwoordelijke waterschap in januari 2018 het bomenbestand met grof geweld sterk gedund, waardoor ook de bodem is verstoord. Waarschijnlijk zijn veel groeiplaatsen van bijzondere paddenstoelen verloren gegaan. De reden van deze ingrijpende operatie is ons niet duidelijk.

Ook voor de soorten van deze groep zou een forse reductie van de stikstofdepositie gunstig zijn.

Paddenstoelen van elzenbroekbossen (Fig. 10)

Rode-lijstsoorten: Elzenrussula, Elzenvezelkop, Fijnschubbige elzenzompzwam, Kleine elzengordijnzwam, Lila melkzwam, Roodvoetknotsje.

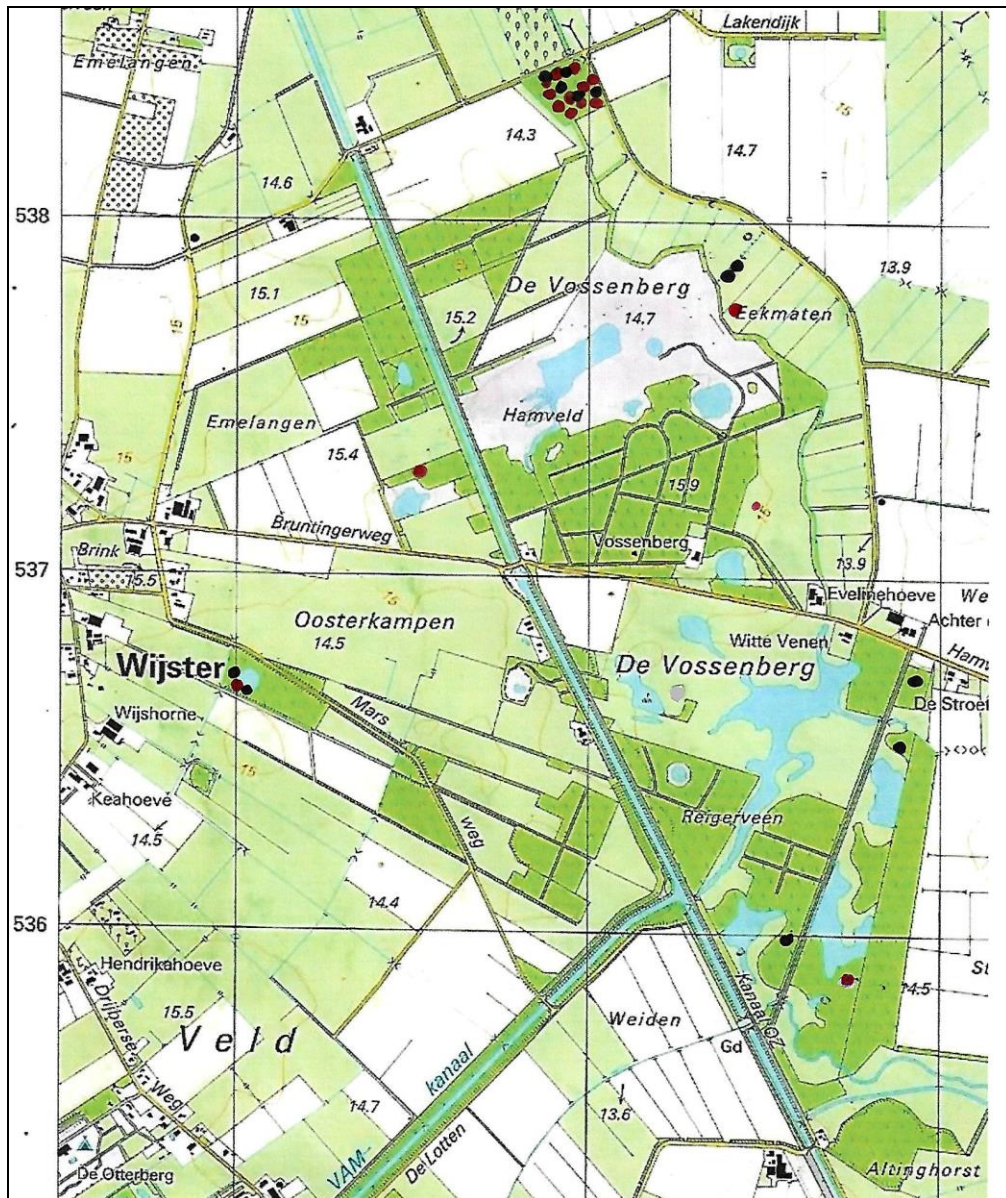
Indicatorsoorten: Donkere elzenzompzwam, Gegordelde elzengordijnzwam, Gestreepte elzenzompzwam, Geelvlokkige gordijnzwam, Groenige elzenmelkzwam, Kleinste elzengordijnzwam, Mosklokjesgordijnzwam.

Elzenbroekbossen zijn rijk aan karakteristieke paddenstoelen, onder meer doordat de els tal van exclusieve mycorrhizapartners heeft en doordat in oudere opstanden vaak veel dood hout aanwezig is. In Vossenbergrijk is slechts één elzenbroekbosje van enige omvang aanwezig, en wel in de noordpunt van de Eekma. Dit bosje is bijzonder omdat het spontaan en bij toeval is ontstaan als gevolg van een inschattingfout bij het verwijderen van de bouwvoor op dit perceel. Het werd er toen zo nat dat het geplande beheer als hooiland onmogelijk was. Hoewel het bosje pas 20 jaar oud is, is de mycoflora van broekbossen er zeer goed ontwikkeld. Van de twaalf hierboven genoemde Rode-lijstsoorten en indicatorsoorten van elzenbroekbossen komen er elf in dit stukje bos voor. Spectaculair is het voorkomen van honderden vruchtlichamen van de zeldzame en opvallende Lila melkzwam. De Eekma vormen ongetwijfeld de rijkste groeiplaats van deze bedreigde soort in Drenthe, mogelijk ook in Nederland. De vondst van de Mosklokjesgordijnzwam betekent zelfs een nieuwe soort voor Nederland. Ook landschappelijk is het elzenbosje in de Eekma een aanwinst. Men kan in dit geval dus spreken van een bedrijfsongeval met gunstige gevolgen!

Jong, spontaan elzenbroekbosje in de Eekma, verrassend rijk aan bijzondere paddenstoelen, waaronder massaal de bedreigde Lila melkzwam (*Lactarius lilacinus*) (foto's Eef Arnolds).

Figuur 10. Vindplaatsen van Rode-lijstsoorten (rode stip) en indicatorsoorten (zwarte stip) van elzenbroekbossen in landgoed Vossenberg in 2017.

Elders in Vossenberg komen elzenbegeleiders sporadisch voor. Enkele soorten, waaronder de kritische Kleinste elzengordijnzwam, groeien onder elzen aan de rand van het veentje in het noorden van deelgebied Zwiendiek. Ook bij de bossingels tussen graslanden in de Eekma komen plaatselijk elzenbegeleiders voor. Het kaartbeeld is in dat deelgebied betref stellig onvolledig.

De vindplaats van de Elzenvezelkop kon niet op de kaart worden aangegeven. Deze onopvallende, landelijk zeer zeldzame elzenbegeleider werd pas herkend bij microscopische controle van vondsten uit het westelijke deel van het Reigerveen. De vindplaats is daardoor niet in het veld genoteerd.

Beheer. Een spontaan elzenbroekbos, zoals ontstaan in de Eekma, heeft geen baat bij menselijke ingrijpen. Ook elders in natte delen van Vossenberg is potentieel spontane ontwikkeling van elzenbroekbos mogelijk, vooral in de graslanden van de Eekma. De instandhouding van natte, bloemrijke hooilanden heeft hier doorgaans prioriteit. De singels tussen de percelen, waar veel elzen in staan, bieden echter ook kansen voor elzenbegeleiders, vooral bij voortgaande verschraling van de graslanden door hooilandbeheer.

In jonge bosjes in het Reigerveen zijn veelal ook zwarte elzen aangeplant. De bodem is hier evenwel te voedselrijk, en veelal ook te droog, voor kenmerkende paddenstoelen bij els, zodat zich alleen de meest algemene soorten zullen vestigen.

Paddenstoelen van wilgenbroekstruwelen (Fig. 11)

Rode-lijstsoorten: Dwergvezelkop, Holsteelgordijnzwam.

Indicatorsoorten: Gele wilgengordijnzwam, Greppelmelkzwam, Koperrode gordijnzwam, Kousenvoetgordijnzwam, Moerasvaalhoed, Spoelsporige vaalhoed, Tabakborstelzwam, Valse radijsvaalhoed, Viltige vaalhoed, Waterknoopje, Wilgenrussula, Wilgenvaalhoed, Wilgenvezelkop.

Goed ontwikkelde wilgenstruweeltjes met oude, wijd uitgegroeide struiken worden in landgoed Vossenbergh aangetroffen in de randzone van twee veentjes in deelgebied Hamveld, en wel aan de noordrand en in het bos even ten zuiden van het natuurontwikkelingsgebied. Hier groeien een paar indicatorsoorten voor deze habitat: de Koperrode gordijnzwam, Gele wilgengordijnzwam en Greppelmelkzwam.

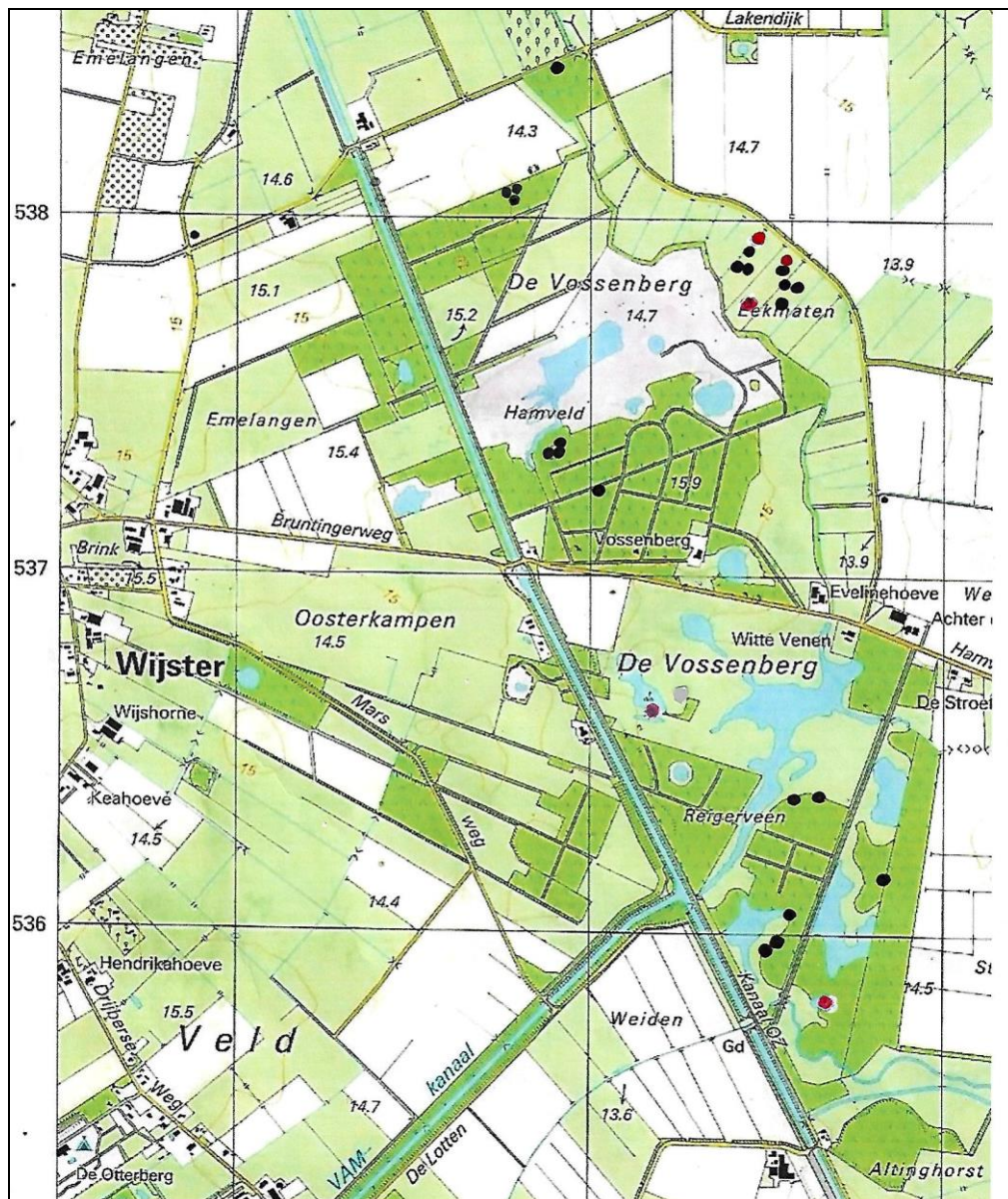
Aanmerkelijk rijker aan wilgenbegeleiders zijn de schrale hooilanden in de Eekma. Hier bevinden zich ook groeiplaatsen van de twee Rode-lijstsoorten uit deze groep, de Dwergvezelkop en de Holsteelgordijnzwam. De rijkdom aan wilgenbegeleiders is hier zowel te danken aan oude wilgenstruiken in de singels op de perceelscheidingen als aan jonge wilgenopslag in het grasland die vóór de jaarlijkse maaibeurt meer dan een meter hoog kan uitgroeien.

In het Reigerveen groeien diverse indicatorsoorten bij wilgen in de vochtige randzone van de recent aangeplante bosjes aan de oostkant van de centrale slenk. In dit deelgebied is de Holsteelgordijnzwam, een Rode-lijstsoort, op twee plekken aangetroffen: bij het veentje in het westelijke deel en nabij het Oude Diep, in het laatste geval bij Kruipwilg.

Wilgenstruweel in een veentje in het zuiden van het Hamveld (foto's Eef Arnolds).

Figuur 11. Vindplaatsen van Rode-lijstsoorten (rode stip) en indicatorsoorten (zwarte stip) van wilgenbroekstruwelen in landgoed Vossenbergh in 2017.

Beheer. Wilgenstruwelen zijn niet gebaat bij enige vorm van beheer. Ze ontwikkelen zich op gunstige standplaatsen spontaan tot bijna ondoordringbare mini-wildernisjes. Wilgenbroek is in de vegetatie ontwikkeling een tijdelijk stadium tussen open moeras en berken- of elzenbroekbos. Het heeft geen zin om deze ontwikkeling door selectief kappen tegen te gaan of te bevorderen. Bij oudere wilgenstruwelen hebben pogingen om terug te keren naar open moeras weinig kans van slagen en zijn bovendien ongewenst omdat oud wilgenstruweel grote natuurwaarden heeft die vaak worden onderschat.

Bij het staken van graslandbeheer zouden grote delen van de Eekma en het Reigerveen overgaan in wilgenstruweel en vervolgens elzenbroekbos. Dat is uit het oogpunt van landschappelijke en natuurlijke waarden ongewenst. Bijzondere, aan wilgen gebonden paddenstoelen groeien in de Eekma ook langs de bossingels tussen de percelen en bij jaarlijks gemaaide wilgenopslag in de graslandpercelen.

Paddenstoelen van moerassen (Fig. 12)

Rode-lijstsoorten: Bruine moeraszwavelkop, Kaal veenmosklokje, Moerasleemhoed, Veenmosgordijnzwam, Veenmosgrauwkop, Vlokkig veenmosklokje, Veenmycena, Witgeringd mosklokje.

Indicatorsoort: Kleine satijnzwam.

Veenmoszone met Zachte berk langs het veentje in het westen van Zwiendiek, een groeiplaats van de bedreigde Veenmosgordijnzwam (*Cortinarius tubarius*) (foto Eef Arnolds).

Deze groep omvat de paddenstoelen van permanent natte tot oppervlakkig uitdrogende habitats op voedselarme tot matig voedselrijke, vaak venige grond. De mycoflora is onder zulke omstandigheden altijd arm aan soorten. De meest verbreide soort, ook in landgoed Vossenbergh, is de Bleke moeraszwavelkop. Deze paddenstoel komt op zeer veel natte plekken voor en wordt daarom niet tot de indicatorsoorten gerekend.

Vrijwel alle paddenstoelen van voedselarme moerassen zijn landelijk achteruit gegaan en staan daardoor op de Rode Lijst. Het merendeel van deze soorten groeit saprotroof op parasitisch op veenmossen. De bedreigde Veenmosgordijnzwam vormt mycorrhiza met berkenopslag in hoogveenvegetaties. In Vossenbergh treffen we deze veenmosbegeleiders uitsluitend aan in de brede veenmosverlandingszones rond enkele (voormalige) heidevennetjes, zoals in twee veentjes aan de westzijde van het Reigerveen, aan de oever van drie vennetjes in het Hamveld en in een bosveentje in de westhoek van de Zwiendiek. In de recent ingerichte natuurontwikkelingsgebieden ontbreken ze nog nagenoeg, behoudens één vindplaats van de Veenmosgrauwkop aan de noordzijde van de gegraven plas in het Hamveld. Op veel plaatsen hebben zich al wel veenmossen gevestigd en het is te verwachten dat de bijbehorende paddenstoelen zich bij verdere vegetatieontwikkeling daarheen zullen uitbreiden.

De vindplaatsen van Rode-lijstsoorten langs recent gegraven plassen in het Reigerveen hebben allemaal betrekking op het Witgeringd mosklokje, een karakteristieke soort van matig voedselarme oevers met een pioniervegetatie van bijvoorbeeld Knolrus en Waternavel, die hier over grote oppervlaktes goed ontwikkeld zijn. De stippen in de Eekma zijn te danken aan groeiplaatsen van de Moerasleemhoed, een kenmerkende voorjaarspaddenstoel van natte Dotterbloem-hooilanden.

Beheer: De oude veentjes en vennetjes in Vossenbergh liggen in bos of er is sprake van bosopslag in de veenmoszone. Een vaak toegepaste beheermaatregel is het verwijderen van opslag en het terugzetten van het bos rond veentjes, onder meer ten behoeve van het behoud

van karakteristieke hoogveenplanten en -insecten. Dergelijke ingrepen zijn recent in Vossenberg niet uitgevoerd en ons inziens ook in de toekomst onnodig en ongewenst. De huidige veentjes zijn landschappelijk fraai ingebed en ontwikkelen zich geleidelijk tot mooie berkenbroekbosjes, een in ons land zeldzaam vegetatietype. Karakteristieke planten en dieren van open hoogvenen ontbreken in Vossenberg.

De oevervegetaties van de recent gegraven plassen en de natte graslanden van de Eekma worden jaarlijks gemaaid en het maaisel wordt afgevoerd. Ook voor paddenstoelen van moerassen is dit beheer wenselijk.

Het bedreigde Witgeringd mosklokje (*Galerina jaapii*) komt plaatselijk talrijk voor in de oeverzone van de gegraven plassen in het Reigerveen (foto Eef Arnolds).

Paddenstoelen van heide, heischraal grasland en open zand (Fig. 13)

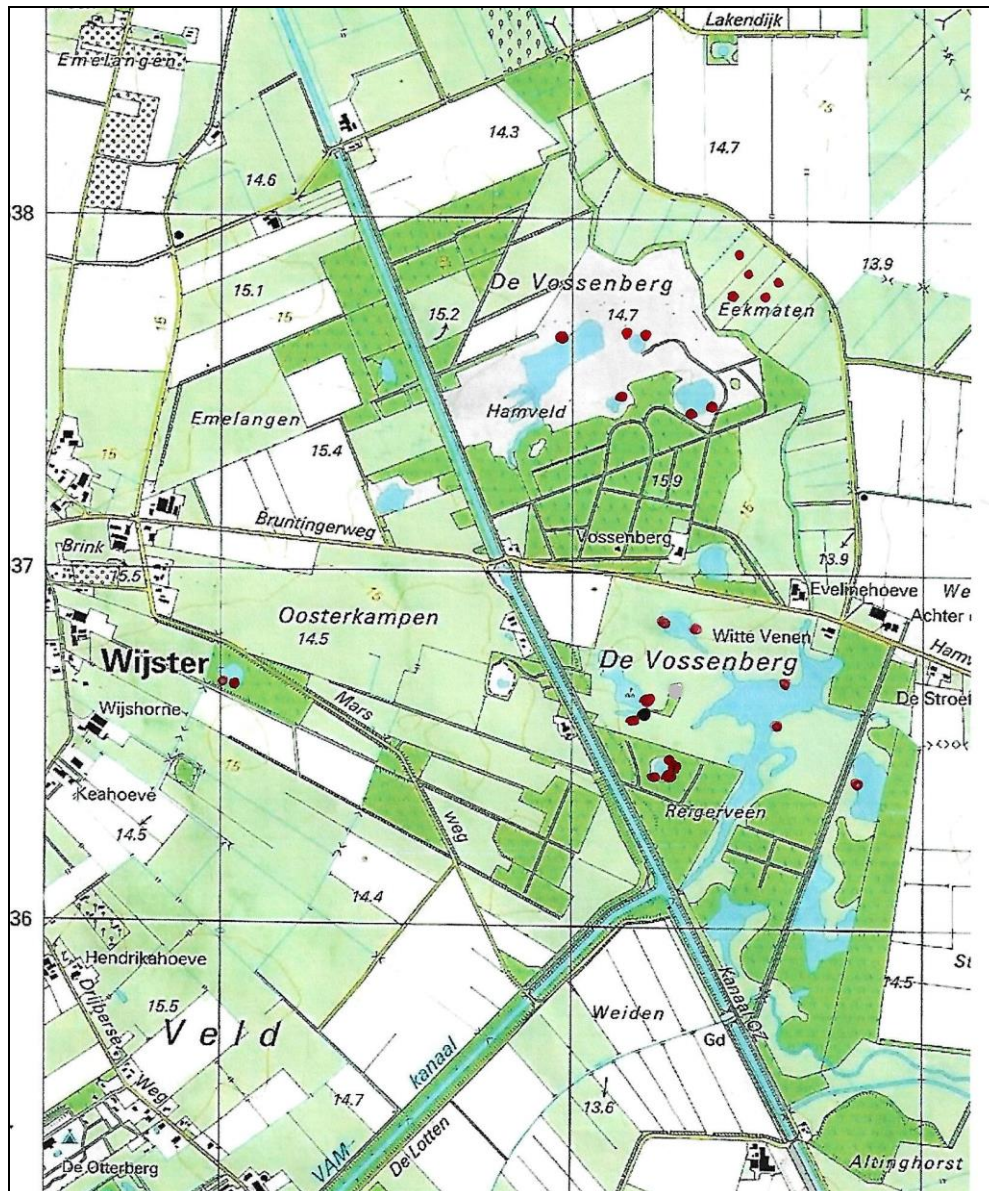
Rode-lijstsoorten: Gesteeld veenknoopje, Heidekleefsteelmycena, Heideknotszwam, Oranje mosklokje, Slijmwasplaat, Sterspoorsatijnzwam, Veenvlamhoed, Verblekende knotszwam, Wit heidetrechttertje.

Indicatorsoorten: Gewoon vuurzwammetje, Grote bruine bekerzwam, Heidesatijnzwam, Kleine berkenboleet, Weidemosklokje.

Paddenstoelen van heidevegetaties en heischrale graslanden zijn goed vertegenwoordigd in de Vossenberg, vooral in het Hamveld. Daar zijn de soorten van deze groep wijd verbreid, zowel in de kleine, oude heiderestanten als in jonge heide in het vergraven gebied rond de centrale plas. In de droge, oude heide groeien onder andere de Heidekleefsteelmycena en het Oranje mosklokje; in vochtige heischrale delen Verblekende knotszwam en Sterspoorsatijnzwam. In het Reigerveen, dat recenter voor natuur is ingericht, hebben de eerste soorten van heischrale graslanden zich onlangs op enkele plekken gevestigd, onder meer de Sterspoorsatijnzwam en het Gewoon vuurzwammetje.

Tot deze ecologische groep worden ook soorten gerekend die kenmerkend zijn voor pionierstadia van deze vegetaties: plaatsen met schamel begroeide, voedselarme, lemige grond, meestal ontstaan na plaggen van heide of vergraving ten behoeve van natuurontwikkeling. Karakteristiek voor droge, zandige plekken is de Heideknotszwam, voor vochtige, lemige of venige plekken de Veenvlamhoed en het zeer zeldzame Wit heidetrechttertje.

Figuur 12. Vindplaatsen van Rode-lijstsoorten (rode stip) en indicatorsoorten (zwarte stip) van moerassen in landgoed Vossenberg in 2017.

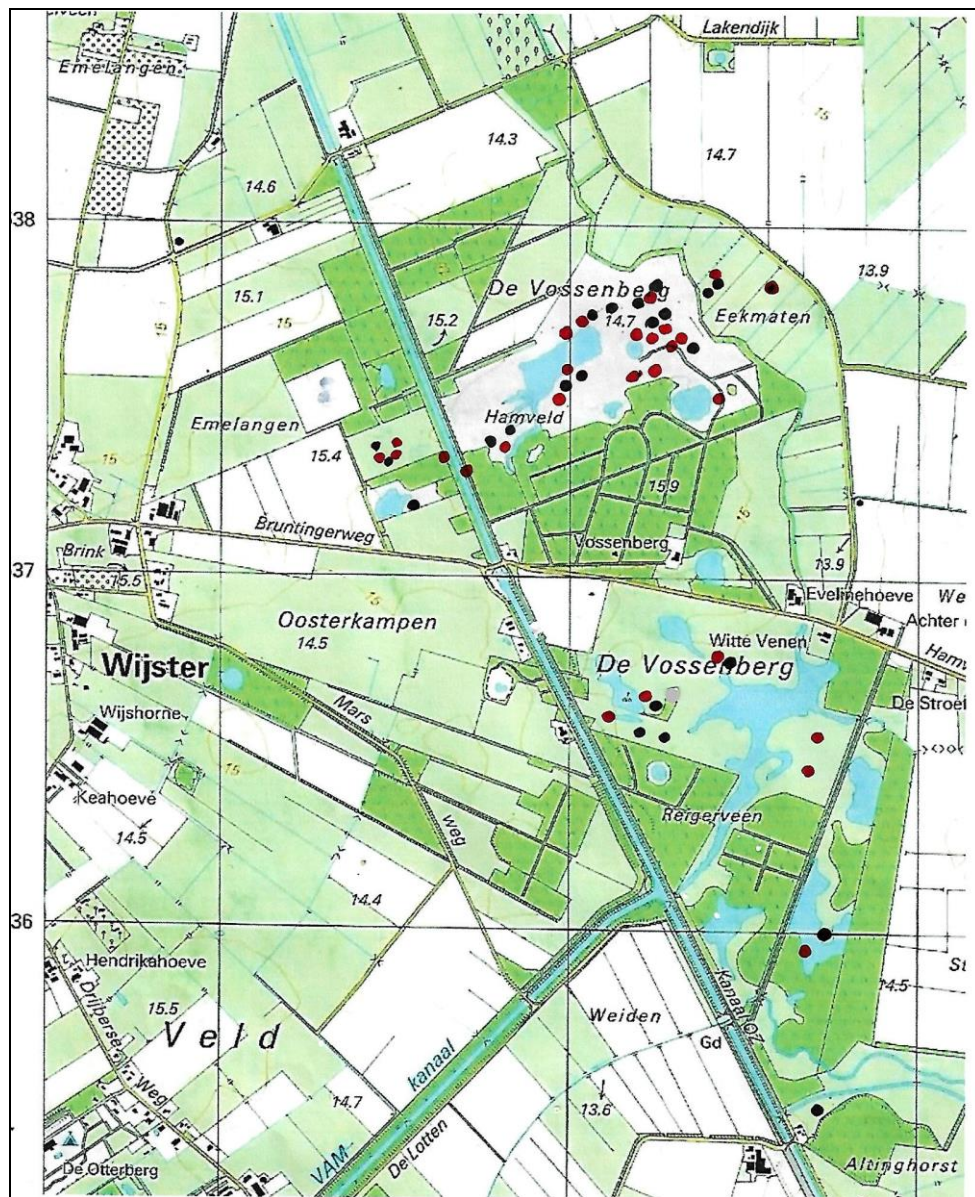
Ook enkele mycorrhizapaddenstoelen bij jonge boomopslag zijn kenmerkend voor dergelijke pioniergemeenschappen, zoals de Kleine berkenboleet. Deze soorten zijn het beste vertegenwoordigd in een afgegraven stuk cultuurland in het Lotteveen. De meest bijzondere soort aldaar is het Gesteelde veenknoopje, dat in Nederland uitgestorven werd gewaand, maar waarvan recent weer enkele groeiplaatsen ontdekt zijn, steeds in vergraven natuurontwikkelingsgebieden.

De Slijmwasplaat, een vrij zeldzame kensoort van heischrale graslanden, is in Vossenberg niet in die habitat gevonden, maar wel op twee plekken onder bomen op het talud van het Linthorst-Homankanaal ter hoogte van het Hamveld. Deze uitzonderlijke vindplaatsen zijn mogelijk relictten uit de jaren zeventig, toen grote delen van de kanaaltaluds met schrale, grazige vegetaties waren begroeid.

Beheer: Paddenstoelen van heide en heischrale graslanden zijn in Vossenberg vrijwel beperkt tot nieuwe natuurgebieden en een heiderelict in het Hamveld. Deze gebieden worden jaarrond begraasd door hooglanders. Dit beheer leidt tot een afwisselende vegetatiestructuur met plaatselijk kortgrazige en mosrijke plekken die gunstig zijn voor paddenstoelen. Aanvullend

maai-beheer is op veel plaatsen gewenst of noodzakelijk, enerzijds om het doorgroeien van opslag van bomen en struiken tegen te gaan, anderzijds om de ongewenste invloed van stikstofrijke neerslag (ten dele) te compenseren. Grote delen van het Reigerveen worden jaarlijks gemaaid. In het Hamveld gebeurt dit minder frequent.

Figuur 13. Vindplaatsen van Rode-lijstsoorten (rode stip) en indicatorsoorten (zwarte stip) van heide, heischrale graslanden en open zand in landgoed Vossenberg in 2017.

Paddenstoelen van schrale graslanden (Fig. 14)

Rode-lijstsoorten: Gele knotszwam, Gewoon sneeuwzwanmetje, Harig mosklokje, Ivoorkoraaltje, Papegaaizwanmetje, Puntig kaalkopje, Slanke aardtong, Zwartblauwe satijnzwam.

Indicatorsoorten: Graskaalkopje, Kleverige aardtong, Spitse knotszwam, Zwartwordende wasplaat.

Karakteristieke paddenstoelen van schrale graslanden werden in de periode 1970-1998 binnen het studiegebied vooral aangetroffen op het oostelijke talud van het Linthorst-Homankanaal ten zuiden van de brug in de Bruntingerweg, in beheer bij het waterschap. Destijds lag daar een kortgrazige strook grasland met veel Muizenootje tussen het kanaal en de zandweg op

Blauwzwarte satijnzwam (*Entoloma atrocoeruleum*), een zeer zeldzame paddenstoel van oude, schrale graslanden, bekend van één plek in het Reigerveen (foto Eef Arnolds).

lemige grond met bijzondere soorten als de Strogele knotszwam en Zilverige heidesatijnzwam. Door het staken van maaibeheer groeide deze grasberm dicht met opslag van struiken en bomen en verdwenen de graslandpaddenstoelen. Recent is de boomopslag hier weer verwijderd en treedt enig herstel op van de grazige vegetatie. In 2017 werd hier het bedreigde Ivoorkoraaltje aangetroffen, wellicht te beschouwen als relict van het schrale grasland.

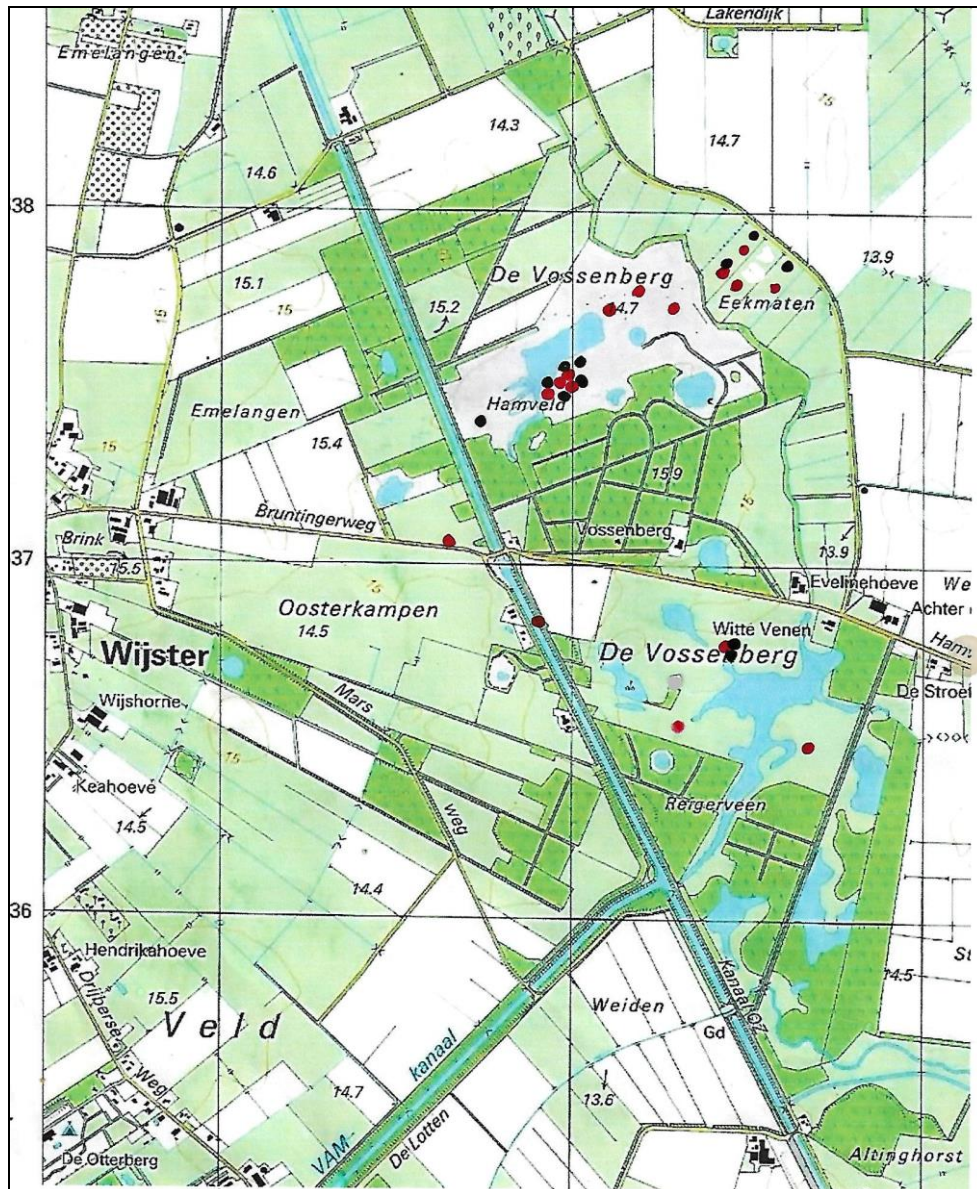
De niet beboste delen van Vossenbergrand bestonden in de jaren tachtig uit intensief gebruikte gras- en bouwland en waren als habitat voor schraallandpaddenstoelen ongeschikt. Hierin is verandering gekomen door grootschalig grondverzet in het Hamveld in 1994, de Eekma en het Reigerveen in 2005. Lokaal is hier een ontwikkeling op gang gekomen in de richting van (hei)schraal grasland en hebben zich geleidelijk enkele schraallandpaddenstoelen gevestigd. Het mycologisch meest soortenrijke en meest waardevolle gedeelte ligt tegenwoordig in het door hooglanders begraaide deel van het Hamveld, aan de zuidkant van de gegraven plas. Hier bevinden zich vindplaatsen van o.a. vier soorten wasplaten, twee aardtongen, drie knotszwammen en het Ivoorkoraaltje.

In het recenter ingerichte Reigerveen zijn paddenstoelen van schrale graslanden nog schaars. Een kleine concentratie groeiplaatsen bevindt zich in een kortgrazig, mosrijk stukje grasland aan de noordzijde van de centrale slenk. Opmerkelijk is de vondst van de zeer zeldzame Zwartblauwe satijnzwam aan de rand van een gegraven droge slenk aan de zuidwestrand van het begraaide gebied. Deze landelijk zeer zeldzame soort wordt beschouwd als kenmerkend voor oude schraallanden (Arnolds, 2015) en indiceert de grote potentie van het Reigerveen als groeiplaats van bijzondere graslandpaddenstoelen.

Ook in het ontgronde deel van de Eekma, waar een orchideeënrijk, vochtig tot nat hooiland tot ontwikkeling is gekomen, komen plaatselijk karakteristieke paddenstoelen van schraallanden voor, zoals de Gele en Spitse knotszwam en het Papegaaizwammetje. Deze paddenstoelen groeien in de wat drogere randzones van het terrein. Het laagste, centrale deel dat vaak langdurig onder water staat, wordt gemeden.

Beheer: Voor de graslanden in Vossenbergrand gelden in het algemeen dezelfde aanbevelingen als voor de hierboven behandelde heide en heischrale graslanden. Het begrazingsbeheer met hooglanders zorgt voor variatie in structuur en samenstelling van de vegetatie, maar draagt

nauwelijks bij aan verschraling. Aanvullend beheer door maaien en afvoeren is in het Reigerveen, Lotteveen en Hamveld essentieel om enerzijds het doorgroeien van opslag van bomen en struiken tegen te gaan, anderzijds om de negatieve effecten te compenseren van stikstofdepositie en uitspoeling van voedingsstoffen uit de hogere gebiedsdelen waar bij de graafwerkzaamheden voedselrijke bouwvoor is gedeponerd. Ten behoeve van de fauna blijven sommige aaneengesloten ruige delen van het grasland één of meer jaren ongemaaid, in het Reigerveen vooral aan de oostkant van de centrale slenk. Het valt te overwegen om deze ongemaaide vegetaties meer te verspreiden over het hele terrein in de vorm van een groter aantal kleine stukjes langblijvend gras, die van jaar tot jaar van plaats wisselen. Dat zou op termijn gunstig kunnen uitpakken voor de fauna en voor verschralingsdoelen.

Figuur 14. Vindplaatsen van Rode-lijstsoorten (rode stip) en indicatorsoorten (zwarte stip) van schrale graslanden in landgoed Vossenberg in 2017.

Paddenstoelen op mest en rottend plantaardig materiaal (Fig. 15)

Rode-lijstsoorten: Bruine mestnktzwam, Gezoneerde vlekplaat, Kleefsteelstropharia, Klein mesthazenpootje, Kleine korrelinktzwam, Kogelwerper, Stinkende mestinktzwam.

Indicatorsoorten: Bladhoochampignon, Blauwvoetkaalkopje, Donzig breeksteeltje, Okergeel mestbreeksteeltje, Paardenvijgbreeksteeltje, Vroege bekerzwam.

Dierlijke mest vormt een specifiek substraat voor honderden soorten paddenstoelen en schimmels. Op het eerste gezicht lijken mestpaddenstoelen van weinig betekenis voor het natuurbeheer in een land als Nederland dat met een gigantisch mestoverschot kampt. Uit inventarisaties van graslanden in Nederland en Drenthe is echter gebleken dat vrijwel alle mestpaddenstoelen in het agrarische landschap schaars zijn geworden of geheel ontbreken (Arnolds et al., 2015). Dat wordt veroorzaakt door veranderingen in de consistentie van de uitwerpselen van vee die in het boerenland nauwelijks meer vezelrijk materiaal bevatten, zoals stro, en daardoor te snel vergaan. Bovendien blijken sommige soorten gevoelig voor restanten van diergeneesmiddelen, onder meer tegen parasitaire wormen. Hierdoor is het merendeel van de mestpaddenstoelen achteruitgegaan en op de Rode Lijst beland (Arnolds & Veerkamp, 2008; Arnolds et al., 2015). De belangrijkste vindplaatsen van mestpaddenstoelen liggen tegenwoordig in begraasde natuurgebieden, waartoe ook grote delen van Vossenbergh behoren. Hier hebben grote grazers nog een gevarieerd menu en daardoor is de geproduceerde mest stevig, rijk aan stroresten en duurt de afbraak ervan veel langer. Bovendien worden er geen of minder geneesmiddelen toegepast.

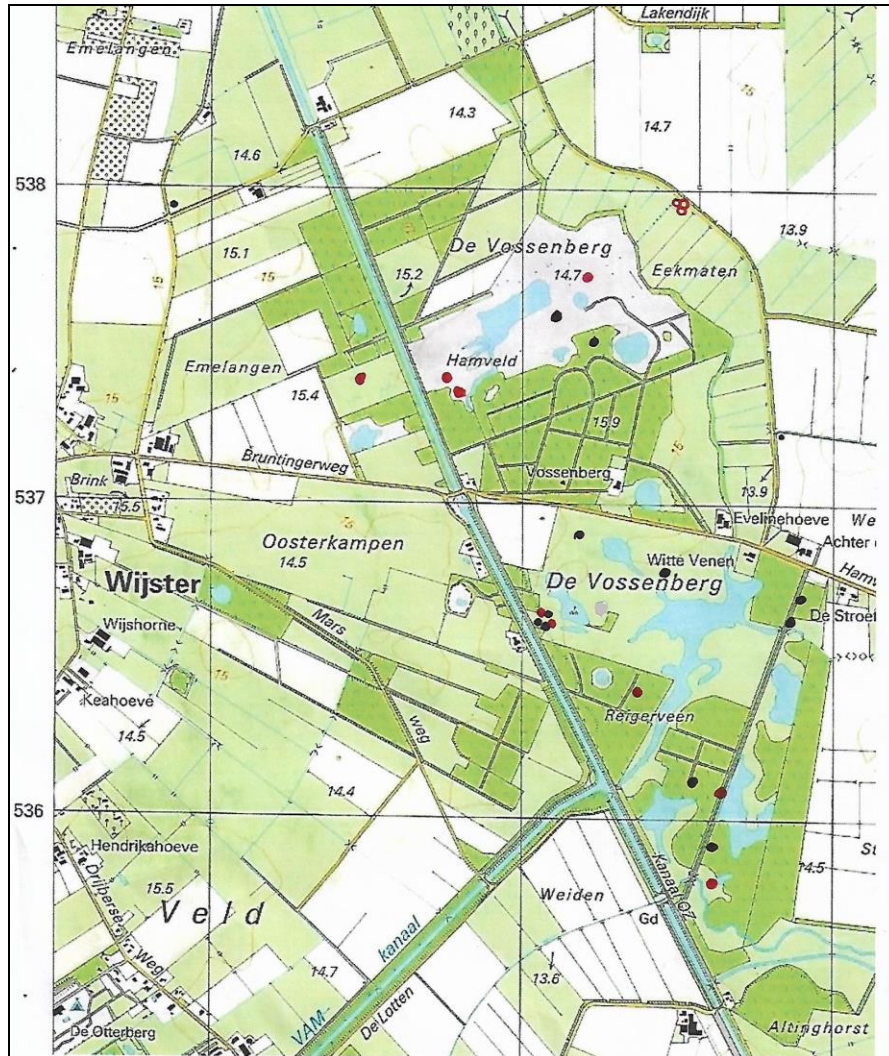
Mestpaddenstoelen worden verspreid in de door hooglanders begraasde delen van Vossenbergh gevonden, zowel in open graslanden en heide als in bossen. Er zijn zeven Rode-lijstsoorten en zes indicatorsoorten in het gebied aangetroffen. Deze ontbreken in de deelgebieden Zwiendiek en Eekma omdat hier de graslanden als hooiland worden beheerd of in agrarisch gebruik zijn. Mestzwammen kunnen ook groeien op uitwerpselen van wilde zoogdieren als reeën en hazen, maar de trefkans bij veldwerk is geringer en in het studiegebied zijn ze alleen op rundermest waargenomen.

Het Donzig breeksteeltje (*Conocybe pubescens*) is een goede indicatorsoort voor stevige, langzaam verterende mest in door runderen of paarden begraasde natuurgebieden. In het agrarische landschap is deze paddenstoel vrijwel verdwenen (foto Eef Arnolds).

Op de kaart is een concentratie van mestpaddenstoelen aangegeven aan de westkant van het Reigerveen. Dat is de plaats waar jaarlijks maaisel op grote hopen wordt gedumpt om (gedeeltelijk) te composteren. Op dit rottende materiaal kunnen ook paddenstoelen groeien die doorgaans op mest of mesthopen worden gevonden, zoals de Gezoneerde vlekplaat en de Vroege bekerzwam. Een zeer bijzondere soort is hier de Bladhoopchampignon, die nooit op mest groeit, maar karakteristiek is voor rottende hopen van blad, houtsnippers en gras. Deze paddenstoel is nog slechts enkele malen in Nederland aangetroffen. Op deze plek in Vossenberg wordt hij vrijwel jaarlijks gevonden met opvallende vruchtlichamen in grote toefen.

Beheer: Mestpaddenstoelen zijn afhankelijk van grote grazers. Zolang delen van de natuurgebieden in Vossenberg worden begraaasd zullen zij zich kunnen handhaven. Het is dan te verwachten dat de soortdiversiteit dan verder zal toenemen.

Figuur 15. Vindplaatsen van Rode-lijstsoorten (rode stip) en indicatorsoorten (zwarte stip) van mest en rottend plantaardig materiaal, en Rode-lijstsoorten van brandplekken (open rood rondje) in landgoed Vossenberg in 2017.

Paddenstoelen van brandplekken (Fig. 15)

Rode-lijstsoorten: Gladsporig pekzwammetje, Kleverig trechttertje, Rondsporig pekzwammetje.

Paddenstoelen van brandplekken groeien op plaatsen waar geconcentreerd hout of ander organisch materiaal is verbrand. Het milieu kenmerkt zich door restanten van verkoold materiaal, een hoog gehalte aan mineralen en een hoge, basische pH. Het verbranden van

De hooglanders in het Reigerveen produceren mooie, compacte koeienplakken (foto Eef Arnolds).

(snoei)hout is uit het oogpunt van milieukwaliteit en risicobeheersing gestaakt en vervangen door verwerking met de houtversnipperaar. Open kampvuurtjes worden nog slechts sporadisch aangelegd en zijn veelal illegaal. Daardoor zijn karakteristieke brandplekpaddenstoelen in het Nederlandse landschap schaars geworden en staan vrijwel alle soorten op de Rode Lijst.

In Vossenbergrand zijn in 2017 slechts twee kenmerkende soorten van brandplekken aangetroffen, het Gladsporig en Rondsporig pekzwammetje. Ze groeiden op een dikke laag halfverbrande grasresten op een tijdelijke opslagplaats van maaisel in de Eekma. Op dat substraat groeide ook enkele exemplaren van het Kleverig trechttertje. Deze paddenstoel is niet kenmerkend voor brandplekken, maar wel voor zeer basenrijke bodems en hij wordt daarom toch tot deze ecologische groep gerekend. Het Kleverig trechttertje is in ons land zeldzaam en een nieuwe soort voor Drenthe. Voorheen zijn van deze groep ook de Brandplekbundelzwam en het Knobbelsporig pekzwammetje in Vossenbergrand aangetroffen.

Beheer: Incidentele lokale branden als gevolg van blikseminslag horen tot de natuurlijke processen in droge bos- en heidelandschappen. De tijdelijke en plaatselijke verrijking met mineralen is niet alleen essentieel voor gespecialiseerde brandplekpaddenstoelen, maar ook gunstig voor sommige planten. Het zou te overwegen zijn om onder geschikte omstandigheden het gecontroleerd verbranden van snoeihout en verouderde heide met een dikke strooisellaag weer toe te passen.

De hoed van het Gladsporig pekzwammetje (*Lyophyllum atratum*) is bijna even donker als de as en verkoold houtresten waarop het groeit (foto Eef Arnolds).

7. Literatuur

- Arnolds, E. 1981. Ecology and coenology of macrofungi in grasslands and moist heathlands in Drenthe, the Netherlands. Vol. 1. Bibl. Mycol. 83. J. Cramer, Vaduz.
- Arnolds, E. 2015. Wasplatengraslanden in Nederland. *Stratiotes* 47: 45-75, 48: 15-32.
- Arnolds, E. & A. van den Berg. 2013. Beknopte Standaardlijst van Nederlandse Paddenstoelen 2013. Nederlandse Mycologische Vereniging, Utrecht.
- Arnolds, E., P. Bremer & R. Chrispijn. 2011. Paddenstoelen als indicatoren van vermessing en verzuring. *Coolia* 54: 16-35.
- Arnolds, E., R. Chrispijn & R. Enzlin (red.). 2015. Ecologische Atlas van Paddenstoelen in Drenthe. Paddenstoelen Werkgroep Drenthe, Beilen..
- Arnolds, E. & M. Veerkamp. 2008. Basisrapport Rode Lijst Paddenstoelen. Nederlandse Mycologische Vereniging, Utrecht.
- Brouwer, E., R. Chrispijn & E. Arnolds. 2017. Relaties tussen bodemchemie en mycoflora in sparrenbossen in Drenthe. *Coolia* 60: 143-154.
- Haan, A. de, J. Volders, J. Gelderblom, P. Verstraeten & O. van de Kerckhove. 2013. *Cortinarius* subg. *Telamonia* in Vlaanderen. *Sterbeeckia* 32, Bijlage.
- Keizer, P.J. 1993. The ecology of macromycetes in roadside verges planted with trees. Proefschrift Landbouwuniversiteit Wageningen.
- Ozinga, W.A. & E. Arnolds, P.J. Keizer & Th. W. Kuyper. 2013. Paddenstoelen in het natuurbeheer. OBN preadvies paddenstoelen, deel 1 en 2. Directie Agrokennis. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.

Bijlage 1. Paddenstoelen in landgoed De Vossenbergh bij Wijster in 2017.

Naamgeving naar Arnolds & Van den Berg, Beknopte Standaardlijst van Nederlandse Paddenstoelen, 2017. RL08: Bedreigingscategorie in Arnolds & Veerkamp, Basisrapport Rode Lijst Paddenstoelen. 2008: GE: gevoelig, KW: kwetsbaar, BE: bedreigd, EB: ernstig bedreigd, VN: Verdwenen. Z: Nationaal of regionaal zeldzame soort die niet op de Rode Lijst staat.

Deelgebieden (DG): 1. noordwesten: Lotteveen, ten noorden van Bruntingerweg, ten westen van het Linthorst-Homankanaal, (incl. bermen Bruntingerweg) -. 2. noord centraal: Hamveld ten noorden van Bruntingerweg, ten oosten van het Linthorst-Homankanaal. -. 3. noordoost: Eekma. - 4. zuidwest: Zwiendiek ten zuiden van Bruntingerweg, ten westen van het Linthorst-Homankanaal. -. 5. zuidoost: Reigerveen, ten oosten van het Linthorst-Homankanaal en ten zuiden van Bruntingerweg (incl. Altinghorst en bermen Bruntingerweg).

Habitats: brand: brandplek (hout, hooi). - eik: berken-eikenbos. - els: elzenbroekbos. - gras: grasland. - hei: heide, heischraal grasland, plaagplekken, ook jonge opslag in heide. - jong: jonge bosaanplant op rijke grond. - laan arm: lanen en wegbermen met bomen. - mest: mest van grote grazers, rottend hooi. - moeras: moeras, oevers, hoogveen. - naald: naaldbos. - ruigte: ruigte en gestoorde, rijke grond. - wilg: wilgenstruweel. *Cursief gedrukte habitats hebben betrekking op indicatorsoorten.*

Deelgebied		Totaal	DG1	DG2	DG3	DG4	DG5	
Aantal soorten		500	204	310	103	90	263	
Wetenschappelijke naam	Habitat	RL08						Nederlandse naam
<i>Agaricus osecanus</i>	loof jong	Z					x	Sneeuwwitte anijschampignon
<i>Agaricus pseudoumbrella</i>	loof rijk	Z	x					Fijnbeschubde anijschampignon
<i>Agaricus subrufescens</i>	mest	Z					x	Bladhoochampignon
<i>Agrocybe elatella</i>	moeras	KW			x			Moerasleemhoed
<i>Aleuria aurantia</i>	ruigte						x	Grote oranje bekerzwam
<i>Alnicola bohemica</i>	loof jong		x	x				Zilversteelzompzwam
<i>Alnicola escharoides</i>	els				x	x	x	Bleke elzenzompzwam
<i>Alnicola scolecina</i>	els				x		x	Donkere elzenzompzwam
<i>Alnicola striatula</i>	els	Z			x			Gestreepte zompzwam
<i>Alnicola subconspersa</i>	els	KW	x		x			Fijnschubbige elzenzompzwam
<i>Amanita citrina var. alba</i>	loof arm		x					Gele knolamaniet
<i>Amanita citrina var. citrina</i>	loof arm		x	x			x	Gele knolamaniet
<i>Amanita excelsa</i>	loof rijk						x	Grauwe amaniet
<i>Amanita fulva</i>	loof arm		x	x		x	x	Roodbruine slanke amaniet
<i>Amanita muscaria</i>	loof arm		x	x			x	Vliegenzwam
<i>Amanita pantherina</i>	laan arm		x					Panteramaniet
<i>Amanita phalloides</i>	laan rijk		x					Groene knolamaniet
<i>Amanita rubescens f. rubescens</i>	loof arm		x	x	x	x	x	Parelamaniet
<i>Annulohyphoxylon multiforme</i>	loof arm		x	x		x	x	Vergroeide kogelzwam
<i>Antrodiella semisupina</i>	loof arm						x	Wit dwergelfenbankje
<i>Antrodiella serpula</i>	els		x	x	x			Geelgerand elfenbankje
<i>Armillaria lutea sl</i>	loof rijk		x	x			x	Knolhoningzwam
<i>Armillaria mellea</i>	loof rijk			x				Echte honingzwam
<i>Armillaria ostoyae</i>	naaldbos		x	x			x	Sombere honingzwam
<i>Arrhenia retiruga</i>	loof jong						x	Gerimpeld mosoortje
<i>Ascocoryne cylichnium</i>	loof rijk				x			Grootsporige paarse knoopzwam
<i>Ascocoryne sarcoides</i>	loof arm		x	x			x	Paarse knoopzwam
<i>Ascotremella faginea</i>	loof rijk		x					Zakjestrilzwam
<i>Asterophora lycoperdoides</i>	laan arm						x	Poederzwamgast
<i>Auricularia auricula-judae</i>	loof jong		x				x	Echt judasoor
<i>Auriscalpium vulgare</i>	naaldbos						x	Oorlepelzwam
<i>Baeospora myosura</i>	naaldbos			x		x		Muizenstaartzwam
<i>Bisporella subpallida</i>	loof rijk			x				Geelbruin schijfzwammetje
<i>Bjerkandera adusta</i>	loof arm		x	x		x	x	Grijze buisjeszwam

<i>Bolbitius titubans</i>	mest			x	x		x	Dooiergele mestzwam
<i>Boletus edulis</i>	laan arm		x	x		x	x	Gewoon eekhoortjesbrood
<i>Boletus erythropus</i>	laan arm		x	x			x	Gewone heksenboleet
<i>Botryobasidium subcoronatum</i>	loof arm			x				Gespentrosvlies
<i>Bovista nigrescens</i>	grasland			x				Zwartwordende bovist
<i>Bulgaria inquinans</i>	loof arm						x	Zwarte knoopzwam
<i>Byssomerulius corium</i>	loof jong				x		x	Papierzwammetje
<i>Calocera cornea</i>	loof arm		x	x			x	Geel hoorntje
<i>Calocera viscosa</i>	naaldbos			x		x	x	Kleverig koraalzwammetje
<i>Calvatia excipuliformis</i>	laan rijk			x				Plooiervoetstuijzwam
<i>Calvatia utriformis</i>	grasland		x	x			x	Ruitjesbovist
<i>Cantharellus cibarius</i>	laan arm	GE	x	x			x	Hanenkam
<i>Chalciporus piperatus</i>	laan arm		x				x	Peperboleet
<i>Cheilymenia granulata</i>	mest						x	Oranje mestzwammetje
<i>Chondrostereum purpureum</i>	loof arm		x					Paarse korstzwam
<i>Chromocyphella muscicola</i>	loof arm			x				Mosschelpje
<i>Ciboria pseudotuberosa</i>	loof arm					x		Eikelbekertje
<i>Clathrus archeri</i>	laan rijk	Z		x				Inktviszwam
<i>Clavaria argillacea</i>	heide	KW	x					Heideknotszwam
<i>Clavaria falcata</i>	grasland			x	x		x	Spitse knotszwam
<i>Claviceps microcephala</i>	heide		x	x				Pijpestrootjemoederkoren
<i>Clavulina cinerea</i>	loof rijk			x				Asgrauwe koraalzwam
<i>Clavulina coralloides</i>	loof rijk				x			Witte koraalzwam
<i>Clavulinopsis helveola</i>	grasland	GE		x	x		x	Gele knotszwam
<i>Clavulinopsis luteoalba</i>	heide	KW		x				Verblekende knotszwam
<i>Clitocybe agrestis</i>	grasland			x	x		x	Bleke veldtrechterzwam
<i>Clitocybe amarescens</i>	mest						x	Mesttrechterzwam
<i>Clitocybe candicans</i>	loof arm			x			x	Kleine bostrechterzwam
<i>Clitocybe clavipes</i>	loof arm		x	x			x	Knotsvoettrechterzwam
<i>Clitocybe costata</i>	laan rijk			x				Geribbelde trechterzwam
<i>Clitocybe diatreta</i>	loof arm			x			x	Vaalroze trechterzwam
<i>Clitocybe ditopa</i>	naaldbos			x				Kleinsporige trechterzwam
<i>Clitocybe fragrans</i>	loof jong		x	x				Slanke anijstrechterzwam
<i>Clitocybe marginella</i>	loof arm		x	x		x	x	Bleekrandtrechterzwam
<i>Clitocybe menthiodora</i>	loof jong	Z	x					Tweegeurtrechterzwam
<i>Clitocybe metachroa</i>	loof arm		x	x			x	Tweekleurige trechterzwam
<i>Clitocybe nebularis</i>	loof arm		x	x			x	Nevelzwam
<i>Clitocybe odora</i>	loof rijk		x				x	Groene anijstrechterzwam
<i>Clitocybe phyllophila</i>	loof rijk		x	x				Grote bostrechterzwam
<i>Clitocybe rivulosa</i>	grasland			x				Giftige weidetrechterzwam
<i>Clitopilus hobsonii</i>	loof arm		x	x				Gewone schelpjesmolenaar
<i>Clitopilus prunulus</i>	laan arm		x				x	Grote molenaar
<i>Collybia cirrata</i>	loof arm		x	x				Dwergcollybia
<i>Collybia cookei</i>	loof arm		x	x			x	Okerknolcollybia
<i>Coniophora arida</i>	naald						x	Dunne kelderzwam
<i>Conocybe brunneidisca</i>	mest	Z	x				x	Paardenvijgbreeksteeltje
<i>Conocybe macrocephala</i>	loof jong		x					Parkbreeksteeltje
<i>Conocybe magnispora</i>	mest	Z		x				Okergeel mestbreeksteeltje
<i>Conocybe pubescens</i>	mest		x				x	Donzig breeksteeltje
<i>Conocybe siliginea f. rickenii</i>	mest			x				Bleek breeksteeltje
<i>Coprinellus domesticus</i>	loof rijk		x	x				Grote viltinktzwam
<i>Coprinellus heptemerus</i>	mest	KW					x	Bruine mestinktzwam
<i>Coprinellus micaceus</i>	loof arm		x	x	x	x	x	Gewone glimmerinktzwam
<i>Coprinellus xanthothrix</i>	loof arm			x				Kleine viltinktzwam
<i>Coprinopsis acuminata</i>	loof arm		x					Kleine kale inktzwam

<i>Coprinopsis atramentaria</i>	ruigte					x		Grote kale inktzwam
<i>Coprinopsis foetidella</i>	mest	GE		x				Stinkende mestinktzwam
<i>Coprinopsis pseudoradiata</i>	mest	GE					x	Klein mesthazenpootje
<i>Coprinopsis stercorea</i>	mest	KW					x	Kleine korrelinktzwam
<i>Cordyceps militaris</i>	grasland		x	x			x	Rupsendoder
<i>Cortinarius acutostriatulus</i>	els	Z			x			Mosklokjesgordijnzwam
<i>Cortinarius alboviolaceus</i>	laan arm	KW		x				Lila gordijnzwam
<i>Cortinarius alnetorum</i>	els				x	X	x	Gegordelde elzengordijnzwam
<i>Cortinarius anomalus</i>	loof arm			x				Vaaggeordelde gordijnzwam
<i>Cortinarius bibulus</i>	els	KW			x			Kleine elzengordijnzwam
<i>Cortinarius casimiri</i>	loof arm				x			Grootsporige gordijnzwam
<i>Cortinarius cavipes</i>	wilg	GE			x		x	Holsteelgordijnzwam
<i>Cortinarius cinnamomeoluteus</i>	wilg			x				Gele wilgengordijnzwam
<i>Cortinarius croceus</i>	naaldbos			x				Geelplaatgordijnzwam
<i>Cortinarius decipiens</i> var. <i>atrocoeruleus</i>	wilg				x			Siersteelgordijnzwam
<i>Cortinarius decipiens</i> var. <i>decipiens</i>	loof arm		x				x	Siersteelgordijnzwam
<i>Cortinarius delibutus</i>	loof arm		x	x				Okergele gordijnzwam
<i>Cortinarius diasemospermus</i> var. <i>tiliaceus</i>	laan arm		x	x	x			Kleine pelargoniumgordijnzwam
<i>Cortinarius helvelloides</i>	els				x			Geelvlokkige gordijnzwam
<i>Cortinarius helvolus</i>	laan arm		x	x		X		Oranje eikengordijnzwam
<i>Cortinarius hemitrichus</i>	loof arm		x	x	x		x	Witschubbige gordijnzwam
<i>Cortinarius incisus</i>	laan arm		x	x				Streephoedgordijnzwam
<i>Cortinarius jacobi-langei</i>	laan rijk	Z	x					Gebundelde stijfsteelgordijnzwam
<i>Cortinarius lilacinopusillus</i>	els	Z			x	X		Kleinste elzengordijnzwam
<i>Cortinarius melleopallens</i>	loof arm	VN	x					Honingbruine gordijnzwam
<i>Cortinarius miraculosus</i>	loof arm			x				Roodvezelgordijnzwam
<i>Cortinarius paleaceus</i>	loof arm		x	x	x		x	Gewone pelargoniumgordijnzwam
<i>Cortinarius parvannulatus</i>	loof arm		x					Cederhoutgordijnzwam
<i>Cortinarius pluvius</i>	naaldbos	Z					x	Honingkleurige galgordijnzwam
<i>Cortinarius porphyropus</i>	loof arm	Z	x					Purpersteelgordijnzwam
<i>Cortinarius saturninus</i>	wilg				x			Kousenvoetgordijnzwam
<i>Cortinarius semisanguineus</i>	naaldbos	KW		x				Pagemantel
<i>Cortinarius subbalaustinus</i>	laan arm			x				Roodbruine gordijnzwam
<i>Cortinarius tubarius</i>	moeras	BE				x	x	Veenmosgordijnzwam
<i>Cortinarius uliginosus</i>	wilg		x		x		x	Kopperode gordijnzwam
<i>Cortinarius umbrinolens</i>	loof arm		x	x	x		x	Bietengordijnzwam
<i>Cortinarius violaceus</i>	loof arm	Z	x					Violette gordijnzwam
<i>Crepidotus casparyi</i>	loof rijk				x			Bleek oorzwammetje
<i>Crepidotus cesatii</i>	wilg		x		x		x	Rondsporig oorzwammetje
<i>Crepidotus epibryus</i>	loof arm						x	Klein oorzwammetje
<i>Crepidotus luteolus</i>	loof rijk				x		x	Gelig oorzwammetje
<i>Crepidotus variabilis</i>	loof arm		x	x	x	x	x	Wit oorzwammetje
<i>Cudoniella clavus</i>	wilg					x		Waterknoopje
<i>Cylindrobasidium laeve</i>	loof arm		x		x		x	Donzige korstzwam
<i>Cystoderma amianthinum</i>	grasland		x	x	x		x	Okergele korrelhoed
<i>Dacrymyces stillatus</i>	naaldbos		x			x	x	Oranje druppelzwam
<i>Daedalea quercina</i>	loof arm			x			x	Doolhofzwam
<i>Daedaleopsis confragosa</i>	loof arm		x	x	x		x	Roodporiehoutzwam
<i>Deconica inquilina</i>	grasland						x	Halmkaalkopje
<i>Deconica montana</i>	heide		x	x				Zandkaalkopje
<i>Deconica phyllogena</i>	loof arm	Z	x					Ruitsporig kaalkopje

<i>Deconica subviscida</i> var. <i>subviscida</i>	grasland	Z			x			Graskaalkopje
<i>Diatrype bullata</i>	wilg				x		x	Wilgenschorsschijfje
<i>Diatrype disciformis</i>	loof arm		x	x			x	Beukenschorsschijfje
<i>Diatrype stigma</i>	loof arm			x				Korstvormig schorsschijfje
<i>Diatrypella favacea</i>	loof arm		x			x	x	Berkenschorsschijfje
<i>Diatrypella quercina</i>	loof arm		x	x			x	Eikenschorsschijfje
<i>Elaphocordyceps ophioglossoides</i>	loof arm						x	Zwarte truffelknotszwam
<i>Elaphomyces muricatus</i>	loof arm	KW					x	Stekelige hertetruffel
<i>Entoloma atrocoeruleum</i>	grasland	GE					x	Zwartblauwe satijnzwam
<i>Entoloma cetratum</i>	naaldbos	GE		x				Dennensatijnzwam
<i>Entoloma conferendum</i>	heide	GE		x	x		x	Sterspoorsatijnzwam
<i>Entoloma fernandae</i>	heide			x			x	Heidesatijnzwam
<i>Entoloma minutum</i>	moeras						x	Kleine satijnzwam
<i>Entoloma rhodopolium</i> var. <i>nidurosum</i>	wilg		x	x	x		x	Stinksatijnzwam
<i>Entoloma sericatum</i>	wilg		x				x	Moerasbossatijnzwam
<i>Entoloma sericeum</i>	grasland			x	x			Bruine satijnzwam
<i>Entoloma sordidulum</i>	loof jong					x	x	Groezelige satijnzwam
<i>Exidea nucleata</i>	loof rijk		x					Klontjestrilzwam
<i>Exidia plana</i>	loof arm		x					Zwarte trilzwam
<i>Exidia truncata</i>	loof arm		x	x				Eikentrilzwam
<i>Flammula alnicola</i>	els		x	x				Elzenbundelzwam
<i>Flammulaster carpophilus</i> var. <i>carpophilus</i>	loof arm			x				Beukendopvloksteeltje
<i>Flammulina velutipes</i>	loof rijk		x					Gewoon fluweelpootje
<i>Fomes fomentarius</i>	loof arm		x	x		x	x	Echte tonderzwam
<i>Fuscoporia ferrea</i>	loof arm		x	x				Langsporige korstvuurzwam
<i>Fuscoporia ferruginosa</i>	loof rijk					x		Gewone korstvuurzwam
<i>Galerina allospora</i>	naaldbos	KW		x				Geelplaatmosklokje
<i>Galerina atkinsoniana</i>	heide		x	x			x	Behaard barnsteenmosklokje
<i>Galerina autumnalis</i>	wilg		x					Kraagmosklokje
<i>Galerina calyptrata</i>	heide	KW		x			x	Oranje mosklokje
<i>Galerina camerina</i>	naaldbos			x				Dennenmosklokje
<i>Galerina caulocystidiata</i>	grasland	GE			x			Harig mosklokje
<i>Galerina cephalotricha</i>	heide			x				Okermosklokje
<i>Galerina clavata</i>	grasland		x	x	x		x	Groot mosklokje
<i>Galerina hypnorum</i>	loof arm			x			x	Geelbruin mosklokje
<i>Galerina jaapii</i>	moeras	BE					x	Witgeringd mosklokje
<i>Galerina paludosa</i>	moeras	KW		x			x	Vlokkig veenmosklokje
<i>Galerina pumila</i>	heide			x			x	Honinggeel mosklokje
<i>Galerina tibiicystis</i>	moeras	BE		x				Kaal veenmosklokje
<i>Galerina unicolor</i>	heide						x	Weidemosklokje
<i>Galerina vittiformis</i>	grasland				x			Barnsteenmosklokje
<i>Gamundia striatula</i>	brandplek	Z			x			Kleverig trechttertje
<i>Ganoderma lipsiense</i>	loof arm		x	x			x	Platte tonderzwam
<i>Geoglossum glutinosum</i>	grasland			x			x	Kleverige aardtong
<i>Geoglossum umbratile</i>	grasland	KW		x			x	Slanke aardtong
<i>Gloeoporus dichous</i>	loof arm		x			x		Tweekleurig elfenbankje
<i>Gymnopilus fulgens</i>	heide	KW		x	x		x	Veenvlamhoed
<i>Gymnopilus junonius</i>	laan arm						x	Prachtvlamhoed
<i>Gymnopilus penetrans</i>	naaldbos		x	x		x	x	Dennenvlamhoed
<i>Gymnopilus peronatus</i>	loof arm						x	Scherpe collybia
<i>Gymnopus androsaceus</i>	naaldbos			x		x		Paardenhaartaailing
<i>Gymnopus dryophilus</i>	loof arm		x	x		x	x	Gewoon eikenbladzwammetje

<i>Gymnopus fagiphilus</i>	loof arm	KW		x				Behaarde roodsteelcollybia
<i>Gymnopus perforans</i>	naaldbos			x				Sparrenstinktaailing
<i>Gyroporus castaneus</i>	laan arm			x				Kaneelboleet
<i>Hapalopilus rutilans</i>	loof arm		x					Kussenvormige houtzwam
<i>Hebeloma birrus</i>	loof rijk	BE					x	Dwergvaalhoed
<i>Hebeloma fragilipes</i>	loof arm		x					Witte vaalhoed
<i>Hebeloma fuisporum</i>	wilg	Z		x	x			Spoelsporige vaalhoed
<i>Hebeloma helodes</i>	wilg			x				Moerasvaalhoed
<i>Hebeloma hetieri</i>	wilg	Z			x			Viltige vaalhoed
<i>Hebeloma hiemale</i>	loof rijk	Z	x					Kleine vaalhoed
<i>Hebeloma lutense</i>	wilg	Z			x		x	Valse radijsvaalhoed
<i>Hebeloma mesophaeum</i>	loof arm			x			x	Tweekleurige vaalhoed
<i>Hebeloma pusillum</i>	wilg						x	Wilgenvaalhoed
<i>Hebeloma radicosum</i>	loof rijk	BE	x					Geringde vaalhoed
<i>Hebeloma sacchariolens</i>	loof rijk		x	x			x	Oranjabloesemzwam
<i>Hebeloma velutipes</i>	loof arm		x	x	x			Opaalvaalhoed
<i>Helvella atra</i>	laan rijk	KW		x				Roetkluiszwam
<i>Helvella crispa</i>	laan rijk			x				Witte kluiszwam
<i>Helvella lacunosa</i>	laan rijk			x			x	Zwarte kluiszwam
<i>Helvella villosa</i>	laan rijk		x					Gladstelige schotelkluiszwam
<i>Heterobasidion annosum</i>	naaldbos			x				Dennenmoorder
<i>Humaria hemisphaerica</i>	laan arm			x				Kleine bruine bekerzwam
<i>Hyalorbilia inflatula</i>	loof arm			x				Ankerwasbekertje
<i>Hygrocybe conica f. conica</i>	grasland			x	x			Zwartwordende wasplaat
<i>Hygrocybe laeta</i>	heide	KW	x	x				Slijmwasplaat
<i>Hygrocybe miniata var. miniata</i>	heide		x	x			x	Gewoon vuurzwammetje
<i>Hygrocybe miniata var. mollis</i>	heide			x				Gewoon vuurzwammetje
<i>Hygrocybe psittacina</i>	grasland	GE		x				Papegaaizwammetje
<i>Hygrocybe virginea</i>	grasland	GE	x					Gewoon sneeuwzwammetje
<i>Hygrophoropsis aurantiaca</i>	naaldbos						x	Valse hanekam
<i>Hymenoscyphus calyculus</i>	loof arm			x				Geel houtvlieskelkje
<i>Hymenoscyphus fagineus</i>	loof arm			x				Beukennapvlieskelkje
<i>Hymenoscyphus fructigenus var. fructigenus</i>	loof arm		x					Eikeldopzwam
<i>Hyphoderma roseocremeum</i>	loof rijk			x				Blozend harskorstje
<i>Hyphodontia sambuci</i>	loof jong		x	x			x	Witte vlierschorszwam
<i>Hypholoma capnoides</i>	naaldbos			x				Dennenzwavelkop
<i>Hypholoma elongatum</i>	moeras		x	x			x	Bleke moeraszwavelkop
<i>Hypholoma fasciculare var. fasciculare</i>	loof arm		x	x	x	x	x	Gewone zwavelkop
<i>Hypholoma fasciculare v. pusillum</i>	loof arm			x			x	Dwergzwavelkop
<i>Hypholoma lateritium</i>	loof arm						x	Rode zwavelkop
<i>Hypholoma udum</i>	moeras	KW		x			x	Bruine moeraszwavelkop
<i>Hypocrea aureoviridis</i>	loof rijk		x					Gele kussentjeszwam
<i>Hypomyces chrysospermus</i>	loof arm		x	x		x	x	Goudgele zwameter
<i>Hypomyces rosellus</i>	loof arm			x				Hangende zwameter
<i>Hypomyces viridis</i>	loof jong	Z		x				Groene zwameter
<i>Hypoxylon fragiforme</i>	loof arm			x				Roestbruine kogelzwam
<i>Inocybe alnea</i>	els	GE					x	Elzenvezelkop
<i>Inocybe calospora</i>	loof rijk	BE		x				Stekelspoorvezelkop
<i>Inocybe cincinnata var. major</i>	laan rijk			x				Violetbruine vezelkop
<i>Inocybe dulcamara</i>	laan rijk					x		Gewone viltkop
<i>Inocybe flocculosa</i>	laan arm		x					Vlokkige vezelkop
<i>Inocybe geophylla</i>	laan rijk		x	x			x	Witte satijnvezelkop
<i>Inocybe hirtella</i>	laan rijk			x				Amandelvezelkop

<i>Inocybe lacera</i>	heide		x	x			x	Zandpadvezelkop
<i>Inocybe lilacina</i>	laan rijk			x				Lila satijnvezelkop
<i>Inocybe maculata</i>	laan rijk		x					Gevlekte vezelkop
<i>Inocybe mixtilis</i>	laan rijk			x				Gele knolvezelkop
<i>Inocybe napipes</i>	loof arm		x	x		x	x	Bruine knolvezelkop
<i>Inocybe petiginosa</i>	heide			x				Poedersteeltje
<i>Inocybe rimosa</i>	laan rijk			x				Geelbruine spleetvezelkop
<i>Inocybe salicis</i>	wilg	Z			x			Wilgenvezelkop
<i>Inocybe sindonia</i>	laan rijk		x	x				Blonde vezelkop
<i>Inocybe squarrosa</i>	wilg	BE			x			Dwergvezelkop
<i>Inocybe stellatospora</i>	loof arm	KW		x				Valse wolvezelkop
<i>Inonotus obliquus</i>	loof arm						x	Berkenweerschijnzwam
<i>Ischnoderma benzoinum</i>	naaldbos			x				Teervlekkenzwam
<i>Kretzschmaria deusta</i>	loof arm			x				Korsthoutskoolzwam
<i>Laccaria amethystina</i>	loof arm		x	x		x	x	Amethystzwam
<i>Laccaria bicolor</i>	loof arm			x				Tweekleurige fopzwam
<i>Laccaria laccata</i>	loof arm		x	x	x	x	x	Gewone fopzwam
<i>Laccaria proxima</i>	loof arm			x	x		x	Schubbige fopzwam
<i>Laccaria tortilis</i>	loof jong						x	Gekroesde fopzwam
<i>Lachnum apalum</i>	moeras			x				Pitrusfranjekelkje
<i>Lacrymaria lacrymabunda</i>	ruigte					x	x	Tranende franjehoed
<i>Lactarius blennius</i>	laan arm		x	x			x	Grijsgroene melkzwam
<i>Lactarius camphoratus</i>	loof arm		x	x			x	Kruidige melkzwam
<i>Lactarius chrysorrheus</i>	laan arm						x	Zwavelmelkzwam
<i>Lactarius glyciosmus</i>	loof arm			x	x		x	Kokosmelkzwam
<i>Lactarius helvus</i>	naaldbos			x				Viltige maggizwam
<i>Lactarius hepaticus</i>	naaldbos			x		x		Levermelkzwam
<i>Lactarius lacunarum</i>	wilg			x	x		x	Greppelmelkzwam
<i>Lactarius lilacinus</i>	els	BE			x			Lila melkzwam
<i>Lactarius necator</i>	loof arm		x	x		x	x	Zwartgroene melkzwam
<i>Lactarius obscuratus</i>	els				x			Groenige elzenmelkzwam
<i>Lactarius pubescens</i>	heide						x	Donzige melkzwam
<i>Lactarius quietus</i>	loof arm		x	x		x	x	Kaneelkleurige melkzwam
<i>Lactarius rufus</i>	naaldbos		x	x			x	Rossige melkzwam
<i>Lactarius serifluus</i>	laan arm						x	Watermelkzwam
<i>Lactarius subdulcis</i>	loof arm		x	x			x	Bitterzoete melkzwam
<i>Lactarius tabidus</i>	loof arm		x	x	x	x	x	Rimpelende melkzwam
<i>Lactarius vietus</i>	loof arm	KW		x				Roodgrijze melkzwam
<i>Laetiporus sulphureus</i>	loof arm						x	Zwavelzwam
<i>Laetisaria fuciformis</i>	grasland	Z					x	Warrige graskorstzwam
<i>Leccinum aurantiacum</i>	loof arm	KW	x				x	Rosse populierboleet
<i>Leccinum cyaneobasileucum var. brunneogriseolum</i>	loof arm			x				Bruingrijze berkenboleet
<i>Leccinum scabrum</i>	loof arm		x	x	x		x	Gewone berkenboleet
<i>Leccinum schistophilum</i>	heide	Z	x	x				Kleine berkenboleet
<i>Lenzites betulinus</i>	loof arm			x				Fopelfenbankje
<i>Lepiota castanea</i>	loof rijk			x				Kastanjeparasolzwam
<i>Lepista flaccida</i>	loof arm		x	x			x	Roodbruine schijnridderzwam
<i>Lepista irina</i>	laan rijk	Z		x				Geurige schijnridderzwam
<i>Lepista nuda</i>	loof rijk		x				x	Paarse schijnridderzwam
<i>Lepista sordida</i>	grasland		x				x	Vaalpaarse schijnridderzwam
<i>Leratiomyces ceres</i>	laan rijk						x	Oranjerode stropharia
<i>Lycogala epidendrum</i>	loof arm			x				Gewone boomwrat
<i>Lycoperdon nigrescens</i>	loof arm			x			x	Zwartwordende stuifzwam
<i>Lycoperdon perlatum</i>	loof arm		x	x			x	Parelstuifzwam

<i>Lyophyllum anthracophilum</i>	brandplek	BE			x			Rondsporig pekzwammetje
<i>Lyophyllum atratum</i>	brandplek	BE			x			Gladsporig pekzwammetje
<i>Lyophyllum palustre</i>	moeras	KW		x				Veenmosgrauwkop
<i>Macrolepiota procera</i>	grasland		x	x			x	Grote parasolzwam
<i>Macrotypophula fistulosa</i>	loof arm		x				x	Pijpknotszwam
<i>Macrotypophula juncea</i>	loof rijk				x	x	x	Draadknotszwam
<i>Marasmiellus ramealis</i>	loof arm			x				Takruitertje
<i>Marasmiellus vaillantii</i>	laan arm			x		x	x	Halmruitertje
<i>Marasmius setosus</i>	loof arm			x	x		x	Tengere beuketaailing
<i>Megacollybia platyphylla</i>	loof arm		x	x			x	Breedplaatstreephoed
<i>Melanoleuca polioleuca f. polioleuca</i>	ruigte			x				Zwartwitte veldridderzwam
<i>Mensularia radiata</i>	els		x	x	x		x	Elzenweerschijnzwam
<i>Meripilus giganteus</i>	laan arm			x				Reuzenzwam
<i>Mutinus caninus</i>	loof arm			x				Kleine stinkzwam
<i>Mycena abramsii</i>	loof arm		x					Voorjaarsmycena
<i>Mycena acicula</i>	loof rijk			x			x	Oranje dwergmycena
<i>Mycena adscendens</i>	loof rijk		x		x	x	x	Suikermycena
<i>Mycena albidolilacea</i>	laan rijk	GE		x			x	Lila mycena
<i>Mycena amicta</i>	naaldbos			x	x		x	Donzige mycena
<i>Mycena arcangeliana</i>	loof arm		x	x	x	x	x	Bundelmycena
<i>Mycena bulbosa</i>	moeras						x	Biezenmycena
<i>Mycena cinerella</i>	loof arm			x			x	Grijze mycena
<i>Mycena epipterygia</i>	naaldbos		x	x	x		x	Graskleefsteelmycena
<i>Mycena filopes</i>	loof arm		x		x		x	Draadsteelmycena
<i>Mycena flavescens</i>	laan rijk		x	x		x		Geelsnedemycena
<i>Mycena galericulata</i>	loof arm		x	x	x	x	x	Helmmycena
<i>Mycena galopus var. galopus</i>	loof arm		x	x		x	x	Melksteelmycena
<i>Mycena galopus var. nigra</i>	loof arm			x			x	Melksteelmycena
<i>Mycena haematopus</i>	loof arm		x	x		x	x	Grote bloedsteelmycena
<i>Mycena hiemalis</i>	wilg			x			x	Stronkmycena
<i>Mycena inclinata</i>	loof arm			x			x	Fraaiesteelmycena
<i>Mycena leptcephala</i>	loof arm				x	x		Stinkmycena
<i>Mycena megaspora</i>	moeras	KW	x	x			x	Veenmycena
<i>Mycena metata</i>	naaldbos			x				Dennenmycena
<i>Mycena olivaceomarginata f. olivaceomarginata</i>	grasland		x				x	Bruinsnedemycena
<i>Mycena olivaceomarginata f. roseofusca</i>	grasland						x	Bruinsnedemycena
<i>Mycena pearsoniana</i>	loof rijk			x				Vals elfenschermpje
<i>Mycena pelliculosa</i>	heide	KW		x				Heidekleefsteelmycena
<i>Mycena polygramma</i>	loof arm		x	x			x	Streepsteelmycena
<i>Mycena pseudocorticola</i>	wilg			x				Blauwgrijze schorsmycena
<i>Mycena pura f. alba</i>	loof arm			x			x	Gewoon elfenschermpje
<i>Mycena pura f. pura</i>	loof arm		x	x	x	x	x	Gewoon elfenschermpje
<i>Mycena rosea</i>	loof rijk		x	x		x	x	Heksenschermpje
<i>Mycena sanguinolenta</i>	loof arm	GE			x	x	x	Kleine bloedsteelmycena
<i>Mycena sepia</i>	heide			x			x	Donkerbruine mycena
<i>Mycena speirea</i>	loof rijk		x		x		x	Kleine breedplaatmycena
<i>Mycena stipata</i>	naaldbos			x				Bundelchloormycena
<i>Mycena stylobates</i>	loof arm						x	Schijfsteelmycena
<i>Mycena vitilis</i>	loof arm			x	x	x	x	Papilmycena
<i>Mycosphaerella podagrariae</i>	ruigte			x				Zevenbladpuntkogeltje
<i>Nectria cinnabarina</i>	loof arm		x	x	x		x	Gewoon meniezwammetje
<i>Omphalina mutila</i>	heide	EB	x					Wit heidetrechttertje

<i>Onygena corvina</i>	loof arm						x	Vogelveerzwam
<i>Panaeolina foenisecii</i>	grasland			x				Gazonvlekplaat
<i>Panaeolus acuminatus</i>	grasland			x			x	Spitse vlekplaat
<i>Panaeolus cinctula</i>	mest	KW	x				x	Gezoneerde vlekplaat
<i>Panaeolus fimicola</i>	grasland						x	Grauwe vlekplaat
<i>Panaeolus papilionaceus</i>	mest		x	x	x			Franjevlekplaat
<i>Panellus mitis</i>	naaldbos			x				Dennenschelpzwam
<i>Panellus stipticus</i>	loof arm			x		x	x	Scherpe schelpzwam
<i>Parasola leioccephala</i>	laan arm			x			x	Geelbruin plooirokje
<i>Parasola misera</i>	mest		x				x	Klein mestplooirokje
<i>Parasola schroeteri</i>	mest		x				x	Mestplooirokje
<i>Paxillus involutus</i>	loof arm		x	x		x	x	Gewone krulzoom
<i>Peniophora quercina</i>	loof arm		x	x		x	x	Paarse eikenschorszwam
<i>Peziza badia</i>	heide		x					Bruine bekerzwam
<i>Peziza michelii</i>	laan rijk			x				Zwavelmelkbekerzwam
<i>Peziza repanda</i>	loof rijk			x				Bleekbruine bekerzwam
<i>Peziza vesiculosa</i>	mest						x	Vroege bekerzwam
<i>Phaeohelotium umbilicatum</i>	loof arm			x				Genaveld sapbekertje
<i>Phaeolus schweinitzii</i>	naaldbos			x				Dennenvoetzwam
<i>Phallus impudicus</i>	loof arm		x	x		x	x	Grote stinkzwam
<i>Phlebia radiata</i>	loof arm		x	x			x	Oranje aderzwam
<i>Phlebia tremellosa</i>	loof arm		x	x			x	Spekzwoerdzwam
<i>Pholiota astragalina</i>	naaldbos	KW					x	Goudvinkzwam
<i>Pholiota flammans</i>	naaldbos						x	Goudgele bundelzwam
<i>Pholiota limonella</i>	loof arm	GE					x	Dubbelgangerbundelzwam
<i>Pholiota squarrosa</i>	loof rijk		x	x				Schubbige bundelzwam
<i>Pholiota tuberculosa</i>	loof arm			x				Oranjegele bundelzwam
<i>Pholiotina rugosa</i>	loof jong						x	Rimpelig breeksteeltje
<i>Physisporinus vitreus</i>	loof rijk			x				Glazige buisjeszwam
<i>Piptoporus betulinus</i>	loof arm		x	x	x	x	x	Berkenzwam
<i>Pleurotus ostreatus</i>	loof arm						x	Gewone oesterzwam
<i>Plicaturopsis crispa</i>	loof arm		x	x	x	x	x	Plooiwieswaaier
<i>Pluteus cervinus</i>	loof arm		x	x	x		x	Gewone hertenzwam
<i>Pluteus salicinus</i>	loof rijk					x		Grauwgroene hertenzwam
<i>Polyporus brumalis</i>	loof arm			x				Winterhoutzwam
<i>Polyporus tuberaster</i>	loof rijk		x				x	Franjeporiezwam
<i>Polyporus varius</i>	loof arm		x		x		x	Waaierbuisjeszwam
<i>Porostereum spadiceum</i>	loof arm		x	x			x	Leerachtige korstzwam
<i>Postia caesia</i>	naaldbos			x				Blaauwe kaaszwam
<i>Postia guttulata</i>	naaldbos	Z		x				Zwetende kaaszwam
<i>Postia ptychogaster</i>	naaldbos			x				Boompui
<i>Postia subcaesia</i>	loof rijk			x			x	Vaalblauwe kaaszwam
<i>Postia tephroleuca</i>	loof arm		x	x	x		x	Asgrauwe kaaszwam
<i>Psathyrella artemisiae</i>	loof arm		x	x	x	x	x	Wollige franjehoed
<i>Psathyrella candolleana</i>	loof arm			x	x			Bleke franjehoed
<i>Psathyrella conopilus</i>	loof rijk					x		Langsteel franjehoed
<i>Psathyrella corrugis</i>	loof arm			x		x		Sierlijke franjehoed
<i>Psathyrella cortinarioides</i>	loof arm					x		Roodbruine franjehoed
<i>Psathyrella cotonea</i>	loof arm	KW	x					Geelvoet franjehoed
<i>Psathyrella gossypina</i>	loof arm	BE			x			Bruinbultige franjehoed
<i>Psathyrella laevis</i>	loof arm			x				Kleinsporige franjehoed
<i>Psathyrella olympiana</i>	loof rijk	KW	x					Kroontjes franjehoed
<i>Psathyrella piluliformis</i>	loof arm			x		x	x	Witsteel franjehoed
<i>Psathyrella prona f. cana</i>	grasland				x			Kleine gras franjehoed
<i>Psathyrella pseudocorrugis</i>	laan rijk			x				Roodsneefranjehoed

<i>Psathyrella spadicea</i>	loof rijk	Z	x					Dadelfranjehoed
<i>Psathyrella spadiceogrisea</i>	loof rijk			x				Vroege franjehoed
<i>Psathyrella trivialis</i>	loof arm			x				Heidefranjehoed
<i>Pseudoboletus parasiticus</i>	loof arm		x				x	Kostgangerboleet
<i>Pseudochaete tabacina</i>	wilg						x	Tabakborstelzwam
<i>Psilocybe fimitaria</i>	mest			x				Blauwvoetkaalkopje
<i>Psilocybe semilanceata</i>	grasland	GE		x				Puntig kaalkopje
<i>Pycnoporus cinnabarinus</i>	loof arm						x	Vermiljoenhoutzwam
<i>Radulomyces confluens</i>	loof arm		x				x	Ziekenhuisboomkorst
<i>Ramariopsis tenuiramosa</i>	grasland	BE		x			x	Ivoorkoraaltje
<i>Rhodocollybia butyracea f. asema</i>	loof arm		x	x			x	Gewone botercollybia
<i>Rhodocollybia maculata</i>	naaldbos		x	x		x		Roestvlekkenzwam
<i>Rhopoglyphus filicinus</i>	loof arm						x	Adelaarsvarenstreepzwam
<i>Rickenella fibula</i>	grasland		x	x	x		x	Oranjegeel trechtertje
<i>Rickenella swartzii</i>	grasland			x	x		x	Paarsharttrechtertje
<i>Ripartites tricholoma</i>	loof rijk			x				Gewoon vilthoedje
<i>Roridomyces roridus</i>	loof arm			x				Slijmsteelmycena
<i>Russula aeruginea</i>	loof arm			x				Groene berkerussula
<i>Russula alnetorum</i>	els	KW			x			Elzenrussula
<i>Russula amoenolens</i>	laan arm		x	x		x	x	Scherpe kamrussula
<i>Russula betularum</i>	loof arm		x	x		x	x	Roze berkerussula
<i>Russula caerulea</i>	naaldbos			x				Papilrussula
<i>Russula claroflava</i>	loof arm			x	x		x	Gele berkerussula
<i>Russula cyanoxantha f. cyanoxantha</i>	laan arm			x			x	Regenboogrussula
<i>Russula densifolia</i>	loof arm			x				Fijnbladrussula
<i>Russula fellea</i>	loof arm		x	x		x	x	Beukenrussula
<i>Russula fragilis var. fragilis</i>	loof arm		x	x		x	x	Broze russula
<i>Russula fragilis var. knauthii</i>	loof arm			x		x		Broze russula
<i>Russula graveolens</i>	laan arm		x					Vissige eikenrussula
<i>Russula grisea</i>	laan arm						x	Duifruussula
<i>Russula ionochlora</i>	laan arm		x					Violetgroene russula
<i>Russula laccata</i>	wilg			x	x	x	x	Geurige wilgenrussula
<i>Russula mairei</i>	loof arm			x			x	Stevige braakrussula
<i>Russula nigricans</i>	loof arm		x	x		x	x	Grofplaatrussula
<i>Russula nitida</i>	loof arm			x	x		x	Kleine berkenrussula
<i>Russula ochroleuca</i>	loof arm		x	x		x	x	Geelwitte russula
<i>Russula parazurea</i>	loof arm		x	x		x	x	Berijpte russula
<i>Russula pectinatoides</i>	laan arm			x		x		Onsmakelijke kamrussula
<i>Russula silvestris</i>	loof arm			x		x	x	loof armbosbraakrussula
<i>Russula solaris</i>	laan rijk	Z					x	Zonnerussula
<i>Russula subrubens</i>	wilg			x	x			Wilgenrussula
<i>Russula undulata</i>	laan arm		x				x	Zwartpurperen russula
<i>Russula velenovskyi</i>	laan arm			x				Schotelrussula
<i>Russula versicolor</i>	laan rijk	KW			x			Bonte berkenrussula
<i>Russula vesca</i>	laan arm			x			x	Smakelijke russula
<i>Sarcoleotia platypus</i>	heide	VN	x					Gesteeld veenknoopje
<i>Sarcomyxa serotina</i>	loof arm						x	Groene schelpzwam
<i>Schizopora flavipora</i>	loof arm		x				x	Abrikozenbuisjeszwam
<i>Schizopora paradoxa sl</i>	loof arm		x	x			x	Witte tandzwam (sl)
<i>Scleroderma areolatum</i>	loof rijk			x		x		Kleine aardappelbovist
<i>Scleroderma citrinum</i>	loof arm		x	x		x	x	Gele aardappelbovist
<i>Serpula himantioides</i>	naaldbos			x				Dakloze huiszwam
<i>Sistotrema oblongisporum</i>	loof rijk			x				Grijze urnkorstzwam
<i>Skeletocutis nivea</i>	loof rijk						x	Kleine kaaszwam

<i>Sphaerobolus stellatus</i>	mest	GE					x	Kogelwerper
<i>Steccherinum bourdotii</i>	loof rijk			x	x		x	Grootsporige raspzwam
<i>Stereum gausapatum</i>	loof arm		x	x		x	x	Eikenbloedzwam
<i>Stereum hirsutum</i>	loof arm		x	x		x	x	Gele korstzwam
<i>Stereum ochraceoflavum</i>	loof arm		x	x			x	Twijgkorstzwam
<i>Stereum rugosum</i>	loof arm					x	x	Gerimpelde korstzwam
<i>Stereum sanguinolentum</i>	naaldbos					x		Dennenbloedzwam
<i>Stereum subtomentosum</i>	loof arm		x	x			x	Waaierkorstzwam
<i>Strobilurus esculentus</i>	naaldbos			x		x		Sparrenkegelzwam
<i>Stropharia semiglobata</i>	mest	GE	x				x	Kleefsteelstropharia
<i>Suillus cavipes</i>	naaldbos	KW		x				Holsteelboleet
<i>Trametes gibbosa</i>	loof arm			x		x		Witte bultzwam
<i>Trametes hirsuta</i>	loof arm			x				ruigte elfenbankje
<i>Trametes versicolor</i>	loof arm		x	x		x	x	Gewoon elfenbankje
<i>Tremella foliacea</i>	loof arm			x		x		Bruine trilzwam
<i>Tremella mesenterica</i>	loof arm		x	x			x	Gele trilzwam
<i>Trichaptum abietinum</i>	naaldbos			x				Paarse dennezwam
<i>Tricholoma columbetta</i>	laan arm	BE					x	Witte duifridderzwam
<i>Tricholoma fulvum</i>	loof arm			x	x		x	Berkenridderzwam
<i>Tricholoma imbricatum</i>	naaldbos	KW		x				Fijnschubbige ridderzwam
<i>Tricholoma populinum</i>	laan rijk	KW	x					Populieridderzwam
<i>Tricholoma saponaceum</i>	laan arm	KW	x					Zeepzwam
<i>Tricholoma sulphureum</i>	laan rijk			x	x			Narcisridderzwam
<i>Tricholoma ustale</i>	laan arm		x	x			x	Beukenridderzwam
<i>Trochila ilicina</i>	loof arm		x			x	x	Hulstdekselbekertje
<i>Tubaria confragosa</i>	loof arm			x				Geringd donsvoetje
<i>Tubaria conspersa</i>	loof arm			x		x	x	Zemelig donsvoetje
<i>Tubaria furfuracea</i>	loof arm		x	x			x	Gewoon donsvoetje
<i>Typhula erythropus</i>	els	GE				x		Roodvoetknotsje
<i>Tyromyces chioneus</i>	loof arm		x	x		x	x	Sneeuw witte kaaszwam
<i>Vascellum pratense</i>	grasland						x	Afgeplatte stuifzwam
<i>Vuilleminia alni</i>	els						x	Elzenschorsbreker
<i>Vuilleminia comedens</i>	loof arm			x		x	x	Schorsbreker
<i>Xerocomus badius</i>	loof arm		x	x			x	Kastanjeboleet
<i>Xerocomus cisalpinus</i>	loof arm		x	x			x	Blauwvlekkende fluweelboleet
<i>Xerocomus declivatum</i>	loof arm			x		x		Blozende fluweelboleet
<i>Xerocomus ferrugineus</i>	loof arm	Z		x				Bruine fluweelboleet
<i>Xerula radicata</i>	loof arm		x	x			x	Beukwortelzwam
<i>Xylaria carpophila</i>	loof arm		x	x				Beukendopgeweizwam
<i>Xylaria hypoxylon</i>	loof arm		x	x	x	x	x	Geweizwam

Bijlage 2. Paddenstoelen in landgoed De Vossenbergh bij Wijster in 2017 vergeleken met de periodes 1970-1998 en 1999-2012.

Naamgeving naar Arnolds & Van den Berg, Beknopte Standaardlijst van Nederlandse Paddenstoelen, 2017.
 RL08: Bedreigingscategorie in Arnolds & Veerkamp, Basisrapport Rode Lijst Paddenstoelen. 2008: GE:gevoelig,
 KW: kwetsbaar, BE: bedreigd, EB: ernstig bedreigd, VN: Verdwenen.
 Z: Nationaal of regionaal zeldzame soort die niet op de Rode Lijst staat.

Vetgedrukte namen hebben betrekking op soorten die in 2017 niet zijn waargenomen.

Deelgebied (km-hok)			Totaal	232-538	232-538	232-537	232-537	233-537	233-537	232-536	232-536	233-536	233-536	233-535	233-535	
Periode			2017.	1970-1998	1999-2012	1970-1998	1999-2012	1970-1998	1999-2012	1970-1998	1999-2012	1970-1998	1999-2012	1970-1998	1999-2012	
Aantal soorten			500	0.	125.	108.	107.	262.	122.	86.	100.	111.	110.	0	116.	
Wetenschappelijke naam	Hab	RL08														Nederlandse naam
Agaricus cupreobrunneus	grasland	BE								x						Bruine weidechampignon
<i>Agaricus osecanus</i>	loof jong	Z	x													Sneeuw witte anjischampignon
<i>Agaricus pseudoumbrella</i>	loof rijk	Z	x													Fijnbesclubde anjischampignon
Agaricus silvaticus	loof rijk							x								Schubbige boschampignon
<i>Agaricus subrufescens</i>	mest	Z	x							x						Bladhoochampignon
Agrocybe dura	grasland							x								Barstende leemhoed
<i>Agrocybe elatella</i>	moeras	KW	x						x							Moerasleemhoed
Agrocybe pediades	grasland							x					x			Grasleemhoed
Agrocybe praecox	laan rijk					x										Vroege leemhoed
<i>Aleuria aurantia</i>	ruigte		x													Grote oranje bekerzwam
<i>Alnicola bohémica</i>	loof jong		x													Zilversteelzompzwam
<i>Alnicola escharoides</i>	els		x	x												Bleke elzenzompzwam
<i>Alnicola scolecina</i>	els		x	x												Donkere elzenzompzwam
<i>Alnicola striatula</i>	els	Z	x	x												Gestreepte zompzwam
<i>Alnicola subconspersa</i>	els	KW	x													Fijnschubbige elzenzompzwam
<i>Amanita citrina</i> var. <i>alba</i>	loof arm		x					x				x	x			Gele knolamaniet
<i>Amanita citrina</i> var. <i>citrina</i>	loof arm		x	x					x	x	x	x	x			Gele knolamaniet
<i>Amanita excelsa</i>	loof rijk		x					x							x	Grauwe amaniet
<i>Amanita fulva</i>	loof arm		x							x	x					Roodbruine slanke amaniet
<i>Amanita muscaria</i>	loof arm		x				x	x	x	x	x	x	x		x	Vliegenschwam
<i>Amanita pantherina</i>	laan arm		x													Panteramaniet
<i>Amanita phalloides</i>	laan rijk		x													Groene knolamaniet
Amanita rubescens f. annulosulfurea	loof arm							x		x	x					Parelamaniet
<i>Amanita rubescens</i> f. <i>rubescens</i>	loof arm		x	x	x	x	x					x	x		x	Parelamaniet
<i>Annulohyphoxylon multiforme</i>	loof arm		x	x	x				x		x		x		x	Vergroeide kogelzwam
<i>Antrodia semisupina</i>	loof arm		x	x												Wit dwergelfenbankje
<i>Antrodia serpula</i>	els		x													Geelgerand elfenbankje
<i>Armillaria lutea</i> sl	loof rijk		x				x					x			x	Knolhoningzwam
<i>Armillaria mellea</i>	loof rijk		x													Echte honingzwam
<i>Armillaria ostoyae</i>	naaldbos		x	x	x	x			x			x			x	Sombere honingzwam
<i>Arrhenia retiruga</i>	loof jong		x													Gerimpeld mosoortje

Ascocorticium anomalum	naaldbos											x				Dennenschorsvlekje
<i>Ascocoryne cylichnium</i>	loof rijk		x													Grootsporige paarse knoopzwam
<i>Ascocoryne sarcoides</i>	loof arm		x		x	x	x	x		x	x	x				Paarse knoopzwam
<i>Ascotremella faginea</i>	loof rijk		x					x								Zakjestrilzwam
<i>Asterophora lycoperdoides</i>	laan arm		x													Poederzwamgast
Athelopsis lembospora	naaldbos	Z					x									Bootsporig vliesje
<i>Auricularia auricula-judae</i>	loof jong		x			x									x	Echt judasoor
<i>Auriscalpium vulgare</i>	naaldbos		x					x								Oorlepelzwam
<i>Baeospora myosura</i>	naaldbos		x			x	x	x		x						Muizestaartzwam
Basidiodendron caesiocinereum	naaldbos														x	Ruwsporig harshaarveegje
<i>Bisporella subpallida</i>	loof rijk		x													Geelbruin schijfzwammetje
<i>Bjerkandera adusta</i>	loof arm		x		x	x	x	x	x	x	x	x			x	Grijze buisjeszwam
Boidinia furfuracea	naaldbos											x				Reageerkorstje
<i>Bolbitius titubans</i>	mest		x						x							Dooiergele mestzwam
<i>Boletus edulis</i>	laan arm		x		x			x					x		x	Gewoon eekhoornpjesbrood
<i>Boletus erythropus</i>	laan arm		x		x				x				x			Gewone heksenboleet
<i>Botryobasidium subcoronatum</i>	naaldbos		x				x					x			x	Gespentrosvlies
Botryobasidium vagum	naaldbos											x			x	Grootsporig trosvlies
<i>Bovista nigrescens</i>	grasland		x		x			x								Zwartwordende bovist
Bovista plumbea	grasland		x					x								Loodgrijze bovist
Bulbillomyces farinosus	els											x				Korreltjeszwam
<i>Bulgaria inquinans</i>	loof arm		x		x		x						x			Zwarte knoopzwam
<i>Byssomerulius corium</i>	loof jong		x											x		Papierzwammetje
<i>Calocera cornea</i>	loof arm		x		x	x	x	x		x	x				x	Geel hoortje
Calocera furcata	naaldbos	KW						x								Gaffelhoortje
<i>Calocera viscosa</i>	naaldbos		x		x	x	x	x	x	x	x	x				Kleverig koraalzwammetje
<i>Calvatia excipuliformis</i>	laan rijk		x													Ploivoetstuifzwam
<i>Calvatia utriformis</i>	grasland		x					x								Ruitjesbovist
<i>Cantharellus cibarius</i>	laan arm	GE	x							x						Hanenkam
Ceraceomyces serpens	loof arm				x		x				x	x				Aderig wasvlies
Ceratiomyxa fruticulosa	naaldbos						x									Gewoon ijsvingertje
<i>Chalciporus piperatus</i>	laan arm		x										x			Peperboleet
<i>Cheilymenia granulata</i>	mest		x					x		x						Oranje mestzwammetje
Chlorophyllum rhacodes	ruigte							x								Knolparasolzwam
<i>Chondrostereum purpureum</i>	loof arm		x		x	x	x	x	x				x			Paarse korstzwam
<i>Chromocyphella muscicola</i>	loof arm		x													Mosschelpje
<i>Ciboria pseudotuberosa</i>	loof arm		x		x										x	Eikelbekertje
Cinereomyces lindbladii	naaldbos												x			Lichtgrijze poria
<i>Clathrus archeri</i>	laan rijk	Z	x					x				x				Inktviszwam
<i>Clavaria argillacea</i>	heide	KW	x													Heideknotszwam
<i>Clavaria falcata</i>	grasland		x		x											Spitse knotszwam
Clavaria straminea	grasland									x						Strogele knotszwam
<i>Claviceps microcephala</i>	heide		x		x		x	x	x	x		x	x		x	Pijpestrootjemoederkoren
<i>Clavulina cinerea</i>	loof rijk		x													Asgrauwe koraalzwam
<i>Clavulina coralloides</i>	loof rijk		x						x		x					Witte koraalzwam
<i>Clavulinopsis helveola</i>	grasland	GE	x							x						Gele knotszwam
<i>Clavulinopsis luteoalba</i>	grasland	KW	x													Verblekende knotszwam
<i>Clitocybe agrestis</i>	grasland		x					x								Bleke veldtrechterzwam
<i>Clitocybe amarescens</i>	mest		x												x	Mesttrechterzwam
<i>Clitocybe candicans</i>	loof arm		x		x		x	x	x	x					x	Kleine bostrechterzwam
<i>Clitocybe clavipes</i>	loof arm		x					x	x			x				Knotsvoettrechterzwam
Clitocybe connata	ruigte							x								Witte bundelridderzwam
<i>Clitocybe costata</i>	laan rijk		x					x								Geribbelde trechterzwam
<i>Clitocybe diatreta</i>	loof arm		x			x		x							x	Vaalroze trechterzwam
<i>Clitocybe ditopa</i>	naaldbos		x					x	x			x				Kleinsporige trechterzwam
Clitocybe foetens	loof jong				x			x								Stinkende trechterzwam

<i>Clitocybe fragrans</i>	loof jong		x															Slanke anijstrechtterzwam
<i>Clitocybe marginella</i>	loof arm		x		x	x	x	x	x	x		x					x	Bleekrandrechtterzwam
<i>Clitocybe menthiodora</i>	loof jong	Z	x															Tweegeurtrechtterzwam
<i>Clitocybe metachroa</i> var. <i>aquosoumbrina</i>	loof arm							x										Tweekleurige rechtterzwam
<i>Clitocybe metachroa</i> var. <i>metachroa</i>	loof arm		x		x	x	x	x			x	x					x	Tweekleurige rechtterzwam
<i>Clitocybe nebularis</i>	loof arm		x		x			x			x		x				x	Nevelzwam
<i>Clitocybe odora</i>	loof rijk		x				x											Groene anijstrechtterzwam
<i>Clitocybe phyllophila</i>	loof rijk		x								x							Grote bostrechtterzwam
<i>Clitocybe rivulosa</i>	grasland		x															Giftige weidrechtterzwam
<i>Clitocybe vibecina</i>	naaldbos				x			x	x		x							Gestreepte rechtterzwam
<i>Clitopilus daamsii</i>	loof arm	Z														x		Grootsporige schelpjesmolenaar
<i>Clitopilus hobsonii</i>	loof arm		x			x												Gewone schelpjesmolenaar
<i>Clitopilus prunulus</i>	laan arm		x															Grote molenaar
<i>Colacogloea peniophorae</i>	loof arm																x	Wasgeel trielkorstje
<i>Collybia cirrata</i>	loof arm		x					x										Dwergcollybia
<i>Collybia cookei</i>	loof arm		x		x	x		x					x					Okerknoollybia
<i>Coniophora arida</i>	naaldbos		x										x					Dunne kelderzwam
<i>Coniophora puteana</i>	loof arm							x					x					Dikke kelderzwam
<i>Conocybe albipes</i>	grasland				x													Izabelkleurig breeksteeltje
<i>Conocybe brunneidisca</i>	mest	Z	x															Paardenvijgbreeksteeltje
<i>Conocybe juniana</i>	loof jong				x													Tuinbreeksteeltje
<i>Conocybe macrocephala</i>	loof jong		x															Parkbreeksteeltje
<i>Conocybe magnispora</i>	mest	Z	x															Okergeel mestbreeksteeltje
<i>Conocybe pubescens</i>	mest		x			x		x	x				x					Donzig breeksteeltje
<i>Conocybe rickeniana</i>	grasland							x										Roestbruin breeksteeltje
<i>Conocybe siliginea</i> f. <i>rickenii</i>	mest		x															Bleek breeksteeltje
<i>Conocybe siliginea</i> f. <i>siliginea</i>	grasland										x							Vaal breeksteeltje
<i>Conocybe subovalis</i>	ruigte												x					Dikvoetbreeksteeltje
<i>Coprinellus congregatus</i>	mest	KW							x									Gezellige donsinktzwam
<i>Coprinellus domesticus</i>	loof arm		x					x										Grote viltinktzwam
<i>Coprinellus flocculosus</i>	ruigte	KW									x							Valse viltinktzwam
<i>Coprinellus heptemerus</i>	mest	KW	x					x										Bruine mestinktzwam
<i>Coprinellus micaceus</i>	loof arm		x					x	x									Gewone glimmerinktzwam
<i>Coprinellus xanthothrix</i>	loof arm		x														x	Kleine viltinktzwam
<i>Coprinopsis acuminata</i>	loof arm		x															Kleine kale inktzwam
<i>Coprinopsis atramentaria</i>	ruigte		x					x										Grote kale inktzwam
<i>Coprinopsis foetidella</i>	mest	GE	x															Stinkende mestinktzwam
<i>Coprinopsis pseudoradiata</i>	mest	GE	x															Klein meshazenpootje
<i>Coprinopsis stercorea</i>	mest	KW	x			x		x										Kleine korrelinktzwam
<i>Coprinopsis xenobia</i>	mest	Z							x									Withaarinktzwam
<i>Coprinus comatus</i>	ruigte										x							Geschubde inktzwam
<i>Cordyceps militaris</i>	grasland		x														x	Rupsendoder
<i>Cortinarius acutostriatulus</i>	els	Z	x															Mosklokjesgordijnzwam
<i>Cortinarius alboviolaceus</i>	laan arm	KW	x															Lila gordijnzwam
<i>Cortinarius alnetorum</i>	els		x		x													Gegordelde elzengordijnzwam
<i>Cortinarius anomalus</i>	loof arm		x										x	x				Vaaggegordelde gordijnzwam
<i>Cortinarius bibulus</i>	els	KW	x															Kleine elzengordijnzwam
<i>Cortinarius casimiri</i>	loof arm		x															Grootsporige gordijnzwam
<i>Cortinarius cavipes</i>	wilg	GE	x															Holsteelgordijnzwam
<i>Cortinarius cinnamomeoluteus</i>	wilg		x					x										Gele wilgengordijnzwam
<i>Cortinarius croceus</i>	naaldbos		x															Geelplaatgordijnzwam
<i>Cortinarius decipiens</i> var. <i>atrocoeruleus</i>	wilg		x															Siersteelgordijnzwam

<i>Cortinarius decipiens</i> var. <i>decipiens</i>	loof arm		x												Siersteelgordijnzwam
<i>Cortinarius delibutus</i>	loof arm		x												Okergele gordijnzwam
<i>Cortinarius diasemospermus</i> var. <i>tiliaceus</i>	laan arm		x												Kleine pelargoniumgordijnzwam
<i>Cortinarius helvelloides</i>	els		x												Geelvlokkige gordijnzwam
<i>Cortinarius helvolus</i>	laan arm		x			x									Oranje eikengordijnzwam
<i>Cortinarius hemitrichus</i>	loof arm		x												Witschubbige gordijnzwam
<i>Cortinarius incisus</i>	laan arm		x						x						Streephoedgordijnzwam
<i>Cortinarius jacobi-langei</i>	laan rijk	Z	x												Gebundelde stijfsteelgordijnzwam
<i>Cortinarius lilacinopusillus</i>	els	Z	x												Kleinste elzengordijnzwam
<i>Cortinarius melleopallens</i>	loof arm	VN	x												Honingbruine gordijnzwam
<i>Cortinarius miraculosus</i>	loof arm		x												Roodvezelgordijnzwam
<i>Cortinarius paleaceus</i>	loof arm		x		x										Gewone pelargoniumgordijnzwam
<i>Cortinarius parvannulatus</i>	loof arm		x												Cederhoutgordijnzwam
<i>Cortinarius pluvius</i>	naaldbos	Z	x												Honingkleurige galgordijnzwam
<i>Cortinarius porphyropus</i>	loof arm	Z	x												Purpersteelgordijnzwam
<i>Cortinarius saturninus</i>	wilg		x												Kousenvoetgordijnzwam
<i>Cortinarius semisanguineus</i>	naaldbos	KW	x												Pagemantel
<i>Cortinarius subbalaustinus</i>	laan arm		x												Roodbruine gordijnzwam
<i>Cortinarius tubarius</i>	moeras	BE	x			x				x					Veenmosgordijnzwam
<i>Cortinarius uliginosus</i>	wilg		x											x	Koperrode gordijnzwam
<i>Cortinarius umbrinolens</i>	loof arm		x		x	x	x	x	x	x	x	x		x	Bietengordijnzwam
Cortinarius vernus	laan arm							x					x		Lilastelige gordijnzwam
<i>Cortinarius violaceus</i>	loof arm	Z	x												Violette gordijnzwam
<i>Crepidotus casparyi</i>	loof rijk		x												Bleek oorzwammetje
<i>Crepidotus cesatii</i>	wilg		x		x	x								x	Rondsporig oorzwammetje
<i>Crepidotus epibryus</i>	loof arm		x		x	x						x			Klein oorzwammetje
<i>Crepidotus luteolus</i>	loof arm		x											x	Gelig oorzwammetje
<i>Crepidotus variabilis</i>	loof arm		x		x	x	x	x	x	x	x	x		x	Wit oorzwammetje
<i>Cudoniella clavus</i>	wilg		x												Waterknoopje
<i>Cylindrobasidium laeve</i>	loof arm		x											x	Donzige korstzwam
<i>Cystoderma amianthinum</i>	grasland		x		x		x	x							Okergele korrelhoed
Cystoderma jasonis	heide					x	x								Oranjebruine korrelhoed
<i>Dacrymyces stillatus</i>	naaldbos		x		x	x	x	x	x	x	x	x		x	Oranje druppelzwam
<i>Daedalea quercina</i>	loof arm		x				x	x				x		x	Doolhofzwam
<i>Daedaleopsis confragosa</i>	loof arm		x		x		x				x	x		x	Roodporiehoutzwam
Dasyscyphella nivea	loof arm											x			Sneeuwwit franjekelkje
<i>Datronia mollis</i>	loof rijk				x										Wijdporiekurkzwam
<i>Deconica coprophila</i>	mest						x		x						Mestkaalkopje
<i>Deconica crobula</i>	loof arm						x								Franjekaalkopje
<i>Deconica inquilina</i>	grasland		x												Halmkaalkopje
<i>Deconica montana</i>	heide		x			x	x		x			x			Zandkaalkopje
Deconica philipsii	moeras												x		Schelpkaalkopje
<i>Deconica phyllogena</i>	loof arm	Z	x												Ruitsporig kaalkopje
<i>Deconica subviscida</i> var. <i>subviscida</i>	grasland	Z	x												Graskaalkopje
Dendrothele griseocana	loof arm	Z						x							Klein puzzelkorstje
<i>Diatrype bullata</i>	wilg		x												Wilgenschorsschijfje
<i>Diatrype disciformis</i>	loof arm		x						x				x		Beukenschorsschijfje
<i>Diatrype stigma</i>	loof arm		x		x		x						x		Korstvormig schorsschijfje
<i>Diatrypella favacea</i>	loof arm		x		x		x						x	x	Berkenschorsschijfje
<i>Diatrypella quercina</i>	loof arm		x		x		x						x	x	Eikenschorsschijfje
<i>Elaphocordyceps ophioglossoides</i>	loof arm		x												Zwarte truffelknotszwam
<i>Elaphomyces muricatus</i>	loof arm	KW	x												Stekelige hertetruffel
Entoloma argenteostriatum	grasland	GE											x		Zilverige heidesatijnzwam

<i>Entoloma atrocoeruleum</i>	grasland	GE	x														Zwartblauwe satijnzwam	
Entoloma cephalotrichum	loof rijk	BE						x									Hagelwitte satijnzwam	
<i>Entoloma cetratum</i>	naaldbos	GE	x														Dennensatijnzwam	
<i>Entoloma conferendum</i>	heide	GE	x					x									Sterspoorsatijnzwam	
<i>Entoloma fernandae</i>	heide		x					x									Heidesatijnzwam	
Entoloma lanuginosipes	naaldbos	Z						x									Wolsteelsatijnzwam	
<i>Entoloma minutum</i>	moeras		x														Kleine satijnzwam	
<i>Entoloma rhodopolium</i> var. <i>nidurosom</i>	wilg		x					x									Stinksatijnzwam	
Entoloma rhodopolium var. rhodopolium	wilg							x									Grauwe bossatijnzwam	
<i>Entoloma sericatum</i>	wilg		x					x									Moerasbossatijnzwam	
<i>Entoloma sericeum</i>	grasland		x							x							Bruine satijnzwam	
<i>Entoloma sordidulum</i>	loof jong		x														Groezelige satijnzwam	
Entoloma xanthocaulon	heide	KW						x									Geelsteelsatijnzwam	
Eriopezia caesia	loof arm	Z														x	Krentenpappinragschijfje	
<i>Exidea nucleata</i>	loof rijk		x														Klontjestrilzwam	
<i>Exidia plana</i>	loof arm		x							x						x	Zwarte trilzwam	
<i>Exidia truncata</i>	loof arm		x					x		x						x	Eikentrilzwam	
<i>Flammula alnicola</i>	els		x					x									Elzenbundelzwam	
<i>Flammulaster carpophilus</i>	loof arm		x					x									Kruipwilgvlloksteeltje	
Flammulaster subincarnatus	loof arm							x								x	Beukendopvlloksteeltje	
<i>Flammulina velutipes</i>	loof rijk		x													x	Gewoon fluweelpootje	
<i>Fomes fomentarius</i>	loof arm		x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Echte tonderzwam
Fomitopsis pinicola	naaldbos							x									Roodgerande houtzwam	
<i>Fuscoporia ferrea</i>	loof arm		x														Langsporige korstvuurzwam	
<i>Fuscoporia ferruginosa</i>	loof rijk		x														Gewone korstvuurzwam	
<i>Galerina allospora</i>	naaldbos	KW	x		x											x	Geelplaatmosklokje	
Galerina ampullaceocystis	naaldbos	KW			x			x									Ampulmosklokje	
<i>Galerina atkinsoniana</i>	heide		x		x	x	x	x	x								Behaard barnsteenmosklokje	
<i>Galerina autumnalis</i>	wilg		x														Kraagmosklokje	
<i>Galerina calyptata</i>	heide	KW	x														Oranje mosklokje	
<i>Galerina camerina</i>	naaldbos		x		x					x							Dennenmosklokje	
<i>Galerina caulocystidiata</i>	grasland	GE	x														Harig mosklokje	
<i>Galerina cephalotricha</i>	heide		x					x	x								Okermosklokje	
Galerina cinctula	naaldbos							x									Strooiselmosklokje	
<i>Galerina clavata</i>	grasland		x														Groot mosklokje	
<i>Galerina hypnorum</i>	loof arm		x		x	x		x	x	x						x	Geelbruin mosklokje	
<i>Galerina jaapii</i>	moeras	BE	x														Witgeringd mosklokje	
Galerina lacustris	wilg	KW						x									Wilgenmosklokje	
Galerina nana	loof arm	KW						x									Kristalmosklokje	
<i>Galerina paludosa</i>	moeras	KW	x							x	x						Vlokkig veenmosklokje	
<i>Galerina pumila</i>	heide		x														Honinggeel mosklokje	
Galerina sideroides	naaldbos							x									Naaldbosmosklokje	
<i>Galerina tibicystis</i>	moeras	BE	x														Kaal veenmosklokje	
<i>Galerina unicolor</i>	heide		x							x							Weidemosklokje	
<i>Galerina vittiformis</i>	grasland		x					x									Barnsteenmosklokje	
<i>Gamundia striatula</i>	brandplek	Z	x														Kleverig trechttertje	
<i>Ganoderma lipsiense</i>	loof arm		x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Platte tonderzwam
<i>Geoglossum glutinosum</i>	grasland		x							x							Kleverige aardtong	
<i>Geoglossum umbratile</i>	grasland	KW	x							x							Slanke aardtong	
<i>Gloeoporus dichous</i>	loof arm		x														Tweekeurig elfenbankje	
Grifola frondosa	laan arm							x									Eikhaas	
<i>Gymnopilus fulgens</i>	heide	KW	x					x									Veenvlamhoed	
<i>Gymnopilus junonius</i>	loof arm		x													x	Prachtvlamhoed	
<i>Gymnopilus penetrans</i>	naaldbos		x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Dennenvlamhoed
<i>Gymnopus androsaceus</i>	naaldbos		x			x		x									Paardenhaartaailing	

<i>Gymnopus dryophilus</i>	loof arm		x		x	x			x	x	x	x	x			x	Gewoon eikenbladzwammetje
<i>Gymnopus fagiphilus</i>	loof arm	KW	x		x												Behaarde roodsteelcollybia
<i>Gymnopus perforans</i>	naaldbos		x					x	x		x						Sparrenstinktaailing
<i>Gymnopus peronatus</i>	loof arm		x					x									Scherpe collybia
<i>Gyroporus castaneus</i>	laan arm		x														Kaneelboleet
<i>Hapalopilus rutilans</i>	loof arm		x			x											Kussenvormige houtzwam
<i>Hebeloma birrus</i>	loof rijk	BE	x														Dwergvaalhoed
<i>Hebeloma fragilipes</i>	loof arm		x														Witte vaalhoed
<i>Hebeloma fusisporum</i>	wilg	Z	x														Spoelsporige vaalhoed
<i>Hebeloma helodes</i>	wilg		x														Moerasvaalhoed
<i>Hebeloma hetieri</i>	wilg	Z	x														Viltige vaalhoed
<i>Hebeloma hiemale</i>	loof rijk	Z	x														Kleine vaalhoed
<i>Hebeloma lutense</i>	wilg	Z	x														Valse radijsvaalhoed
<i>Hebeloma mesophaeum</i>	loof arm		x							x							Tweekleurige vaalhoed
<i>Hebeloma pusillum</i>	wilg		x		x												Wilgenvaalhoed
<i>Hebeloma radicosum</i>	loof rijk	BE	x														Geringde vaalhoed
<i>Hebeloma sacchariolens</i>	loof rijk		x														Oranjebloesemzwam
<i>Hebeloma velutipes</i>	loof arm		x		x		x	x	x							x	Opaalvaalhoed
<i>Helvella atra</i>	laan rijk	KW	x														Roetkluifzwam
<i>Helvella crispa</i>	laan rijk		x					x	x								Witte kluifzwam
<i>Helvella elastica</i>	laan rijk	KW						x									Holsteelkluifzwam
<i>Helvella lacunosa</i>	laan rijk		x														Zwarte kluifzwam
<i>Helvella villosa</i>	laan rijk		x														Gladstelige schotelkluifzwam
<i>Heterobasidion annosum</i>	naaldbos		x			x		x	x	x	x			x			Dennenmoorder
<i>Humaria hemisphaerica</i>	laan arm		x														Kleine bruine bekerzwam
<i>Hyalorbilia inflatula</i>	loof arm		x														Ankerwasbekertje
<i>Hygrocybe conica f. conica</i>	grasland		x														Zwartwordende wasplaat
<i>Hygrocybe laeta</i>	heide	KW	x														Slijmwasplaat
<i>Hygrocybe miniata var. miniata</i>	heide		x					x									Gewoon vuurzwammetje
<i>Hygrocybe miniata var. mollis</i>	heide		x														Gewoon vuurzwammetje
<i>Hygrocybe psittacina</i>	grasland	GE	x														Papegaaijzwammetje
<i>Hygrocybe virginea</i>	grasland	GE	x														Gewoon sneeuwzwammetje
<i>Hygrophoropsis aurantiaca</i>	naaldbos		x		x	x		x	x	x	x	x					Valse hanekam
<i>Hymenoscyphus calyculus</i>	loof arm		x														Geel houtvlieskelkje
<i>Hymenoscyphus fagineus</i>	loof arm		x														Beukennapvlieskelkje
<i>Hymenoscyphus fructigenus var. fructigenus</i>	loof arm		x		x	x			x								Eikeldopzwam
<i>Hyphoderma roseocremeum</i>	loof rijk		x														Blozend harskorstje
<i>Hyphoderma setigerum</i>	loof arm															x	Barstend harskorstje
<i>Hyphodontia nespори</i>	naaldbos							x					x				Penseeltandjeszwam
<i>Hyphodontia pallidula</i>	naaldbos												x				Kleinsporige wrattandjeszwam
<i>Hyphodontia sambuci</i>	loof jong		x		x	x	x	x					x			x	Witte vlierschorszwam
<i>Hypholoma capnoides</i>	naaldbos		x					x	x		x						Dennenzwavelkop
<i>Hypholoma elongatum</i>	moeras		x		x		x	x	x	x	x	x	x				Bleke moeraszwavelkop
<i>Hypholoma fasciculare v. fasciculare</i>	loof arm		x		x	x	x	x	x		x		x			x	Gewone zwavelkop
<i>Hypholoma fasciculare v. pusillum</i>	loof arm		x														Dwergzwavelkop
<i>Hypholoma lateritium</i>	loof arm		x					x									Rode zwavelkop
<i>Hypholoma radicosum</i>	naaldbos	BE						x									Stinkzwavelkop
<i>Hypholoma subericaeum</i>	moeras	KW			x												Modderzwavelkop
<i>Hypholoma udum</i>	moeras	KW	x					x									Bruine moeraszwavelkop
<i>Hypocrea aureoviridis</i>	loof rijk		x														Gele kussentjeszwam
<i>Hypocrea farinosa</i>	loof arm	Z														x	Melige kussentjeszwam
<i>Hypocrea rufa</i>	loof rijk								x								Rossige kussentjeszwam
<i>Hypomyces aurantius</i>	loof arm															x	Oranje zwameter
<i>Hypomyces chrysospermus</i>	loof arm		x				x	x			x	x	x			x	Goudgele zwameter

<i>Hypomyces rosellus</i>	loof arm		x														Hangende zwameter
<i>Hypomyces viridis</i>	loof jong	Z	x														Groene zwameter
<i>Hypoxylon ferrugineum</i>	loof arm								x								Oranjebruine kogelzwam
<i>Hypoxylon fragiforme</i>	loof arm		x				x									x	Roestbruine kogelzwam
<i>Hypoxylon howeanum</i>	loof arm															x	Kleinsporige kogelzwam
<i>Incrucipilum ciliare</i>	loof arm								x								Langharig franjekelkje
<i>Inocybe alnea</i>	els	GE	x														Elzenvezelkop
<i>Inocybe calospora</i>	loof arm	BE	x														Stekelspoorvezelkop
<i>Inocybe cincinnata</i> var. <i>cincinnata</i>	laan rijk								x								Violetbruine vezelkop
<i>Inocybe cincinnata</i> var. <i>major</i>	laan rijk		x														Violetbruine vezelkop
<i>Inocybe curvipes</i>	laan rijk															x	Zilversteelvezelkop
<i>Inocybe dulcamara</i>	laan rijk		x														Gewone viltkop
<i>Inocybe flocculosa</i>	laan arm		x														Vlokkige vezelkop
<i>Inocybe fuscidula</i>	laan rijk															x	Sombere vezelkop
<i>Inocybe geophylla</i>	laan rijk		x														Witte satijnvezelkop
<i>Inocybe glabripes</i>	laan rijk															x	Kleinsporige vezelkop
<i>Inocybe hirtella</i>	laan rijk		x						x	x							Amandelvezelkop
<i>Inocybe jacobi</i>	heide								x	x							Vals poedersteeltje
<i>Inocybe lacera</i>	heide		x		x				x								Zandpadvezelkop
<i>Inocybe lilacina</i>	laan rijk		x														Lila satijnvezelkop
<i>Inocybe maculata</i>	laan rijk		x														Gevlekte vezelkop
<i>Inocybe mixtilis</i>	laan rijk		x														Gele knolvezelkop
<i>Inocybe napipes</i>	loof arm		x			x	x	x							x	x	Bruine knolvezelkop
<i>Inocybe petiginosa</i>	heide		x														Poedersteeltje
<i>Inocybe rimosa</i>	laan rijk		x						x								Geelbruine spleetvezelkop
<i>Inocybe salicis</i>	wilg	Z	x														Wilgenvezelkop
<i>Inocybe sindonia</i>	laan rijk		x						x						x		Blonde vezelkop
<i>Inocybe soluta</i>	naaldbos															x	Bleeksporige vezelkop
<i>Inocybe squarrosa</i>	wilg	BE	x														Dwergvezelkop
<i>Inocybe stellatospora</i>	loof arm	KW	x		x												Valse wolvezelkop
<i>Inonotus obliquus</i>	loof arm		x		x												Berkenweerschijnzwam
<i>Isaria farinosa</i>	loof arm						x										Poederige rupsendoder
<i>Ischnoderma benzoinum</i>	naaldbos		x				x										Teervlekkenzwam
<i>Kretzschmaria deusta</i>	loof arm		x														Korsthoutschoolzwam
<i>Kuehneromyces mutabilis</i>	loof arm								x	x						x	Stobbezvammetje
<i>Laccaria amethystina</i>	loof arm		x		x				x	x					x	x	Amethystzwam
<i>Laccaria bicolor</i>	loof arm		x													x	Tweekleurige fopzwam
<i>Laccaria laccata</i>	loof arm		x		x	x	x	x	x	x	x	x	x			x	Gewone fopzwam
<i>Laccaria proxima</i>	loof arm		x		x	x	x	x	x	x	x	x	x			x	Schubbige fopzwam
<i>Laccaria tortilis</i>	loof jong		x														Gekroesde fopzwam
<i>Lachnum apalum</i>	moeras		x		x											x	Pitrusfranjekelkje
<i>Lacrymaria lacrymabunda</i>	ruigte		x														Tranende franjehoed
<i>Lactarius blennius</i>	laan arm		x						x	x						x	Grijsgroene melkzwam
<i>Lactarius camphoratus</i>	loof arm		x														Kruidige melkzwam
<i>Lactarius chrysorrheus</i>	laan arm		x													x	Zwavelmelkzwam
<i>Lactarius glyciosmus</i>	loof arm		x		x				x								Kokosmelkzwam
<i>Lactarius helvus</i>	naaldbos		x				x									x	Viltige maggizwam
<i>Lactarius hepaticus</i>	naaldbos		x				x									x	Levermelkzwam
<i>Lactarius lacunarum</i>	wilg		x						x								Greppelmelkzwam
<i>Lactarius lilacinus</i>	els	BE	x														Lila melkzwam
<i>Lactarius necator</i>	loof arm		x		x				x	x							Zwartgroene melkzwam
<i>Lactarius obscuratus</i>	els		x		x												Groenige elzenmelkzwam
<i>Lactarius omphaliformis</i>	els	KW														x	Rossige elzenmelkzwam
<i>Lactarius pubescens</i>	heide		x		x												Donzige melkzwam
<i>Lactarius quietus</i>	loof arm		x		x	x	x	x	x	x	x	x	x				Kaneelkleurige melkzwam
<i>Lactarius rufus</i>	naaldbos		x				x	x									Rossige melkzwam
<i>Lactarius serifluus</i>	laan arm		x						x								Watermelkzwam

<i>Lactarius subdulcis</i>	loof arm		x										x			Bitterzoete melkzwam
<i>Lactarius tabidus</i>	loof arm		x		x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	Rimpelende melkzwam
<i>Lactarius vietus</i>	loof arm	KW	x													Roodgrijze melkzwam
<i>Laetiporus sulphureus</i>	loof arm		x		x			x							x	Zwavelzwam
<i>Laetisaria fuciformis</i>	grasland	Z	x													Warrige graskorstzwam
Lasiobolus papillatus	mest												x			Dwergborstelbekertje
<i>Leccinum aurantiacum</i>	loof arm	KW	x													Rosse populierboleet
<i>Leccinum cyaneobasileucum</i> var. <i>brunneogriseolum</i>	loof arm		x													Bruingrijze berkenboleet
<i>Leccinum scabrum</i>	loof arm		x				x	x						x		Gewone berkenboleet
<i>Leccinum schistophilum</i>	heide	Z	x													Kliene berkenboleet
<i>Lenzites betulinus</i>	loof arm		x			x	x	x						x		Fopelfenbankje
Leotia lubrica	loof arm					x										Groene glibberzwam
<i>Lepiota castanea</i>	loof arm		x													Kastanjeparasolzwam
Lepiota cristata	loof arm								x	x						Stinkparasolzwam
<i>Lepista flaccida</i>	loof arm		x						x			x		x	x	Roodbruine schijnridderzwam
<i>Lepista irina</i>	laan rijk	Z	x													Geurige schijnridderzwam
<i>Lepista nuda</i>	loof rijk		x		x	x		x	x					x	x	Paarse schijnridderzwam
<i>Lepista sordida</i>	grasland		x													Vaalpaarse schijnridderzwam
<i>Leratiomyces ceres</i>	laan rijk		x													Oranjerode stropharia
Leucocoprinus brebissonii	loof arm								x							Spikkelplooiparasol
Lichenomophalia umbellifera	moeras	BE							x							Gewoon veentrechtje
<i>Lycogala epidendrum</i>	loof arm		x				x									Gewone boomwrat
<i>Lycoperdon nigrescens</i>	loof arm		x												x	Zwartwordende stuifzwam
<i>Lycoperdon perlatum</i>	loof arm		x						x							Parelstuifzwam
Lyophyllum ambustum	brandplek	BE							x						x	Knobbelsporig pekzwammetje
<i>Lyophyllum anthracophilum</i>	brandplek	BE	x						x							Rondsporig pekzwammetje
<i>Lyophyllum atratum</i>	brandplek	BE	x													Gladsporig pekzwammetje
Lyophyllum decastes	ruigte														x	Bruine bundelridderzwam
Lyophyllum gangraenosum	loof jong	BE											x			Blauwvlekkende rouwridderzwam
<i>Lyophyllum palustre</i>	moeras	KW	x						x		x					Veenmosgrauwkop
Lyophyllum tylicolor	heide	KW							x							Kleine grauwkop
<i>Macrolepiota procera</i>	grasland		x							x						Grote parasolzwam
<i>Macrotyphula fistulosa</i>	loof arm		x		x									x	x	Pijpknotszwam
<i>Macrotyphula juncea</i>	loof arm		x						x							Draadknotszwam
<i>Marasmiellus ramealis</i>	loof arm		x													Takruitertje
<i>Marasmiellus vaillantii</i>	laan arm		x		x											Halmruitertje
Marasmius oreades	grasland					x							x			Weidekringzwam
<i>Marasmius setosus</i>	loof arm		x		x								x		x	Tengere beuketaailing
<i>Megacollybia platyphylla</i>	loof arm		x		x				x				x		x	Breedplaatstreephoed
<i>Melanoleuca polioleuca</i> f. <i>polioleuca</i>	ruigte		x													Zwartwitte veldridderzwam
<i>Mensularia radiata</i>	els		x		x	x	x									Elzenweerschijnzwam
<i>Meripilus giganteus</i>	laan arm		x											x		Reuzenzwam
<i>Mutinus caninus</i>	loof arm		x												x	Kleine stinkzwam
<i>Mycena abramsii</i>	loof arm		x													Voorjaarsmycena
<i>Mycena acicula</i>	loof rijk		x													Oranje dwergmycena
<i>Mycena adscendens</i>	loof rijk		x										x		x	Suikermycena
<i>Mycena albidolilacea</i>	laan rijk	GE	x													Lila mycena
<i>Mycena amicta</i>	naaldbos		x													Donzige mycena
<i>Mycena arcangeliana</i>	loof arm		x		x		x						x	x	x	Bundelmycena
<i>Mycena bulbosa</i>	moeras		x													Biezenmycena
Mycena capillaris	loof arm												x			Kleine beukenbladmycena
<i>Mycena cinerella</i>	loof arm		x				x	x	x				x		x	Grijze mycena
<i>Mycena epipterygia</i>	naaldbos		x			x	x	x	x				x			Graskleefsteelmycena
Mycena epipterygioides	naaldbos					x										Dennenkleefsteelmycena

<i>Mycena filopes</i>	loof arm		x		x	x	x	x			x	x	x		x	Draadsteelmycena
<i>Mycena flavescens</i>	laan rijk		x			x		x								Geelsnedemycena
<i>Mycena flavoalba</i>	grasland				x	x										Geelwitte mycena
<i>Mycena galericulata</i>	loof arm		x		x	x	x	x	x	x	x	x			x	Helmmycena
<i>Mycena galopus var. candida</i>	loof arm										x					Melksteelmycena
<i>Mycena galopus var. galopus</i>	loof arm		x		x	x	x	x	x	x	x	x			x	Melksteelmycena
<i>Mycena galopus var. nigra</i>	loof arm		x				x	x				x				Melksteelmycena
<i>Mycena haematopus</i>	loof arm		x		x		x	x		x	x				x	Grote bloedsteelmycena
<i>Mycena hiemalis</i>	wilg		x							x					x	Stronkmycena
<i>Mycena inclinata</i>	loof arm		x		x		x									Fraaisteelmycena
<i>Mycena leptcephala</i>	loof arm		x			x		x	x			x				Stinkmycena
<i>Mycena megalospora</i>	moeras	KW	x				x	x								Veenmycena
<i>Mycena metata</i>	naaldbos		x						x			x	x			Dennenmycena
<i>Mycena olivaceomarginata f. olivaceomarginata</i>	grasland		x													Bruinsnedemycena
<i>Mycena olivaceomarginata f. roseofusca</i>	grasland		x													Bruinsnedemycena
<i>Mycena pearsoniana</i>	loof rijk		x													Vals elfenschermpje
<i>Mycena pelliculosa</i>	heide	KW	x							x						Heidekleefsteelmycena
<i>Mycena polygramma</i>	loof arm		x		x					x	x					Streepsteelmycena
<i>Mycena pseudocorticola</i>	wilg		x													Blauwgrijze schorsmycena
<i>Mycena pura f. alba</i>	loof arm		x													Gewoon elfenschermpje
<i>Mycena pura f. pura</i>	loof arm		x		x	x	x	x	x	x	x				x	Gewoon elfenschermpje
<i>Mycena rosea</i>	loof rijk		x												x	Heksenschermpje
<i>Mycena rubromarginata</i>	naaldbos	Z						x								Roodsnedemycena
<i>Mycena sanguinolenta</i>	loof arm	GE	x		x			x	x	x						Kleine bloedsteelmycena
<i>Mycena sepia</i>	heide		x								x					Donkerbruine mycena
<i>Mycena speirea</i>	loof rijk		x													Kleine breedplaatmycena
<i>Mycena stipata</i>	naaldbos		x													Bundelchloormycena
<i>Mycena stylobates</i>	loof arm		x					x								Schijfsteelmycena
<i>Mycena vitilis</i>	loof arm		x		x			x	x	x	x				x	Papilmycena
<i>Mycosphaerella podagrariae</i>	ruigte		x													Zevenbladpuntkogeltje
<i>Nectria cinnabarina</i>	loof arm		x		x	x	x	x		x		x	x		x	Gewoon meniezwammetje
<i>Neottiella vivida</i>	heide	Z								x						Wratsporig mosbekertje
<i>Octospora humosa</i>	heide									x						Groot oranje mosschijfje
<i>Omphalina mutila</i>	heide	EB	x													Wit heidetrechttertje
<i>Omphalina obscurata</i>	heide					x										Somber trechttertje
<i>Omphalina velutipes</i>	heide							x								Pelargoniumtrechttertje
<i>Onygena corvina</i>	loof arm		x													Vogelveerzwam
<i>Orbilia delicatula</i>	loof arm											x				Niersporig wasbekertje
<i>Panaeolina foenisecii</i>	grasland		x													Gazonvlekplaat
<i>Panaeolus acuminatus</i>	grasland		x			x										Spitse vlekplaat
<i>Panaeolus cinctulus</i>	mest	KW	x							x						Gezoneerde vlekplaat
<i>Panaeolus fimicola</i>	grasland		x								x					Grauwe vlekplaat
<i>Panaeolus papilionaceus</i>	mest		x													Franjevlekplaat
<i>Panellus mitis</i>	naaldbos		x							x						Dennenschelpzwam
<i>Panellus stipticus</i>	loof arm		x			x	x			x				x		Scherpe schelpzwam
<i>Parasola leioccephala</i>	laan arm		x							x						Geelbruin plooirokje
<i>Parasola misera</i>	mest		x													Klein mestplooirokje
<i>Parasola schroeteri</i>	mest		x													Mestplooirokje
<i>Paxillus involutus</i>	loof arm		x		x	x	x			x	x	x	x		x	Gewone krulzoom
<i>Peniophora cinerea</i>	loof jong											x				Asgrauwe schorszwam
<i>Peniophora incarnata</i>	loof jong					x								x		Oranjerode schorszwam
<i>Peniophora quercina</i>	loof arm		x		x	x	x	x	x	x	x	x			x	Paarse eikenschorszwam
<i>Peniophorella pallida</i>	naaldbos	Z						x								Spitscellig harstkorstje
<i>Peniophorella praetermissa</i>	loof arm							x								Kransbekerharstkorstje
<i>Peniophorella pubera</i>	loof arm							x							x	Fluwelig harstkorstje
<i>Peziza badia</i>	heide		x					x								Bruine bekerzwam

<i>Peziza michelii</i>	laan rijk		x													Zwavelmelkbekerzwam	
<i>Peziza repanda</i>	loof rijk		x													Bleekbruine bekerzwam	
<i>Peziza vesiculosa</i>	mest		x													Vroege bekerzwam	
<i>Phaeohelotium umbilicatum</i>	loof arm		x													Genaveld sapbekertje	
<i>Phaeolus schweinitzii</i>	naaldbos		x				x	x								Dennenvoetzam	
<i>Phallus impudicus</i>	loof arm		x		x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	Grote stinkzwam	
Phanerochaete sordida	loof arm														x	Groezelig huidje	
Phanerochaete velutina	loof arm														x	Ruig huidje	
Phlebia lilascens	loof rijk				x											Lila aderzwam	
<i>Phlebia radiata</i>	loof arm		x		x	x	x	x		x	x	x			x	Oranje aderzwam	
Phlebia rufa	loof arm				x										x	Porieaderzwam	
<i>Phlebia tremellosa</i>	loof arm		x			x	x			x		x			x	Spekwoerdzwam	
Phlebiella allantospora	loof arm							x								Grauw wasje	
Phlebiella pseudotsugae	naaldbos														x	Naaldhoutwasje	
<i>Pholiota astragalina</i>	naaldbos	KW	x				x	x								Goudvinkzwam	
<i>Pholiota flammans</i>	naaldbos		x													Goudgele bundelzwam	
Pholiota gummosa	loof rijk														x	Bleekgele bundelzwam	
Pholiota highlandensis	brandplek	KW													x	Brandplekbundelzwam	
<i>Pholiota limonella</i>	loof arm	GE	x													Dubbelgangerbundelzwam	
<i>Pholiota squarrosa</i>	loof rijk		x			x	x									x	Schubbige bundelzwam
<i>Pholiota tuberculosa</i>	loof arm		x												x	Oranjegele bundelzwam	
<i>Pholiotina rugosa</i>	loof jong		x													Rimpelig breeksteeltje	
Physisporinus sanguinolentus	loof rijk															Bloedende buisjeszwam	
<i>Physisporinus vitreus</i>	loof rijk		x													Glazige buisjeszwam	
<i>Piptoporus betulinus</i>	loof arm		x		x		x	x							x	Berkenzwam	
<i>Pleurotus ostreatus</i>	loof arm		x												x	Gewone oesterzwam	
<i>Plicaturopsis crispa</i>	loof arm		x													x	Plooiwieswaaier
<i>Pluteus cervinus</i>	loof arm		x		x											x	Gewone hertenzwam
Pluteus nanus f. nanus	loof rijk															Dwerghertenzwam	
Pluteus phlebephorus	loof rijk															Geaderde hertenzwam	
<i>Pluteus salicinus</i>	loof rijk		x												x	Grauwgroene hertenzwam	
<i>Polyporus brumalis</i>	loof arm		x			x	x	x							x	Winterhoutzwam	
Polyporus ciliatus	loof arm															Vroege houtzwam	
<i>Polyporus tuberaster</i>	loof rijk		x													Franjeporiezwam	
<i>Polyporus varius</i>	loof arm		x												x	Waaierbuisjeszwam	
<i>Porostereum spadiceum</i>	loof arm		x		x											Leerachtige korstzwam	
<i>Postia caesia</i>	naaldbos		x			x	x	x	x						x	Blauwe kaaszwam	
<i>Postia guttulata</i>	naaldbos	Z	x													Zwetende kaaszwam	
<i>Postia pychogaster</i>	naaldbos		x													Boompui	
Postia stiptica	naaldbos					x	x	x	x							Bittere kaaszwam	
<i>Postia subcaesia</i>	loof arm		x												x	Vaalblauwe kaaszwam	
<i>Postia tephroleuca</i>	loof arm		x			x										x	Asgrauwe kaaszwam
Postia wakefieldiae	loof arm	GE														Gezoneerde kaaszwam	
<i>Psathyrella artemisiae</i>	loof arm		x		x	x									x	Wollige franjehoed	
<i>Psathyrella candolleana</i>	loof arm		x		x											Bleke franjehoed	
Psathyrella caput-medusae	naaldbos	EB														Bruinschubbige franjehoed	
<i>Psathyrella conopilus</i>	loof rijk		x													Langsteelfranjehoed	
<i>Psathyrella corrugis</i>	loof arm		x												x	Sierlijke franjehoed	
<i>Psathyrella cortinarioides</i>	loof arm		x												x	Roodbruine franjehoed	
<i>Psathyrella cotonea</i>	loof arm	KW	x													Geelvoetfranjehoed	
Psathyrella dicrani	loof arm	KW														Gaffeltandfranjehoed	
<i>Psathyrella gossypina</i>	loof arm	BE	x													Bruinbultige franjehoed	
Psathyrella hydrophiloides	loof arm	Z														Gedrongen witsteelfranjehoed	
<i>Psathyrella laevissima</i>	loof arm		x													Kleinsporige franjehoed	
<i>Psathyrella olympiana</i>	loof rijk	KW	x													Kroontjesfranjehoed	
<i>Psathyrella piluliformis</i>	loof arm		x			x	x									x	Witsteelfranjehoed

<i>Psathyrella prona f. cana</i>	grasland		x														Kleine grasfranjehoed						
<i>Psathyrella pseudocorrugis</i>	laan rijk		x														Roodsneefranjehoed						
<i>Psathyrella spadicea</i>	loof rijk	Z	x														Dadelfranjehoed						
<i>Psathyrella spadiceogrisea</i>	loof rijk		x		x	x											Vroege franjehoed						
<i>Psathyrella trivialis</i>	loof arm		x		x	x											Heidefranjehoed						
<i>Pseudoboletus parasiticus</i>	loof arm		x				x	x									Kostgangerboleet						
<i>Pseudochaete tabacina</i>	wilg		x														Tabakborstelzwam						
Pseudohydnum gelatinosum	naaldbos						x	x									Stekeltrilzwam						
Psilachnum eburneum	grasland															x	Grasschoteltje						
<i>Psilocybe fimitaria</i>	mest		x													x	Blauwvoetkaalkopje						
<i>Psilocybe semilanceata</i>	grasland	GE	x				x		x		x						Puntig kaalkopje						
Pterula gracilis	moeras																x	Kruidveertje					
<i>Pycnoporus cinnabarinus</i>	loof arm		x					x										Vermiljoenhoutzwam					
<i>Radulomyces confluens</i>	loof arm		x		x	x	x	x		x	x	x					x	Ziekenhuisboomkorst					
Ramaria eumorpha	naaldbos	BE						x										Naaldboskoraalzwam					
<i>Ramariopsis tenuiramosa</i>	grasland	BE	x															Ivoorkoraaltje					
Repetobasidium americanum	naaldbos	Z						x										Breedsporig repeteerkorstje					
Resupinatus applicatus sl	loof arm																	x	Kaal dwergoortje sl				
<i>Rhodocollybia butyracea f. asema</i>	loof arm		x		x		x	x		x	x	x						x	Gewone bottercollybia				
<i>Rhodocollybia maculata</i>	naaldbos		x		x		x	x											Roestvlekkenzwam				
<i>Rhopoglyphus filicinus</i>	loof arm		x															x	Adelaarsvarenstreepzwam				
<i>Rickenella fibula</i>	grasland		x		x	x	x	x	x	x	x	x							Oranjegeel trechtertje				
<i>Rickenella swartzii</i>	grasland		x					x											Paarsharttrechtertje				
<i>Ripartites tricholoma</i>	loof rijk		x					x											Gewoon vilthoedje				
<i>Roridomyces roridus</i>	loof arm		x		x			x											Slijmsteelmycena				
<i>Russula aeruginea</i>	loof arm		x					x											Groene berkerussula				
<i>Russula alnetorum</i>	els	KW	x																Elzenrussula				
<i>Russula amoenolens</i>	laan arm		x		x					x	x	x	x					x	Scherpe kamrussula				
<i>Russula betularum</i>	loof arm		x		x	x	x	x		x	x								Roze berkerussula				
<i>Russula caerulea</i>	naaldbos		x																Papilrussula				
<i>Russula claroflava</i>	loof arm		x																Gele berkerussula				
<i>Russula cyanoxantha f. cyanoxantha</i>	laan arm		x							x									Regenboogrussula				
<i>Russula densifolia</i>	loof arm		x																Fijnbladruussula				
<i>Russula fellea</i>	loof arm		x		x	x	x	x		x	x								Beukenrussula				
Russula fragilis var. gilva	loof arm																		x	Broze russula			
<i>Russula fragilis var. fragilis</i>	loof arm		x				x	x	x	x	x								x	Broze russula			
<i>Russula fragilis var. knauthii</i>	loof arm		x		x		x												x	Broze russula			
<i>Russula graveolens</i>	laan arm		x																x	Vissige eikenrussula			
<i>Russula grisea</i>	laan arm		x								x									Duifrussula			
<i>Russula ionochlora</i>	laan arm		x																	Violetgroene russula			
<i>Russula laccata</i>	wilg		x																	Geurige wilgenrussula			
<i>Russula mairei</i>	loof arm		x					x	x										x	Stevige braakrussula			
<i>Russula nigricans</i>	loof arm		x				x	x	x	x		x	x						x	Grofplaatrussula			
<i>Russula nitida</i>	loof arm		x																	x	Kleine berkenrussula		
<i>Russula ochroleuca</i>	loof arm		x		x	x	x	x	x		x	x	x							x	Geelwitte russula		
Russula odorata	laan arm				x																Geurige russula		
<i>Russula parazurea</i>	loof arm		x		x			x	x	x	x	x	x							x	Berijpte russula		
<i>Russula pectinatoides</i>	laan arm		x																		Onsmakelijke kamrussula		
<i>Russula silvestris</i>	loof arm		x						x		x	x									Loofbosbraakrussula		
<i>Russula solaris</i>	laan rijk	Z	x																		Zonnerussula		
<i>Russula subrubens</i>	wilg		x																		Wilgenrussula		
<i>Russula undulata</i>	laan arm		x																		x	Zwartpurperen russula	
<i>Russula velenovskyi</i>	laan arm		x																			Schotelrussula	
<i>Russula versicolor</i>	laan rijk	KW	x																			Bonte berkenrussula	
<i>Russula vesca</i>	laan arm		x		x		x															x	Smakelijke russula

<i>Sarcoleotia platypus</i>	heide	VN	x														Gesteeld veenknoopje
<i>Sarcomyxa serotina</i>	loof arm		x		x	x						x					Groene schelpzwam
Schizophyllum commune	loof arm					x	x					x					Waaiertje
<i>Schizopora flavipora</i>	loof arm		x	x		x	x	x			x					x	Abrikozenbuisjeszwam
<i>Schizopora paradoxa sl</i>	loof arm		x	x			x	x	x	x	x	x				x	Witte tandzwam (sl)
<i>Scleroderma areolatum</i>	loof rijk		x				x			x	x						Kleine aardappelbovist
<i>Scleroderma citrinum</i>	loof arm		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x				x	Gele aardappelbovist
<i>Serpula himantioides</i>	naaldbos		x						x								Dakloze huiszwam
<i>Sistotrema oblongisporum</i>	loof arm		x	x													Grijze urnkorstzwam
Sistotrema octosporum	loof rijk						x										Gewone urnkorstzwam
<i>Skeletocutis nivea</i>	loof rijk		x													x	Kleine kaaszwam
Sparassis crispa	naaldbos							x									Grote sponszwam
<i>Sphaerobolus stellatus</i>	mest	GE	x	x			x				x						Kogelwerper
<i>Steccherinum bourdotii</i>	loof rijk		x														Grootsporige raspzwam
Steccherinum ochraceum	loof rijk		x						x								Roze raspzwam
<i>Stereum gausapatum</i>	loof arm		x		x	x	x			x	x	x				x	Eikenbloedzwam
<i>Stereum hirsutum</i>	loof arm		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x				x	Gele korstzwam
<i>Stereum ochraceoflavum</i>	loof arm		x													x	Twijgkorstzwam
<i>Stereum rugosum</i>	loof arm		x	x	x	x	x		x			x					Gerimpelde korstzwam
<i>Stereum sanguinolentum</i>	naaldbos		x		x		x	x	x	x		x					Dennenbloedzwam
<i>Stereum subtomentosum</i>	loof arm		x		x	x											Waaierkorstzwam
<i>Strobilurus esculentus</i>	naaldbos		x		x		x	x		x							Sparrenkegelzwam
Stropharia aeruginosa	naaldbos				x		x	x		x		x			x		Echte kopergroenzwam
Stropharia caerulea	ruigte									x							Valse kopergroenzwam
<i>Stropharia semiglobata</i>	mest	GE	x		x		x					x					Kleefsteelstropharia
Stypella grilletii	loof arm											x					Grijze suikertrilzwam
<i>Suillus cavipes</i>	naaldbos	KW	x														Holsteelboleet
Tarsetta cupularis	laan rijk						x										Klein leemkelkje
Thelephora terrestris	heide						x					x					Gewone franjezwam
<i>Trametes gibbosa</i>	loof arm		x		x	x											Witte bultzwam
<i>Trametes hirsuta</i>	loof arm		x				x					x					Ruig elfenbankje
<i>Trametes versicolor</i>	loof arm		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x				x	Gewoon elfenbankje
Trechispora cohaerens	loof arm						x										Gladsporig dwergkorstje
<i>Trechispora farinacea</i>	loof arm		x				x					x					Melig dwergkorstje
Trechispora mollusca	loof arm						x										Raatzwammetje
<i>Tremella foliacea</i>	loof arm		x														Bruine trilzwam
<i>Tremella mesenterica</i>	loof arm		x					x				x			x		Gele trilzwam
<i>Trichaptum abietinum</i>	naaldbos		x				x	x				x					Paarse dennezwam
<i>Tricholoma columbetta</i>	laan arm	BE	x							x							Witte duifridderzwam
<i>Tricholoma fulvum</i>	loof arm		x														Berkenridderzwam
<i>Tricholoma imbricatum</i>	naaldbos	KW	x														Fijnschubbige ridderzwam
<i>Tricholoma populinum</i>	laan rijk	KW	x														Populieridderzwam
<i>Tricholoma saponaceum</i>	laan arm	KW	x														Zeepzwam
<i>Tricholoma sulphureum</i>	laan rijk		x						x								Narcisridderzwam
<i>Tricholoma ustale</i>	laan arm		x				x								x		Beukenridderzwam
Tricholomopsis rutilans	naaldbos				x		x		x		x						Koningsmantel
<i>Trochila ilicina</i>	loof arm		x	x		x				x		x					Hulstdekselbekertje
<i>Tubaria confragosa</i>	loof arm		x														Geringdonsvoetje
<i>Tubaria conspersa</i>	loof arm		x					x									Zemelig donsvoetje
<i>Tubaria furfuracea</i>	loof arm		x		x		x	x				x				x	Gewoon donsvoetje
Tulasnella pruinosa	loof rijk	Z					x										Berijpte waaszwam
Tulasnella violea	loof arm											x					Lila waaszwam
<i>Typhula erythropus</i>	els	GE	x	x													Roodvoetknotsje
<i>Tyromyces chioneus</i>	loof arm		x				x										Sneeuw witte kaaszwam
<i>Vascellum pratense</i>	grasland		x		x												Afgeplatte stuifzwam
Volvariella gloiocephala	ruigte						x		x								Gewone beurszwam
<i>Vuilleminia alni</i>	els		x														Elzenschorsbreker
<i>Vuilleminia comedens</i>	loof arm		x	x	x	x	x	x		x		x			x		Schorsbreker

<i>Xerocomus badius</i>	loof arm		x			x	x	x	x	x		x	x		x	Kastanjeboleet
<i>Xerocomus cisalpinus</i>	laan arm		x									x		x		Blauwvlekkende fluweelboleet
<i>Xerocomus declivatum</i>	laan arm		x									x		x		Blozende fluweelboleet
<i>Xerocomus ferrugineus</i>	loof arm	Z	x													Bruine fluweelboleet
<i>Xerocomus rubellus</i>	laan arm							x								Rode boleet
<i>Xerocomus subtomentosus</i>	loof arm									x			x			Fluweelboleet
<i>Xerula radicata</i>	loof arm		x					x								Beukwortelzwam
<i>Xylaria carpophila</i>	loof arm		x					x	x							Beukendopgeweizwam
<i>Xylaria hypoxylon</i>	loof arm		x		x	x	x	x	x			x	x		x	Geweizwam
<i>Xylaria polymorpha</i>	loof rijk							x								Houtknotszwam